

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A mérleg.

Budapest, december 11.

Az ujságíró ma megint a gondolatolvasás mesterségében kénytelen gyakorolni magát. A Kossuth-párt manifestumának mára várt közzétételét elhalasztották és így bizony csak csak egy kis gondolatolvasással tudhatjuk meg, hogy mi van benne. Szerencsére ez a mesterség tanult mesterségünk — elég gyakran kell belőle remekelnünk a publikum mindenható céhe előtt — és ez egyszer nem is éppen nehéz a dolgunk. Hiszen nem is kell büvészkedés ahhoz, hogy nagyjából beelásunk a kiáltványszerkesztő-bizottság gondolataiba. Mi más lehet abban a kiáltványban, mint az öftfáltelyszendős nemzeti küzdelem mérlege, amelyet Kossuth Ferenc és tábora a nemzet elé terjeszt, hogy igazolja a küzdelmet és igazolja a békekötést.

Nem láttuk a mérleget, de látatlanban is elhiszszük, hogy becsületes. Lehet, hogy egyoldalú némiképpen, — hiszen politikai irat, amelynek az a rendeltetése, hogy egy politikai párt magatartását igazolja. Talán erősebben világítja meg majd a küzdelem érdemét, mint hátrányait; de egészben véve minden bizonynyal jóhiszemű lesz a számvetése, végső eredményét tehát bizvást elfogadhatjuk már eleve is.

Ez az eredmény pedig, akárhogyan hányjuk-vessük, kedvező a nemzetre nézve. A függetlenségi párt joggal hivatkozhat sikereire, mert kitartó küzdelemnek igaz értéklett a bére, érték a nemzet számára, ha drága is az ár, amelyet fizetni kellett érte. Ami veszteség érte az országot a hosszú harc alatt, majd csak kiheverjük valahogy, valamikor; amit pedig nyertünk a harc által, az maradandó. Ha nem is nézzük a vívmányokat egyenként,

ha nem is vetjük latra külön-külön, ami katonai reformot a kormány kikényszerített programja ígér, — pedig külön és együtt ez mind becses dolog — vívmány már magában véve az is, hogy rést ütött a nemzeti akarat egy megcsontosodott, ősi felfogáson s ezen a részen át belevitte a hadsereg fejlesztésének politikájába a magyar nemzeti haladás gondolatát. Elemi erővel parancsolta rá a katonai körökre a meghódolást e gondolat előtt; a kétségbeesett vakmerőséggel ellenálló osztrák katonai copfot meghátrálásra készítette a neki idegen és gyűlöletes magyar nemzeti eszme előtt.

És a katonai reformokon túl ott van a választói jog kiterjesztése meg a szociális reformok egy csoportja is. Dobjanak bár követ reánk, de ezt a két dolgot, kivált a parlamentű reformot még többre taksáljuk a katonai vívmányoknál. Nemcsak demokratikus, hanem magyar nemzeti szempontból is mindennél nagyobb jelentőségű az alkotmányos jogok kiterjesztése, amely közelebb hozza a parlamentet a nemzet közvéleményéhez; amely a törvényhozó hatalom irányításának eddig kisszámú kiváltságosokra terjedő jogával felruhazza legalább egy részét a politikai jog nélkül szűkölködő tömegeknek. A reform terjedelmét nem ismerjük. Előre sejtjük, hogy mértéke nem fogja teljesen kielégíteni a mi kívánóságunkat. De minden lépés, amely közelebb visz bennünket a végső célhoz, az általános választói joghoz: nagyrtekű nemzeti vívmány, mert szorosabba fűzi a parlamentnek s a nemzeti akaratnak erősen meglazult kapcsolatát és ezzel erősíti a parlamentet is, a nemzeti akaratot is.

A magyar közélet legnagyobb betegsége, a nemzeti erőlkijetés teljességének legnagyobb akadálya a parlamentnek a nemzeti akaratól való eltávolodása. Amit a nemzeti aspirációk

érvényesülése dolgában harminchat esztendő óta mulasztottunk, az nagyobbára annak a rovására irandó, hogy a törvényhozás csak formászerint volt a nemzeti akarat kifejezője, lényegében pedig husz millió helyett nyolcszáz ezer ember akaratát fejezte ki, nagyon sokáig ezt is csak erősen eltorzítva. Csak a legutóbbi választáson volt módjában ennek a részleges nemzeti akaratnak is valamennyire szabadabban, valamicskét öszintébben megnyilatkoznia. A választói jog kategóriája nem lett sokkal szélesebb, csak gyakorlásának lehetősége lett könnyebb és a választóknak számban meggyparapodott tömege a Szell-féle választási reform meg a kuriai bíráskodás garanciája mellett becsületesebben juttathatta kifejezésre akaratát. És azt látjuk, hogy már ez a kisméretű reform is fontos és értékes következményekkel járt. Az első tiszta választás méhében megszületett parlament a nemzeti elmentállásnak akkora erejét produkálta, amely meg tudta vinni a katonai előítéletek bevehetetlennek látszó sáncait és el tudott jutni a választói jognak újabb kiterjesztéséhez, a jogokkal felruházott kategóriák tágitásához.

Mi következik ebből? Következik először is az, hogy ha nem engedték volna a parlamentet az ő természetes erőforrásától, a népakarattól annyira eltávolodni, hanem már előbb ráléptünk volna a politikai jogok fokozatos kiterjesztésének útjára, akkor már régen előbbre juthattunk volna katonai téren is. Másodszor következik az, hogy magának a választói jognak kiterjesztése, ha egyszerű megkezdődött, a fejlődés természeti törvényénél fogva nem állhat meg a kezdetnél, hanem újabb területeket hódít meg a jogegyenlőség, a demokratikus haladás számára. És harmadszor következik az, — ami az aktuális helyzetben a legfontosabb — hogy a vá-

TÁRCA

Tépett láncok. — Káprázat.

(Première a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Abrányi Emil.**

Nyílt titok, hogy a *Seikra* álnév egy nagyon kedves, okos, élénkollu írónőt takar, akit a közönség már eddig is megszeretett és a saját meleg szimpáthiával karolt föl. *Bevándorlók*, *Ugody Lilla* címen regényeket írt; hosszabb elbeszélései, rövidebb rajzai kötetekre mennek.

Témáit a magyar dsentry és az arisztokrácia világából meríti *Seikra*; és ehhez való kompetenciáját senki sem vitathatja el. Mindakét világban teljesen otthonos; mindakettővel intim viszonyban áll. Születésénél fogva, mint a Kendo-család gyermeke, a középnemességhez tartozik; házasságánál fogva, mint gróf *Teleky Sándor* neje, az arisztokráciához. S hogy szerencsésje még tőkéletesebb legyen: olyan dsentry-családból sarjadtott és olyan mágnás-családba került, ahol az irodalommal való foglalkozás hagyomány; ahol a poézis szerete, a szépirodalom kultusza mindig erősebb volt a rangra tekintő kényes előítéletnél. A szatmár-megyei Kendo-család rokonságban áll a Kőlesey-családdal, mely az országot a legideálisabb szellemmel, igazi klasszikussal ajándékozta meg. Ha banális szójtákkal akarnék élni, azt mondhatnánk, hogy *Seikrában* az az isteni szikra fénylik és pattog, amit egyik vérokonától, *Kőlesey Ferenc*től örökölt. Férje, gróf *Teleky Sándor*, édes fia annak a *Teleky Sándornak*, aki a mágnás gyűlöls *Petőfi Sándor* legjobb

barátjai közé tartozott, aki *List* Ferencel végigbolyongta Európát, aki legnagyobb buzgóságának azt tartotta, hogy Jersey szigetén egyideig a száműzött *Hugo* Viktor oldalán élhetett, aki maga is szellemtől szikrázó könyveket írt s akinél vidámabb, eredetibb, nagyobb bohémje alig volt a magyar irodalomnak. Sőt az apjánál sokkal komolyabb fiu, a *Seikra* férje is szaturálva volt irodalmi hajlamokkal. Pályája kezdetén elbeszéléseket írt. Inkább huzott a vidám lantpengetők és tollforgatók népéhez, mint a komor politikuskokhoz. Abban az időben becsúgyának a végső célja inkább lehetett a *Petőfi-Társaság* és a *Kisfaludy-Társaság*, mint a parlament, a delegáció és a miniszteri szék.

Az apjától örökölt irodalmi hajlandóság most már csak passzív nyilatkozik meg gróf *Teleky Sándorban*. Ő maga már nem ír, de a feleségének megengedi, hogy írjon; — még pedig úgy, ahogy akar; egészen a szive szerint. És *Seikra* él is ezzel a liberalizmussal. Szabadon, zsen nélkül ír meg mindent azokról, akiket olyan közelről ismer. Eies, világosan látó szeme van. Ezzel a szemmel észreveszi a gyöngéket, a fogatkozásait és amit észrevesz, azt bátran írja ki. Minden társadalmi rajza közvetlen megfigyelés eredménye. Ez az oka, hogy minden idevágó művét hitelesnek tarthatjuk. Érezzük, hogy a szerző csak azt rajzolja, amit maga is látott és tapasztalt. Eleven minták nélkül nem dolgozik. Olyan ténre nem léved, ahol idegennek érzi magát s ahol csak a fantázia segítségével tudna egyet-mást kiszelni.

Anyagának a természete okozza, hogy tónusában több az írónia, mint az érzékenység; több a csipős guny és a szatirikus él, mint a hév és a páthosz. Sehol sincs kevesebb ideális ember, mint abban a kettős világban, ahol ő otthonos. Sehol sem üresebb a kedély, sehol sem boldulnak jobban csillogó és haszontalan külsőségek

után, sehol sem vadászszák cinikusabban a hozományt, sehol sem özik nevétségesebb fontoskodással a látszatot, sehol sem rajonganak jobban divatos semmiségéért, sehol sem párosul bosszantóbb pretenzióval a fenhéjázó gög és a tökéletes lelki szegénység, sehol sem ül tombolóbb orgákat a rang-szomj és a hiúság, sehol sem makacsabb a korlátoltság és a dolyfőbb az előítélet, sehol sincs annyi kiesinyesség és annyi arrogancia, sehol sem állanak messzebb az igazi műveltségtől, az élet nemesebb feladataitól, az emberiség nagy ideáljaitól, mint ebben a kettős világban. Nem esoda, hogy az író ebben a környezetben szatirikussá válik. A páthosz ebben a levegőben megfagy. Itt csak arra lehet kedvünk, hogy meonél gunyosabban mondjuk ki az igazat azokról, akik belső ürességüknek, léhaságuknál fogva komoly tárgyalásra nem is érdemesek.

A tökéletes művész érett plasztikáját még nem szabad keresnünk *Seikra* alakjaiban. Írói karrierjének csak a kezdetén áll. De már is jelentékenyen kiemelkedik azok közül, akik hasonló témákkal foglalkoznak és egyébre nem képesek, mint sablonos felfogásra és dilettáns bőbeszédűsége. Olyan világba került, olyan emberek közé helyezte a sora, akik a saját rangjukat mindennél magasabbnak tartják. *Seikra* bebizonyítja, hogy van onél magasabb is: az író álláspontja. Közöttük él, de fölülük emelkedik s az éles és objektív megfigyelés nivójáról szemléli és rajzolja őket. Előkelő világával szemben az írónak még szuverénebb jogaival él. Bátorsága, elfogulatlan-sága, élms írónia erejének és tehetségének a bizonyítékai.

Elbeszélőnek is jóformán kezdő még. Mint drámairól éppenséggel ma lépett először a színpad lámpái elé két kisebb darabban. A *Tépett láncok* egyfelvonásos színmű, a *Káprázat* kétfelvonásos vigjáték.

lasztói jog kiterjesztése biztosítja egyúttal a katonai reformok terén való újabb haladást is; hogy a nemzeti akarattal közvetlenebb kontaktusba hozott parlament a maga természetes erőgyarapodásával képebb lesz újabb nemzeti vívmányokra, mint a mostani törvényhozó testület, amely beláthatatlan messzeségben van az igazi népképviselő ideáljától. Ez a kettő együtt: a katonai reformoknak most elért mennyisége és a parlamenti reformnak mostani küzdelem béréül kivívott mértéke biztosítja mindakét fronton az újabb nagyobb haladást.

A mérleget nyugodtan zárhatjuk le tehát, ha nem is jutottunk el a küzdelem végső céljához. A magyar vezényszó megmaradt óhajásnak, amelyért küzdeni kell tovább; de olyan óhajásnak, amelyért ezután a sikernek jóval nagyobb kilátásával küzdhetünk. Azon a részen, amelyen keresztül nemzeti követeléseink egy nevezetes része eljutott a megvalósításhoz, könnyebb lesz bevinni a többit, amely ma még követelés. És a nemzeti erő, amely mostani fogyatékosságában is képes volt ilyen küzdelemre, meggyarapodván, bizonyára eljut a teljes diadalhoz.

És a Kossuth-párt, amely kiáltványában bizonyára meggyőző okokkal védi majd meg a maga becsületét küzdelmének és becsületességének számvetését, politikailag helyesen, hazafiúi szempontból kötelességtudóan cselekedett, amikor az obstrukciót abbahagyta. Nem lesz-e ez, hanem becsületet visszatértes a rendkívüli eszközökkel való kötelességteljesítés után a rendes kötelességteljesítésre. Ez a visszavonulás is kötelességteljesítés. A harc eddig rombolással járt, de sikert is hozott. A nemzetnek vívmányokat, a küzdőknek dicsőséget. A további obstrukció csak rombolás lehet, amely a nemzetre csak károkat zúdítana, a küzdőkre pedig a megkárosított nemzet lesújtó ítéletét.

Az obstrukció végnapjai.

Budapest, december 11.

A mai ülésen három obstrukciós szónok csztözött meg: Csávolszky Lajos, Uray Imre és Várady Károly. Leghangosabb volt Csávolszky, legmulatságosabb Uray, legkétségbeesettebb Várady. Az utóbbi még talán önmagát is elaltatta.

Volt egy kis esetpaté napirend előtt is.

Előbb Lindner Gusztáv válaszolt a szászok

nevében Lengyel Zoltán tegnapi támadásaira, majd Ugron Gábor érdeklődött, hogy mikor és meddig lesz szünet, amire két oldalról is tájékoztatták. Az elnök kijelentette, hogy a karácsonyi szünet összesen négy napra fog terjedni; Tisza István pedig hozzátette, hogy a delegációs szünet se lesz hosszabb, mert most hétfőtől bezárólag csütörtökig fog tartani. Pénteken már folytatjuk a katonai vitát, mely — amint tudni méltóztatik — még most sincsen kimerítve.

Holnap Molnár Jenő, Holló Lajos, Barabás Béla és Darányi Ferenc akar beszélni. De ennyi szónokra nem is telik majd az időből, mert interpellációs nap van...

A képviselőház ülése december 11-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István miniszterelnök, Lukács László, Nyíry Sándor, Berzeviczy Albert, Cseh Ervin.

A jegyzőkönyv felolvasása után

Molnár Jenő kifogásolja, hogy a jegyzőkönyvben nincs időszertint jelleve, mikor ki emelkedett az ülésben.

Elnök konstatálja, hogy ilyen értelmű indítványt már elvetett a Ház s így az e ciklusban meg nem ismételték.

Szederkényi Nándor nem hallotta, hogy a jegyzőkönyvben az Ugron és Szuha ellenindítványainak aláírói meg vannak-e névszerint is említve.

Szűts Pál jegyző: Igen.

Szederkényi Nándor: Akkor nincs megjegyzésem.

A jegyzőkönyvet hitelesítik.

Lukács László pénzügyminiszter betérjesztí az új indennitvány-javaslatot.

Kiadják a pénzügyi bizottságnak.

(Napirend előtt.)

Napirend előtt

Lindner Gusztáv szót kér, hogy a szászok nevében feleljen Lengyel Zoltán tegnapi támadására. Leveli békákhoz hasonlította őket Lengyel. Ha azok volna, letrájkunk a képviselőház ormára másznak s onnan hirdetnék, mekkora károkat okoz az obstrukció. Kijelenti, hogy ők, a szászok, nem keresik jogaikat Magyarország határain túl és magyar állampolgári kötelességeiket hiven teljesítik. Ezt ki kell jelentenie, mert Lengyel szavaiban gyanúsítást vélt kiolvasni a szászok ellen. Ami az obstrukciót illeti, úgy tudja, hogy a magyar vezényleti és szolgálati nyelvért föltek tulajdonképpen. De a nyelv nem cöl, csak eszköz. (Zaj a baloldalon.)

Holló Lajos: Próbálják csak a német hadseregben beozni a francia nyelvet.

Lindner Gusztáv: Visszautasítja azt az insinuatciót mintha ők kérelmetlők volna a magyar helységnevekről szóló törvény végrehajtását. Azt is szeméretetve Lengyel Zoltán, hogy a szászok paktáltak a miniszterelnökkel. Nem áll, ők nem paktáltak, egyszerűen beletétek a szabadelvűpártba, mert bizalmuk van a kormány iránt. Végeztül újra az obstrukcióról szól, amely nem fog, hite szerint, diadalmaszkodni.

Ugron Gábor: Napirend előtt szólva, kérdést

intéz az elnökhöz, mikor szándékozik a képviselőháznak karácsonyi szünetet adni?

Elnök: Az év vége felé közeledvén, azt hiszi, hogy szünet csupán a tulajdonképpeni ünnepre adható s a szünet a delegációs tárgyalásaitól is függ.

Ugron Gábor: Kérde, mennyi ideig fog tárgyalni a delegáció?

Tisza István miniszterelnök kijelenti, hogy csak 3-4 napig fog ezuttal tartani. Pénteken már újra ülés lehet.

Holló Lajos: Meg kellene állapítani pontosan, mely napok lesznek azok, amelyeknek szünet lesz.

Elnök: Kijelenti, hogy a szünet e hó 24-étől 27-ig lesz bezárólag.

(A katonai vita.)

Következik a napirend: az ujoncjavaslat folytatásáról.

Csávolszky Lajos a kormány programját bírálja s elítéli. Az aktuális helyzetről szólva, nagyon szomorúnak tartja, hogy a küzdők sorai ritkulnak. Meg van győződve, hogy most csak kitartás kell s biztos lesz a győzelem. A magyar nemzet színe-java küldött ide bennünket, emberi bünség, önzés meg nem bünsthatja küzdelmünket. Csak az szomorú, hogy társaink féltlenül nézik, miképp vérzünk el a küzdelemben, a helyett, hogy segítségünkre jönnének. Reméljük, hogy jönnek s küzdünk tovább. Nem fogadják el a javaslatot, hanem a következő ellenindítványt nyújtja be: A képviselőház utasítja a kormányt, hogy nyújtsa be törvényjavaslatot az önálló magyar hadsereg felállításáról.

Uray Imre: Azt akarja kimutatni, hogy a hatvanhetes alapon ez az országot boldogítani nem lehet. Nagyból ezután még nem volt, mint most az ósztrák érdekek szolgálatában áll, Deák Ferenc emléktárára. Olyan ez az ország, mint a gyümölcsfa, mely a kertésznek hibás gondozása folytán félrehajlott, kilátszik a kerítésen és virágjában a szomszéd gyönyörködik, gyümölcsét a szomszéd évezi. (Tetszés.) Szólnak van egy jó barátja, aki úgy szokta megtráfolni a szarkákat, hogy kiszedi fészkeikből a tojásokat, megfőzi vízben s aztán visszatesszi a tojást a fészekbe. A szarka meg csak ül, ül a tojásán, ül három hónapig is, mégsem kél két semmi. Ilyen a szabadelvűpárt is. Harmincöt éve ül a záptojáson, mégsem kél ki abból a független Magyarország. (Viharos derűléség.)

Kijelenti, hogy nincs megelégedve azokkal az engedményekkel, amelyeket a miniszterelnök hozott. Ugyanazokat, amelyeket Hédervárytól el nem vettek, Tiszától ujongva fogadták el, mert „liberális” és mert kalvinista.

Mikor a miniszterelnök azzal az erős kéz politikájával bennünket, illetve a tulajdolt is az erős munkára akar népszerűsíteni, hogy a nemzet előre haladjon és hogy a megkezdett munkák bevégeztessenek, eszembe juttat nekem egy filozófus tanárt, aki hivatásától roppant át volt hatva és ki lett nevezve valahova a Bácskába gimnáziumi tanárnak. Nofandum köztudomású dolog, hogy a Bácskában roppant szeretik a poharazást és sok dologt megengednek maguknak, aminek esetleg más vidéken nincsenek szokva. Mikor az a tanár lement a Bácskába, föltette magában, — mert ott a diákok épp úgy isznak, mint a többiek (Derűléség.) — föltette magában, hogy ő ott a józanságot, a tisztességet és a tiszta erkölcsöket fogja hirdetni és tanítani. A katedrán is mindig arról beszélt. Azután felolvasóestélyeket rendezett és ott elárasztotta őket ilyen er-

róval. Eközben találkozott a legújabb lord-protektorral, Lendárdy Frigyeszel és most együtt akarnának belépni a házigazdához, hogy a közös fészekre megalkudjanak. A diskret inas ellenáll, de Vera parancsot ad, hogy a szerelmes párt rögtön bocsássa be. Kinos meglepetés Lendárdy részéről, amikor ott látja Verát Pernyei László oldalán. Bosszúsága nő, amikor azt is észreveszi, hogy Csongor báró szemtelenségű udvarol a maitresszének, Leának. Azon gondolkodik, melyiket sérte meg először: a felesége udvarlóját-e, vagy a szeretője udvarlóját? Végre Lászlóhoz fordul, hogy valami nagy gorbombaságot vágjon a szemébe. De Vera föléri, hogy lovagiaságát tartsa meg magának a festett hajú szeretőjével együtt. Azután mosolygó maliciájával bemutatja Pernyei Lászlót, mint a völgyégyét. Erre a tárgy természetesen leszerel és a zavarban kisértő Lea után rohan.

A véletlen ebben a kis darabban csodákat művel. Játsci könnyűszéggel hozza össze alig 25-30 perc alatt mindazokat, akikre a szerzőnek szüksége van. Gyorsan és hamar történik itt minden, finomabb átmenetek nélkül, — de az apró dramoletten van ötlet, van morál és a fölsült férj helyzetében van komikum, van pikantéria. A bemutató-előadás közönsége jól mulatott ezen a finálén és erősen tapsolt a függöny le-gördülése után. A zajos tapsokra megjelent a szerző is, négyezer vagy ötször. Talán ez az első eset nálunk, hogy asszony-szerző nem a páholyból, hanem közvetlenül a lámpák előtt köszöntö meg a közönség tetszését. Mindenesetre kellemes szenzáció volt, hogy Márkus Emilia és Vizvári Marika mellett egy szép asszonnyal több jelent meg a színpadon.

A kaszokdó dsenry és az érdekhajszoló arisztokrácia köréből vette Szikra másik darabjának a tárgyát. A kétfelvonásos Káprázat még egyszerűbb és igénytelenebb történet, mint az egyfelvonásos Tépelt láncok. Az első felvonás vic-

nális vasutállomás várótermébe vezet, ahol az állomásfőnök valami báró Cveersék. Ehhez az urhoz mulatni jön egy nagy és vidám társaság. Maga Csombory Gusztáv és neje kilenc élő gyermekkel járul a mulatókhoz, akik pikniket rendeznek a váróteremben. De még egyéb illusztris vendégekkel is szaporodik a társaság: herceg Tirindelli Onofrióval és herceg Tirindelli Marióval, akik valami vadászatról utaznak Budapestre és néhány órára ott rekednek a vicinális állomáson. Csomboryné, született Hiripi Petronella nagyravagyó asszonyság. Idősebb leányát, a büszke szépségű Violát, mindenáron dugzagdag mágnáshoz szeretné férhez adni. Mario herceg a szép leány láttára csakugyan tüzet fog, rögtön szerelmet vall és a legkomolyabb szándékokat árulja el. Viola ugyan unokatestvérét, Milotay Endrét szereti, de bosszantja Endrénél a hívős, komoly magaviselete, másfelől pedig ingerli az a gondolat, hogy hercegné lehet. A második felvonásban Budapestben találjuk Csomboryékát. A hű Csomboryné népkönyházt rendez be szegény és eladósodott mágnások számára. Mert hozzá csak ilyen arisztokraták járnak. Az arisztokrácia igazi demimonde-ja ez. Mario herceg már ugye szerepel, mint Violának a prezmptív völgyégye és a Csomboryné szurján egybegyűlt társaság gunyos jóakarattal gratulál. Ekkor váratlan és kellemetlen fordulat jön. Onofrio, az idősebb herceg, a Tirindelli-féle hitbizomány ura, megházasodik: elveszi a portása leányát, hogy a petyhüdt legitim vért piros paraszttárral frissítse föl. Mario herceg gazdagabb parti után néz és otthagyja Violát azzal a biztatással, hogy időnkint vissza fog térni hozzá. Erre Mario herceget kucsébernek titulálják és kidobják. A nagyravagyó mama természetesen kiábrándul az arisztokráciából és Viola visszatér Milotayhoz, akit egyébként állandóan szeretett.

Szikra itt sokkal drasztikusabb eszközökkel dolgozik, mint a Tépelt láncokban, de meg kell adni, hogy azok a groteszk alakok, akik a váró-

A Tépelt láncokban Pernyei Lászlóval találkoznak, aki felbukott az automobiljével és eltört az egyik karját. Már rekonvaleszens, de még nem mehet ki elegáns szobájából és meglehetősen unatkozik. Barátja, báró Csongor Iván, szórakoztatni kívánja és azzal a boldong ideával áll elő: akaszszon cedulát az ablaka elé, azzal a fölírással, hogy remek kis palotája bérbeadó. Majd együtt azután mulatni fognak a különböző lakáskeresőkön. Amint a cedulát kiakasztják, azonnal jönnek a lakáskeresők is. Először Istvánidné jön a leányával és a völgyégyével, akik annyira szerelmesek egymásba, hogy Pernyei László előtt is esőködöznek. Majd Replikényi Lea jön, a báró néhai szeretője, a magasabb stílus kokott. Szeretné kivenni a palotácskát magának és legújabb protektorának, Lendárdy Frigyesnek, — annak az urnak, akiehez Pernyei László ideálja, Marcibányi Vera. három évvel azelőtt férjhez ment. Pernyei László már eljegyezte volt Verát, de a mátkaság egy röpke gyanura fölbomlott. Hirül adott Verának, hogy Pernyeit kétheshirű nők társaságában látták az eljegyzést követő napon. Verának ez elég volt, hogy Pernyeinek a gyűrűt visszaküldje és feleségül menjen Lendárdy Frigyeshez. Sejtjük, hogy a harmadik látogató nem lehet más, mint maga Lendárdy Frigyesné. Csakugyan. Sejtelmünk nem esalt. Jön Marcibányi Vera. És újra sojtelelem támad bennünk: Csongor báró boldong ideájának komoly boldogság lesz a vége. Ez a sejtelmünk szintén bevált. Vera elmondja Lászlónak, hogy házassága nem sikerült, szoknyahős férjében csalódott és egyetlen gyermekük is meghalt hat-hónapos korában. Pernyei László ellelelji a mu.t fájdalomát, elfelejti, hogy nagy sérelem esett rajta, és újra szerelmet vall Verának, aki bűnbánólag omlik a szívére. Ebben a pillanatban zaj hallatszik az előszobából. Replikényi Lea és Lendárdy Frigyes, a Vera férje vitatkoznak az inassal, aki nem akarja beereszteni őket. Replikényi urholgy egy kis szemleutalt tett a palotában Csongor bá-

köles eszmékkel. Eleinte csak hallgatták, de utóljára kikacagták és iták tovább. Mikor azután a tanár látta, hogy hiába beszél, hogy nem fogadnak neki szót, ő is nekikezdett inni (Derültség.) és úgy ivott éppen, mint a többiek; úgy hogy a tanelügyelő éppen akkor talált az előadásra menni, amikor az a tanár a katedrálról részeg fővel lebukott. Persze rögtön penzionáta. (Derültség.)

Hát a miniszterelnök hogyan szoktassa ezt a pártot dologra? Hiszen ez nem szokott arra. Ha pedig az nem szokott reá, ő is épp úgy fog járni, mint a pártja, az sem dolgozik, ő sem dolgozik és egyszer csak azon veszi észre magát, hogy Belsőből penzióba teszik és olyan embert fognak ideküldeni, aki a régi rendszer szerint fogja az országot vezetni.

A haro abbanhagyását helyeselnem nem tudja. Körömszakadtáig fog harcolni s ha a küzdők kis táborra el is bukik, a nemzet azt fogja mondani, hogy tisztességgel bukott el. Nem fogadja el a javaslatot, hanem a következő ellenindítványt nyújtja be: A jelen javaslat visszautasításával, új javaslat beadására utasítatik a kormány, amelyben az újoncútlak megszavazásának föltétele és biztosítékaként az is bena-roglatatik, hogy az újoncútlak csak a magyar hadseregbe sorozható, a tisztjei a legfelsőbb foktól lefele magyar honosok lesznek és vezérleti és szolgálati nyelve is magyar lesz.

Előnk az ülést tíz percere fölfüggeszti.

A szünet után **Várady** Károly kibeszéli az egész ülést, mely három órákor végződött.

BELFÖLD

A horvát pénzügyi egyezmény. A horvát pénzügyi egyezmény előkészítésére kiküldött bizottságok magyar és horvát albizottsága ma délelőtt tizenegy órákor ült össze szóbeli tárgyalásra **Wekerle** Sándor elnökével. Az ülésen a kormány részéről jelen volt: **Lukács** László pénzügyminiszter, **Popovics** államtitkár és **Teleszky** osztálytanácsos, a horvát bán képviselőiben **Sumanovic** osztálytanácsos. A magyar albizottság tagjai közül megjelentek: **Wekerle** Sándor, **Hegedűs** Sándor, **Hodossy** Imre, **Falk** Miksa és **Kossuth** Ferenc; a horvát albizottság részéről: **Tomassics**, **Egersdorfer**, **Popovics**, **Jostipovics** és **Hrbanovics**. **Wekerle** Sándor, mint elnök az ülést megnyitván, üdvözlő a megjelent bizottsági tagokat. Megállapodás történt arra nézve, hogy bizalmas tárgyalásról lévén szó, jegyzőkönyvet nem vezetnek. Azután megkezdtek a tárgyalást az összes főgkérdések dolgában. A körülbelül három óras vita, melynek során az összes bizottsági tagok felszóllaltak, azaz végződött, hogy a horvát megbízottak az referendum vették a magyar albizottság javaslatát s közölni fogják a horvát regnikoláris bizottság plénumával, hogy aztán ők is megteheszék konkrét javaslatukat. Erre csak újév után kerül majd sor. A mai vitából a jelen voltak azt a benyomást nyerték, hogy áthidalhatatlan ellentétek nem forognak fenn s a megegyezés sikerülni fog.

teremben piknikeznek és a zsidó bérlő rövid után ellopott zongoráján húzzák a láb alá valót: nem állanak messze a valóságtól. A vidéki élet jóvilis kisserzésű, boldog szimplicitása hiven tükröződik ebben a vicinális váróteremben. Talán nagyon is hiven rajzolt itt **Seikra**. Nagyon is ragaszkodott ahhoz, hogy hű maradjon alakjainak az alacsony színvonalához és saját szellemének a belekeverésével ne tegye őket érdekesebbekké. A felvonás élénk, mozgalmal, lármás, de hatása nem erős.

A második felvonás rajza elevebb és mulatságosabb. Csombornyé zsúrján szép kompánia jön össze. Nagyon tanulságos látni, hogy miéle *aristokraták* azok, akik a mágánások után kapkodó desztrahoz leereszkednek. Ez a szatira határozottan találó. Bizonysos körök okulhatnának belőle. És itt a szerzőtől egypár éles, kitünő aperzút kapunk.

Mind a két darabban természetesen, könnyen folyó és egymásból folyó a dialóg. Ez figyelemreméltó előny a színpadon. Nemesebb tárggyal kapcsolatban, finomabb keretben ez a dialóg-szöveves értékes sikereket hozhat még *Seikra*nak.

A kezdő drámáiról semmi sem árulja el jobban, mint az, hogy nem tud hálás, hatóság, kiemelkedő szerepet írni. Ma este a Nemzeti Színház legkiválóbb művészei játszottak: **Márkus** Emilia (Mareibányi Vera), **Náday** (Tirindelli Onofrio), **Mihályfi** (Pernyei László), **Gál** (Lénárdy Frigyes), **Vizváriné** és **Gabányi** (Csombornyé és neje), **T. Dellé** Emma (Viola), **Dezso** (Mario herceg), **Császár** (Milotay Endre), **Rözsahegy** (Guminszky báró), **Helvey** Laura (Evelina grófnő), azonkívül a fiatalok legjava: **Vieváry** Mariska, **Váradi** Aranka, **Náday** Béla, **Faulay** Erzsike stb. És ezt a fényes, erős gárdát döntő rohamra ma nem vezették.

A kiállítás méltó volt a díszingvált szerző nevéhez. Az első darab szalonberendezés pazar. A második darabban a vicinális állomás váróterme új és szép dekoráció.

Uj előadó. A képviselőház zárszámadási bizottsága ma 11-ikén délután öt órákor ülést tartott és a beteg előadó, **Molnár** József helyettesítésével **Horánszky** Lajos képviselő bízta meg.

A helyzet.

Budapest, december 11.

A parlamenti körök figyelme ma a függetlenségi pártnak a nemzethez intézendő manifesztumára irányult, amelyet a ma esti értekezleten terjesztettek elő. A manifesztum ebben a formájában nem fog a nemzet elé kerülni, mert bár tartalma mindenképp tetszését megnyerte, de alakja nehézkesnek tetszett arra, hogy a legszélesebb rétegek tájékoztatásának célját szolgálhassa. Könnyebb és kezelhetőbb formában újabb pártértekezlet elé kerül tehát és azután röpirat alakjában jut a közönség kezébe.

Ha hát a mai nap nem is hozta meg a manifesztumot végérvényes szövegében, de hozott egy más nevezetes eredményt: a függetlenségi párt egyöntetű, erélyes tiltakozását az obstrukció ellen és az obstrukciónak bár a legrejtettebb formában való segítése ellen is. A párttagok közül azok is, akik korábban az obstrukció legagilisabb harcosai voltak, sorra felállottak, hogy teljesen alávetik magukat a párt határozatának, s kerülni óhajtanak minden olyan látszatot, amely az immár tárgytalan obstrukcióval való rokon-érzés legtovább impresszióját is kelthetné. A mai nap tehát a függetlenségi párt egyöntetűen békés érzületének teljes megpecsételése volt.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt ma este öt órákor **Kossuth** Ferenc elnökele alatt értekezletet tartott.

Napirend előtt felszóllt **Kossuth** Ferenc s meleg szeretettel arra kérte a párt tagjait, hogy a párt határozatához őszintén és hiven ragaszkodjanak, mert ellenkező esetben rontják a párt tetteit. A függetlenségi pártnak mindig küzdenie kell, míg elveit ki nem vivja, s ehhez a küzdelemhez nagy erő és odaadás kell. Gondoljuk meg — ugymond — hogy a párt tekintélyét is csorbítják azok, akik a párt határozatát nem respektálják. Újabb kéri és inti a párt tagjait arra, hogy tartsák tiszteletben a párt alapvető szabályait.

Teljesen hasonló szellemben szóltak még ehhez a kérdéshez: **Lukács** Gyula, **Gál** Sándor, **Olay** Lajos, **Barabás** Béla, **Thaly** Kálmán, **Szatmári** Mór, **Justh** Gyula, **Lengyel** Zoltán, **Pichler** Győző és **Tóth** János.

A felszóllók mind egyetértettek abban, hogy a párt minapi határozata kizárja az obstrukció támogatását. Ez nem azt jelenti, hogy a párt tagjai a katonai javaslatok fölött való vitában nem vehetnek részt, hanem csak azt, hogy a felszóllásoknak nem lehet obstrukció jellege. Együttal kifejezésre jutott az a kívánság is, hogy a párt tagjai, nyomós okok és különös szükség nélkül, ne szólaljanak fel.

Barabás Béla teljes mértékben hozzájárul a párt határozat illyetén értelmezéséhez s magát annak aláveti. Bejelenti, hogy ő fel fog szólni, de felszóllása távol fog állani az obstrukció szándékától. Miután az értekezlet ezt tudomásul vette, azok az erős támadások kerültek szóba, melyek a Ház most folyó vitájában a függetlenségi pártot érik. Kifejezésre jutott az az óhaj, hogy a támadások a képviselőházban veressenek vissza a párt részéről. Azok, kik a vitában részt vesznek, terjeszkedjenek ki a támadásokra és világossítsák fel a közvéleményt azoknak alaptalanságáról és rejtett céljairól.

Kossuth Ferenc kültagnak jelenti be **Melzner** Béla szemlélmegyei nagybirtokost, a függetlenségi párt régi harcosát, **Fozsagy** Miklós pedig **Csigó** János pécsi ügyvédet.

Ezután a nemzethez intézendő szöveg szöveg bizottságának munkálátát olvasták fel. Ez a munkálat igen nagy terjedelmű, magas közjogi színvonalon álló tanulmány, mely felöleli a katonai kérdések körül kifejtett nemzeti ellentállás összes vonatkozásait, valamint a parlamenti kompromisszum motívumait és tartalmát.

Az értekezlet nagy elismeréssel nyilatkozott az elaborátum jelességéről, de a vélemények úgy formálódtak ki, hogy ez az elaborátum nem felel meg a kitűzött célnak. Ezért elhatározta az értekezlet, hogy az elaborátum brosúrában adassék ki, de e mellett külön manifesztumot is intéz a párt a nemzethez. Az új szöveget holnap terjeszti a bizottság az értekezlet elé.

A Politikai Értesítő illetékes helyről föl van határozva annak kijelentésére, hogy nem felel meg a

valóságnak az a hír, mintha **Kossuth** Ferenc, a függetlenségi párt elnöke a függetlenségi párt által kibocsájtott manifesztumot gróf **Tisza** István miniszterelnöknek bemutatva volna s rajta némi javítást tett volna. **Kossuth** Ferenc a manifesztumot egyáltalában nem mutatta be s az ellenkezőnek ábitása nem más, mint rosszkaratu, tendenciósus híresztelés.

Hírek az ellenzékéről.

Apponyiek a tegnapi konferencia után még együtt maradtak s már akkor megállapodtak, hogy csak az obstrukció lezajlását várják ki, aztán restaurálják a régi nemzeti pártot. Szervezkednek, mint külön párt s az obstrukció napjait arra használják fel, hogy a párt programját megállapítsák. A volt és leendő párt egyelőre kigondoló-bizottsággá alakult s programot próbál csinálni. Emlegették ma a folyosón, hogy egyelőre csak a jog, törvény és igazság korszakának ellenőrzését tudták célul maguk elé tűzni. Vigyázni akarnak, hogy **Tisza** annak a kornak helyébe ne támaszsa fel a régi rendszert, amire az ujonnan kizemelt főispánok politikai egységére szerint jeleket vélnék fölfedezhetni. Azt is emlegették ma, hogy midőn gróf **Zichy** Jenőt csatlakozásra akarták megnyerni, **Zichy** hivatkozott arra, hogy ő az önálló vánterület híve, mire a volt és leendő nemzeti párt hajlandónak nyilatkozott a gazdasági viszony kérdését nyílt kérdésnek hagyni. Végül azt is tudták ma már a folyosón, hogy mihelyt az obstrukciónak vége s a program készen lesz, gróf **Apponyi** Albert a Házban is, **Jászberényben** is zászlót bont.

Sokat beszéltek arról, hogy vajjon Apponyiek a változott helyzetben megtartják-e a delegációba szülő tagságukat. Gróf **Apponyi** Albert ma levélben értesítette a szabadelpvűpárt elnökét, hogy a volt nemzeti pártiak a rájuk esett választást elfogadják s a delegációban résztvesznek.

A többi ellenzék köréből a régi hírek változatlanok. A néppárt azt hirdeti, hogy nem obstruktuál, de azért **Darányi** Ferenc holnap vagy valamelyik következő ülésben fel fog szólni. A **Szederkényi**-csoport pedig ma is azt mondja, hogy még az általános vitához is van szónoka, a záróbeszédekkel együtt pedig az esztendőn túl is játszva kihuzza a vitát. Azt azonban a **Szederkényi**-csoport is hangsúlyozza, hogy hajlandó a békére, de a konkrét béke-föltételeket a kormánytól várja.

Khuen-Héderváry.

A képviselőház folyosóján ma az a hír volt elterjedve, hogy gróf **Khuen-Héderváry** Károly volt miniszterelnököt már legközelebb kinevezik a király személye körüli miniszterré. A hírt azonban illetékes helyről alaptalannak jelentik ki. **Khuen-Héderváry** egyelőre pihenni akar s január elején valószínűleg Egyiptomba megy hosszabb tartózkodásra.

Uj indemnty.

Eljutottunk szerencsésen az ötödik indemnty-javaslatához. Az utolsó december végéig kért felhatalmazást s ha megszavaznak, aminet nem szavazák meg, akkor se érne már semmit. **Lukács** László pénzügyminiszter tehát a képviselőház mai ülésének elején új indemnty-javaslatot terjesztett be, melyben a jövő esztendő első négy hónapjára kér a kormány felhatalmazást.

A javaslat megokolása a következőket mondja:

A törvényjavaslat I. szakasza fölhatalmazza a minisztériumot, hogy a magyar korona országában az adókra és állami jövedékekre vonatkozó összes, jelenleg főnálló, vagy eszentul hozandó törvényeket, azok időközben bekövetkező módosításainak figyelembevételével az 1904. évi első négy hónapjában érvényben tarthassa s az ezek alapján befolyó adókból s egyéb jövedelmekből az állami kiadásokat fedezhesse. Ezekre az állami kiadásokra nézve a javaslat 2. szakasza szerint az 1903. évi állami költségvetésről szóló 1902-ik évi XII. törvény-cikk határozatai lennének irányadók, mert az 1903. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat még nem emelkedett törvényerőre. Intézkedés van azonban ugyanebben a szakaszban arra nézve is, hogy ha a most említett költségvetés 1904. évi április hónap végéig törvényerőre emelkedik, úgy ennek a törvénynek rendelkezési legyenne irányadó. Minthogy továbbá oly kiadások is fölmerülhetnek amelyek törvényes intézkedésen alapulnak, de számszerűen eddig még nincsenek megállapítva: arra is fölhatalmazást kell kérnem, hogy ezek a kiadások is fedeztetessenek. Ugyanezek ennek a szakaszban rendelkezési szerint a javaslatban kért fölhatalmazás alapján tett kiadások az 1904. évi állami költségvetés keretében illesztendők, amely költségvetésre vonatkozó törvény életbelepte napjával a 3. szakasza értelmében a fölhatalmazás hatályát vesztené.

Az osztrák urakházában.

Az osztrák urakháza holnap ülést tart és tagjai közt ma élénk propagandát csináltak annak a tervnek, hogy az urakháza foglaljon állást a magyar válsággal összefüggő katonai és közjogi kérdésekkel szemben. Mint hogy a holnapki ülés napirendje e tárgy fejtegetésére nem nyújt támpontot, keresnek valamely formát, amelyben a hadsereg kérdése szóba volna hozható. Mint emlékeztet, már a tavasszal hosszú beszédeket mondtak az urakházában a katonai kérdéssel, miután előzőleg valaki interpellációt jelentett be. Ezt az eljárást akarják követni ezúttal is. Az urakháza elnökének, *Windischgrätz* hercegnek fogadószobájában ma este fél 10 órakor egybegyűltek a pártok elnökei, *Auersperg-Schönburg* herceg és gróf *Thun* Ferenc, és megállapodtak annak az interpellációnak szövegében, melyet a holnapki ülésen benyújtanak.

Az olasz kereskedelmi szerződés.

Budapest, december 11.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 1/2 órákor tartott ülésében tárgyalta a kereskedelmi és forgalmi viszonyainknak Olaszországgal való ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot, melyet a közgazdasági bizottság e hó 9-én tartott ülésében már tárgyalta és elfogadott.

Elnök *Falk* Miksa, előadó *Miklós* Ödön, a kormány tagjai közül megjelentek *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter és *Tullian* Béla földművelésügyi miniszter, *Bíró* miniszteri tanácsos, *Lónyay* és *Róth* osztálytanácsosok, a bizottság tagjai közül: *Barta* Ödön, *Neményi* Ambrus, *Helitai* Ferenc, *Rosenberg* Gyula, *Bedő* Albert, *Kammerer* Ernő, *Pivkovich* József, *Cseörghő* Gyula, *Szerb* György és *Schmidt* József.

Elnök az ülést megnyitván, felkérésére a közgazdasági bizottság előadója, *Rosenberg* Gyula ismertette a bizottság álláspontját. Miután felolvasta a közgazdasági bizottság jelentését, *Miklós* Ödön előadó kifejti, hogy két szempontból kell a javaslatot tárgyalni, és pedig politikai és közgazdasági szempontból. A közgazdasági bizottság kifejti, hogy miért kellett a kormányának ezen törvényjavaslat benyújtására felhatalmazást kérnie és ezen felhatalmazás nem áll ellentétben az 1899. évi XXX. törvényekkel, mert nem végleges szerződés kérdéséről van szó, ami csak új tarifára alapulna. Hanem csak ideiglenes rendezésről és nem új szerződésről és miután a cél csak a borvámklauzula törzése és a rendezés csak rövid időre történik és miután mi voltunk a felmondó fél és így nem hivatkozhatunk arra, hogy a politikai viszonyok megengedték a szerződés felmondását, és vámháborút nem akarhatunk és közgazdaságilag reánk nézve fontos a rendezés és az ország érdeke azt kívánja, hogy ne csak a belfogyasztást, de a kivitel is szem előtt tartjuk, amit helyesen kifejtett a közgazdasági bizottságban a kereskedelmi miniszter, ajánlja a törvényjavaslat előadására különösen borkereskedelmi érdekeink megvédése céljából.

Barta Ödönre a közgazdasági bizottság jelentése azt az impressziót teszi, hogy érezte a feladat súlyát, de veszedelmesnek tartja azt a megnyugtatót, amely abban van, hogy a bortermeles jogosult érdekei megvétele kimondott, mert kérdés, mik azok a jogosult érdekek? A borvámklauzula fenntartása vagy bármilyen megkerülése veszedelmesebb, mint egy átmeneti szerződés nélküli állapot. Szél Kálmán aprilis havában kijelentette hogy nem tárgyalunk, mert tartja nincs. Most tárgyalunk kérdi tehát, van-e új tarifa? A magyar autonom vámtarifát meg lehetett volna csinálni és ezen alapon szerződéseket kötni. Az olaszok 13 lírás borvámát többet nem fogadnak el, ez pedig nem elég boraim megvédésére. A kontingentálásra megjelözi, hogy ha ez meg lesz állapítva, pl. 500.000 hektoliterben, az nem olasz borra lesz, hanem arra amelyik hamarabb hozatik be, és így ebből előnye Olaszországnak nem lesz. Miért nyújtson tehát az előnyöket? Mindezen okoknál fogva a törvényjavaslatot nem fogadják el.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter: *Barta* egész előadása védbeszéd volt az önálló vámtérlet mellett. Nekünk van egy kereskedelmi szerződésünk Olaszországgal, melyben a vámtételek majdnem azonosok a többi szerződésekkel, ez egyéb pontjaiban kielégítő volt, kivéve a bort, de ez nincs tételbe foglalva s a bor vámján nem volt megkövetve s ekkor borkereskedelmünk aktív volt s minden érdeke azt kívánja, hogy mentől csekélyebb legyen a borvám s így jót a zárjegyzeke a klauzula, mely a viszonyok változása folytán a magyar bor érdekére oly károsnak bizonyult s így Barta kérdésére kijelenti, hogy a borklauzula törlesztését akarják, ez a kiindulási pont, mert ha ezt nem akarnák, nem mondták volna fel a szerződést. Nem áll az, hogy mi új tarifaszereződést akarunk kötni, mert mi nem akarunk semmi más tételt változtatni, csak a klauzula töröltetni és magasabb borvámot megállapítani. A borbehozatal adataira nézve isméli a közgazdasági bizottságban előadottakat, amely szerint már most feleslegünk van s hogy a kormány akciója helyes volt, bizonyítja, hogy a bortermeles 1902-ben már 8 1/2 millió hektoliterre emelkedett és nem áll az, hogy a más k. kézzel rontott a kormány. mert hisz éppen azért mondta fel a szerződést hogy kellő védelmet nyújtson. Az 1899. évi XXX. t. c. intenciója nem az, amit Barta belemagyaráz, mert az indokolásban világosan ki van téve, hogy hogy csak új tarifa mellett lehet szerződést kötni, csupán Ausztriára akart pressziót lenni és így ma már ebből a szempontból kiindulni nem lehet.

A fő az, hogy a vámszövetség megújítása összeesik a szerződések lejáráásával s akkorra szabad választás van biztosítva. De ez nem azt jelenti, hogy okvetlenül önálló vámtérletre kell térni, hanem hogy érdekeink szerint választhatunk a közös vagy önálló vámtérlet között. S ha ez nem így lenne, fel kellett volna összes szerződéseinket mondani, közte a németet is, amit aligha kíván valaki, miután az közgazdasági öngyilkosság volna. A szerződésünk állapota igaz, hogy nem vámháború, de káros reánk nézve, megmondja nyíltan, hogy kivételünknek csak 60%-a esik Olaszországra, de ebben van a fémipar és ipart akarunk fejleszteni, azt nem szabad tennünk, hogy az egyedüli piacot elzárjuk ezen fejlődő ipartól. A parlamenti helyzet egyformán rossz volt nálunk és Ausztriában, ne keressük hát, ki volt az oka, hogy a vámtarifa létre nem jöhetett, de a garanciát abban látja, hogy nem képzelt olyan magyar parlamentet, mely ne kívánná a gazdasági helyzet javítását. Határozatlan kijelenti, hogy olyan megállapodás nincs, mely kötelezné a kormányt az esetre ha Ausztriában a vámszövetség a 16. szakasz alapján vitetné keresztül. Az 1899. XXX. t. c. világosan mondja, hogy a viszonyosság 1907-ig fennáll s ha vámszövetség nem jön létre, ennél hosszabb időre szerződés nem köthető. Tehát nem azt mondja, hogy egyáltalában nem volna köthető szerződés, csak azt, hogy 1907-nél hosszabb időre nem, tiltó rendelkezés még az, hogy nem köthető szerződés, míg nincs meg az új vámtarifa. Ezen tilts alól kéri a felmentést s ezzel fényesen igazolja a törvény respektálását, s ezen kívül a felhatalmazás megadása az országra nagy haszonnal járván, kéri a javaslat elfogadását.

Tullian Béla földművelésügyi miniszter: A borvám-klauzula eltörlése mellett a szerződésnélküli állapot számos más termelési ágat sújtja, ezt a statisztikai adatokkal igazolja és kijelenti, hogy a magyar kormány mindazon eszközöket érvényesíteni fogja, melyekkel a bortermeles megvédheti s miután az 13 lírás borvám mellett el nem érhető, ilyen szerződést kötni nem hajlandó.

Szederekényi Nándor: Az 1899. XXX. törvény-cikk értelmezésére nézve csatlakozik *Barta* Ödön álláspontjához.

Helitai Ferenc: Nem tud arra a konklúzióra jutni, amire előtte szóló, hogy Olaszországgal más szerződés ne legyen köthető, mint ha a bornál 40 K. vámtud tudunk elérni, mert ez azt idéznél elő, hogy a bor ára 63 korona lenne s azt hiszi, hogy ennyire a magyar bor védelme szempontjából nem szükséges a konkurrens bor árát felelteni, mert ez esetben kérdés, mennyi lesz a mi borunk ára már pedig a belfogyasztásra is tekintettel kell lennünk, de ezenkívül feleslegünk is van már borban s így a kivitel is fontos, ami lehetetlennek tétetnek, ha velünk szemben is ily vámtételek alkalmaztatának. A hegyaljai borok kivitele más szempontok alá esik, de figyelemmel kell lennünk a többi borokra is, melyek a tulajdonképpen közfogyasztás tárgyát képezik. Attól fél hogy a felhatalmazási törvény tárgyalatlanná lesz, mert a mi parlament viszonyaink mellett kellő időben aligha fog meghozatni s ha ez meg is történne, a kormányra a közvélemény oly pressziót gyakorol, mely igen nehéz teszi a szerződés megkötését. Be fog állni tehát az, hogy az általános vámtarifa tételét kell alkalmazni, ami már a vámháború kezdete, minek igazolására utal a Romániával való vámháborunkra, mely Erdély iparát tönkretette és miután általános gazdasági szempontból szerencsétlenségnek tartaná, ha az ideiglenes rendezés meg nem történhetne, a törvényjavaslatot elfogadják.

Miklós Ödön előadó: Bevezető beszédében tisztáza igazságokat mondott, nem is cáfolta meg senki, nem volt tehát jogosult *Barta* Ödön személyes kritikája. Részletesen nem kívánt a vámtételekre nyilatkozni, mert megbizik a kormányban, de azt szükségesnek tartja kijelenteni, hogy oly alacsony vámtételt, mely kellő védelmet nem nyújtana, nem fogadna el. Olaszországgal lassankint létesítettük kereskedelmi összeköttetéseinket, ezeket veszélyeztetnünk nem szabad.

Barta Ödön személyes felszólalásban tisztázza *Miklós* Ödön beszédjével szemben gyakorolt kritikáját s ezzel kapcsolatban megjelözi, hogy a kereskedelmi miniszter adós maradt az ideiglenes szerződés időtartamára való választással. Szél mint vívmányt hirdette, hogy nem tárgyalhatunk addig, míg az új vámtarifa meg nincs, tehát addig, míg az 1899. XXX. t. c. fennáll, addig tárgyalásokat kezdeni nem szabad. Magát a felhatalmazás kérését helyesnek tart a s ezt nem kifogásolja, de megjelözi, hogy oly hírek vannak, miszerint Olaszországgal már megvan a megállapodás. Ö azt nem hiszi, de kéri a minisztert, hogy meg vannak-e alapítva azok a bormennyiségek, melyek Fiumében és Susakban rakározva vannak, mert ezek mennyiségét, ha megszűnik a szerződés december 31-én, tudnunk kell s kéri, mi történik akkor, ha december 31-ig Olaszországgal megállapodás nem jön létre és mit fog a kormány saját felelőségére venni.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter: Az olasz kormányval megegyezés nem jött létre, sőt sajnos, meglehetősen messze állunk. Bor nem sokkal több jött be, mint tavaly, de már mint megvan jött be a vámtérletre s így ezzel szemben kivétel intézkedés nem lehet. Raktárak nem állanak rendelkezésre, az erre irányuló kérelmet ő elutasította és így a behozatal szaporodni nem fog. Ami az 1899. XXX. törvény-cikk vívmányait illeti, megjelözi, hogy nézete szerint vívmány az, hogy az autonom vámtarifa határidejének lejárása összeesik a köthető szerződés lejárával és így szabad kezünk lesz, vívmány az, hogy egyáltalán is felmondhatjuk a szerződéseket, de azt, hogy kereskedelmi szerződéseket kötni nem lehet, ő vívmányának sohasem tekintette.

Több szónok nem jelentkezővén, elnök a vitát berekeszti s szavazásra létezően a kérdést, a bizottság többsége a törvényjavaslatot úgy a találmányában,

mint részletekben elfogadta s álláspontjának előterjesztésével a közgazdasági bizottság előadóját biztá meg és ezzel az ütés 1/2 órákor befejeztetik.

A szőlősgazdák küldöttsége.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete ma délelőtt küldöttségileg tisztelt gróf *Tisza* István miniszterelnökönél, *Tullian* Béla földművelésügyi, *Lukács* László pénzügyi és *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttséget gróf *Zselénski* Róbert vezette. A delegáció tagjainak sorában voltak: *Perczel* Ferenc, a Magyar Gazdák Szövetkezetének igazgatója, *Koricsánszky* János, a Kecskeméti Gazdasági Egyesület elnöke, *Drucker* Jenő, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatója, *Pulai* Rácz György, *Molnár* István, *Emőd* József, továbbá *Bernáth* Béla, *Rubinek* Gyula, *Balla* Aladár, *Hertelendy* Ferenc, *Erreth* János, *Soltész-Nagy* Kálmán, *Molcz* Dani, *Tormay* Károly, *Bartal* Aurél, *Bujanovics* Gyula országgyűlési képviselő.

Gróf *Zselénski* Róbert meglepő szavakban köszöntötte a miniszterelnököt, kéri, hogy az olasz kereskedelmi szerződés megkötésénél a magyar gazdák, különösen borkazdák érdekei iránt a kormány kellő figyelemmel és jóakarattal legyen.

Gróf *Tisza* István miniszterelnök szívesen látta a delegációt. Kijelentette, hogy ő maga is bortermeles és így ő is épp így érzi azokat a súlyos terheket, amelyeket a magyar bortermelesnek a külföldi verseny okozott, mint a küldöttség tagjai. A kormány csak olyan szerződést hajlandó kötni, amely minden körülmények közt megvédi a magyar bortermeles érdekeit. Mert ebben az esetben a hazai termelésnek nemcsak Olaszországgal szemben való védelméről van szó, hanem az egész külföldi versenyen ellen való védelemről, mint hogy a legtöbb kedvezmény a többi legtöbb kedvezményt élvező államok is igénybe venne. A kormányt annyira áthatja az ily védelem szükségessége, hogy helyesebbnek tartaná egy szerződés nélküli állapotot mint a mostani állapot fenntartását.

A földművelésügyi miniszternél is az olasz borvám ügyében jártak. Gróf *Zselénski* Róbert üdvözlésére *Tullian* Béla földművelésügyi miniszter megköszönte a meglepő szavakban tolmácsoló üdvözlést s készséggel ígerte a szőlősgazdák egyesületének támogatását. A bortermeles érdeket épp úgy szíven viseli, mint a gazdaság egyéb ágainak ügyeit s minden jogos kívánságot iparkodik a méltányosság határain belül kielégíteni. Az olasz borvám kérdésénél is az a feltevése vezet. Egyoldalúan a dolog el nem dönthető, mert hisz nemcsak mi rólunk van szó, de minden körülmények között meg fogja védeni a magyar szőlősgazdaság érdekeit. A helyzet valóban nehéz, egyrészt a kérdés sokoldalúságánál fogva, másrészt mert Olaszországgal, köztudomás szerint, nem egyedüli tárgyalunk s Olaszország rekompenzációkat is kér, de a kormány ismeri a helyzetet, ismeri a magyar mezőgazdaság és a magyar bortermeles érdekeit és ezen érdekeket a szerződéskötésnél teljes mértékben érvényesíteni is akarja.

A küldöttség ezután *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszternél tisztelt, aki szintén megnyugtatta az egyesületet a bortermeles érdekeinek szem előtt tartásáról s jogos kívánságaiknak támogatásáról.

A pénzügyminiszternél a boritaladó lelyállítását, a házi fogasztás adómentesítését, a pálinkaamistásnak részint szigorú ellenőrzését, részint az essen-oiának súlyosabb megadóztatása révén való korlátozását s lehető megszüntetését és a lekészek, tanítók, községi és állami tisztviselők számára a kismértékben való italelárúsítás engedélyezését kérték. *Lukács* László pénzügyminiszter kijelentette, hogy az italmérés és ennek keretében a kismértékben való elárúsítás törvényben van szabályozva s mikor ez a dolog újabb a törvényhozás elé kerül, készséggel fogja a mostani kérelmet a lehetőséghez képest felhasználni. A pálinkaamistás ügye most van tanulmányozás alatt. A boritaladó lelyállítását szívesen teszi tanulmány tárgyává és amennyiben ez más fontos állami érdekekkel össze nem ütközik, készséggel támogatja.

A küldöttség megköszönte a miniszter választást s a tisztelges ezzel végződött.

Magyar gazdák a kormánytól.

A Magyar Gazdaszövetség ma délelőtt küldöttségileg tisztelt *Tullian* Béla földművelésügyi miniszternél és *Makfalvy* Géza államtitkáránál a képviselőházban. A küldöttséget, melynek sorában *Forster* Géza, *Szilassy* Zoltán, *Bernát* István, *Löcherer* Andor, *Emőd* József, továbbá gróf *Zselénski* Róbert, *Rubinek* Gyula, *Szentiványi* Árpád, *Bornemissza* Lajos, *Ivánka* Oszkár, *Bernáth* Béla, *Blaskovich* Ferenc és *Bujanovics* Gyula országgyűlési képviselők voltak részt, *Bujanovics* Sándor alelnök vezette először a miniszter elé, a gyöngyöskedő gróf *Károlyi* Sándor elnök helyett.

Bujanovics Sándor melegen üdvözölte a minisztert a földművelésügyi tárca átvételé alkalmából s kéri, hogy a gazdaszövetséghez hazafias közgazdasági tevékenységében nagyevű elődjének példájához híven partfogásába vegye és támogassa.

Tullian Béla földművelésügyi miniszter örömeleg ad kifejezést, hogy a szövetség megjelenésével megtisztelte, egyben sajnálatának ad kifejezést a felett, hogy a szövetség köztiszteletben álló elnökét, a magyar gazdák nagyevű vezérét, gróf *Károlyi* Sándort nem üdvözölheti a jelenlévők sorában, de reméli, hogy gyöngyöskedése elmúltával közhasznú tevékenység ismét folytathatja. A szövetség működését és annak infencióját, a szövetkezetek alakítását nemcsak hogy

helyeshi, de örömmel is látja az e téren elért eredményeket. Ő maga még a közigazgatási pályán való működésekor *lelkes híve volt a szövetkezésnek* és már akkor igyekezett a szövetkezetek lelkes apostolát, gróf Károlyi Sándort ez irányú törekvésében, serény közreműködésével támogatni. Meg van győződve, hogy a Gazdaszövetség pusztán saját tagjai érdekeinek védelmére és nem más rétegek érdekeinek támogatására alakult és áll fenn, s azt hiszi, hogy e nézetben a Gazdaszövetség minden tagjával egyetért. Abban is egyetérti vel a Gazdaszövetséggel, hogy a magyar közgazdaság minden ágazatának jogos kívánságát a kellő mértékkel kell honorálni. Mindezek után kijelenti, hogy a Gazdaszövetség véleményét minden szakirányú kérdésben készséggel fogja igénybe venni, viszont kéri, hogy a szövetség őt törekvésében támogassa.

A küldöttség lelkes éljenzéssel vette tudomásul a miniszter választását ezután *Makfalvay Géza* államtitkár kereste fel. Itt szintén *Bujanovich Sándor* alelnök tolmácsolta a Gazdaszövetség érzelmeit és kérte az államtitkár, hogy továbbra is azon rokonszenvvel viseltesse a szövetség iránt, mint eddig. *Makfalvay Géza* államtitkár megbotva mondott köszönetet a megemlékezésért és biztosította a megjelenteket arról, hogy új működési körében is a régi rokonszennel fogja a szövetség működését kísélni.

KÜLFÖLD

Izgatottság Belgrádban. Mintha átok nehezednék Szerbiára, még eddig semmi se következett abból a sok jóból, melyet Péter király trónbeszédében remélt, s a kis ország nem tud a nyugalom és a békés fejlődés útjára lépni. A király gyöngye, ingatag jellemű, s félni lehet, hogy a civakodó pártok játéklapja lesz, sőt egy új forradalom őt is letaszíthatja a trónról.

Ugy a székpustánban, mint a királyi palotában nagy az izgatottság. A szélső radikálisok a *székpustina* följáratását követelik, mert azt remélik, hogy az új választásoknál ők fognak győzni. Azonkívül egy szélső radikális kabinetet követelnek, egy mérsékelt radikális miniszterelnökkel. A mérsékeltnek azonban, élükön *Gruics* tábornok miniszterelnökkel, mindent elkövetnek, hogy a tulzók tulsúlyra vergődését megakadályozzák. A mérsékeltnek a *Gruics*-kabinet rekonstrukcióját követelik, de ez is nagy nehézségekkel jár, mert nem tudják, hogy ki legyen a hadügyminiszter utóda.

A magasabban rangú tisztek túlnyomó többsége az összeesküvés diktatúrája ellen foglalt állást. Másrészt pedig az összeesküvők elégtelennek a hadügyminiszterrel, mert megengedte, hogy a katonai akadémia növendékei *Masin*, *Seolarovic* és *Misis* királygyilkos tisztek ellen agítaljanak.

E bajokhoz járul még a diplomácia barátságatlan magatartása is, mely föl van izgatva a miatt, hogy a szerb lapok közölték a királynak a cárhoz intézett azt a levelét, melyet a cár nem akart elfogadni. Ujlesztendőre (amikor a diplomaták a konakban tisztelegni szoktak) Belgrádban *egyellen országának a követe sem lesz jelen.* Csarikov már elutazott, Németország, Ausztria-Magyarország és Törökország követei pedig legközelebb mennek hosszabb szabadságra. Akár szándékos ez a dolog, akár véletlen, Belgrádban természetesen sok szóbeszédre ad alkalmat.

A radikális klub tudomásul vette a pénzügyminiszter lemondását s ezután nagy vita volt a kabinet rekonstrukciójára fölött, a nélkül hogy végleges határozatokhoz hoztak volna.

Minden hivatalos cáfolat dacára a *miniszterválság elkerülhetetlen.* *Radovanovic* pénzügyminiszter ragaszkodik lemondásához, mert a hadügyminiszter nem akarja a hadügyi kiadásokat csökkenteni.

Ismét fölmerült az a hír, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország a tisztkérdés gyökeres megoldását kívánják a királygyilkosságban résztvevő tiszteknek a hadseregből és a király környezetéből való eltávolítása által.

XIII. Alfonso Lisszabonban. A fiatal spanyol királyt egyre ünneplik a portugál fővárosban. Tegnap nagy diszlokoma volt a tiszteleterre a királyi palotában, mely alkalommal *Károly* király pohárköszöntőt mondott a spanyol királyra, ki az ibériai félsziget két népének barátságát hangoztatta válaszában. A király szavait élénk tetszéssel fogadták.

A fogoly szultán. Konstantinápolyból jelentik, hogy *Murad* szultán, aki, mióta *Abdul Hamid* szultán őt trónjától megfosztotta, fogságban van, hír szerint megbetegedett. *Murad* szultánt a *Yildiz* orvosai kezelik.

Oroszország követelése Bulgárián. Szófia hírek szerint a bolgár közvéleményt nagyon fölizgatja az orosz kormánynak az a följáratása, hogy Bulgária fizesse vissza a Kelet-Rumélia okkupálásából származó tizenegyedfél millió irankos adósságot. Ezt a följáratást úgy magyarázzák, hogy Oroszország

megkezdi a pressziókat számtalan eszközzel, hogy így kitejezze, mennyire elégedetlen a bolgár kormány mostani politikájával. De Szófiában azt tartják, hogy a fizetési főhívtástól a fizetésig nagyon hosszú az út.

A keletázsiai események. Pétervárról azt jelentik, hogy a cár *elfogadta Alexejev tengernagyának a javaslatát* s ettől az orosz-japán konfliktus békés elintézését várják. Nem tudni azonban, hogy voltaképpen miben állnak ezek a javaslatok. Oroszország még mindig nem válaszolt a japán jegyzékre s ez állandó izgatottságban tartja Tokiót. Azonközben megkezdődött a japáni parlament ülészaka és az a teljességgel hallatlan dolog történt, hogy a trónbeszéd fölolvása után az alsóház egyhanguan bizalmatlanságot szavazott a Kaszura-kormánynak, aminek valószínűleg az lesz a következménye, hogy a parlament föl fogják oszlatni. Különbön Kaszurának soha sem volt az alsóházban többsége. A *Times* ebben a bizalmatlansági szavazatban annak a jelét látja, hogy a japánok nagyon föl vannak izgatva Oroszország ellen.

A *Morningpost* jelenti Washingtonból: Néhány héttel ezelőtt a japán kormány azt a kérdést intézte az Egyesült-Államok kormányához, hogy hajlandó volna-e a japán kormányt háború esetén anyagi támogatást biztosítani. A washingtoni kormány hír szerint azt válaszolta, hogy *nem áll módjában Japán segítése.*

A kormány egyhangú leszavazása után a politikai helyzet nagyon válságos lett Japánban. Senki sem tudja, hogy hova fog fejlődni ez az abnormalis helyzet. A *parlament fölmozgatása nagyon valószínű.*

Washingtonban alaptalannak tartják azt a hírt, hogy az orosz hajóraj erőszakkal akarja megakadályozni a yongamphoi kikötőnek megnyitását a nemzetközi kereskedelem számára.

A *Daily Telegraph* azt a hírt kapja Kínából, hogy az özevgy császárné a berlini kínai követet, *Jin-csangot*, hazarendelte, hogy a mandsu csapatok főparancsnokságát rábízza.

Oroszország és Anglia. A tibeti angol expedíció, valamint az indiai alkirálynak a Perzsia-öbölben tett útja nagyon nyugtalanítja az orosz közvéleményt. Attól tartanak Pétervártól, hogy a küszöbön álló események nemcsak visszaféltik Angliának megcsökkent tekintélyét, de annyira meg is növelik, hogy Oroszországnak nagy oka van keletázsiai helyzetéért aggódni.

Bilse: Egy kis garnizonból.

— A Budapesti Napló új regénye. —

A fiatal német hadnagy, aki egy szerződés regényben a német hadsereg visszaszállását leplezte le, ezért a vakmerő tettéért nemcsak a metzi várlovságba, hanem egy csapással az irodalmi érdeklődés központjába is került.

Egy kis garnizonból

címe a regénynek, amelynek érdekesítő tárgya az egész világsajtót foglalkoztatta az utóbbi hetekben.

Bilse hadnagy

kérlelhetetlen igazságszeretettel és lelkeké teljes fölháborodásával vázolja ebben az első művében azokat a rettenetes állapotokat, amelyek a határ-széli garnizonokban uralkodnak, ahová többnyire büntetésből helyezik el a tiszteket. Akik a metzi tárgyalásra emlékeznek, tudják, hogy a katonai törvényszék előtt a szerzőnek minden állítása igaznak bizonyult. Az

Egy kis garnizonból

című regény fotográfus hűséggel állítja élénk *Bilse* hadnagy garnizonját, főlebbvalóit és ezeknek rettenetős családi viszonyait, nemkülönbön a kis város társadalmát. Az író fantáziája ezuttal teljesen a valóságból táplálkozott.

Bilse hadnagy

írói kvalitásai azonban teljes mértékben érvényesülnek. Egyszerűen és érdekesítően ír, leírásai színesek, jellemzései teljes élethűséggel és plasztikusan hatnak.

A Budapesti Napló új regénye

tehát nemcsak mint irodalmi mű szemézős, hanem még fokozottabb mértékben tarthat érdeklődésre számot társadalmi-tanulmányi jellegénél fogva.

Bilse: Egy kis garnizonból

című regényének közlését mai számunkban kezdjük meg pompás magyar fordításban.

HIREK

Budapest, december 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 15-iké:

uj előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A dán trónörökös a királynál. *Bécsből* jelentik, hogy a király ma délután egy órakor a dán trónörökösöt külön kihallgatáson fogadta.

— Gróf *Lónyay Elemérné* gyógyulása. Gróf *Lónyay Elemérné*, — mint bécsi tudósítónk táviratozza, — hosszú betegsége után ma először kocsizott ki. Délután meglátogatta a király és félóra hosszat maradt a grófnénál. *Stepánia* főhercegnő már a napokban elutazik San-Remóba.

— Az angol király egészsége. *Londonból* jelentik, hogy az *Edvárd* király megbetegedéséről szóló hírekkel szemben a Reuter-ügynökség azt közli, hogy a király ez idő szerint *Iveagh* lordnál Elvedenhallban időzik. Tegnap este még hivatalos volt *Iveagh* lordhoz *Inaudi*, a híres gyorsasámoló, akinek a király több mennyiségűtani föladatot adott. A király kitűnő színben volt és nagyon jókedvű.

— Hofer *Károly*-főrealiskola. Az V. kerületi főrealiskola volt iskolatársának szövetsége ma küldöttségileg tiszteleg *Berzevich* Albert vallás-és közoktatásügyi miniszternek *Beke* Manó egyetemi tanár vezetésével. A szövetség azt kérte a minisztertől, engedje meg, hogy az V. kerületi főrealiskola feleltethetlen igazgatójának, *Hofer* Károlynak emlékeztetése a *Hofer* *Károly*-főrealiskola elnevezését venesse föl. A miniszter válaszában készséggel megígérte a kérelem teljesítését, mert, ugymond az V. kerületi főrealiskola megérdemli, hogy *Hofer* *Károly*ról nevezés el s viszont *Hofer* *Károly* is megérdemelte, hogy neve előtérülhetlenül egybeborjjon azzal az intézettel, amely az ő igazgatása alatt annyira fölvirágzott. A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta a miniszter választát.

— Az első 10 000 korona. A *József* főherceg szanatórium-egyesületnek *Gyulára* ma küldötte el az országos bázispar-kiállítás igazgatósága az első 10 000 koronát mint a kiállítás eddigi bevételét. Az emberbaráti vállalkozás iránt miundennap szélesebb körű érdeklődés mutatkozik. Ma *Beóthy* *László* ajánlotta fel a *Lisistrata* nyilvános keddi főpróbájának tiszta jövedelmét, amikor mérsékelt áru jegyeket hoz forgalomba. A kiállítás helyén, a régi országházban, ma is élénk élet volt.

— A beteg orosz pénzügyminiszter. *Pétervárról* jelentik, hogy *Pleske* pénzügyminiszter állapota nagyon aggaszó; legközelebb *Berlinbe* utazik, hogy *Bergmann* tanár tanácsát kikérje. Utódja valószínűleg *Kobeko* lesz.

— Az angol királyné halálos veszedelemben. *Londonból* jelentik: A királyné tegnap reggel nagy veszedelemben forgott. Komornája, *miss Knollis*, akinek hálszobájára a királyné hálszobájára fölött van, reggel hat órakor fölébredt és rémületére azt látta, hogy szobájának padlója, tehát a királyné hálszobájának mezenyeste ég. A komorna lerohant a királyúéhoz, akit felkötött s vele együtt kimenekült az égő szobából. A királynénak éppen csak annyi ideje volt, hogy sietve pongyola-ruhát öltönsön föl. A szolgaszemélyzet csakhamar összecsendült s eljuttotta a tüzet, amelyet rövidzárlat okozott. A királyné hálszobájának mezenyeste beomlott. Egy másik londoni távirat szerint, a királyné, mikor fölverték álmából, annyira nem tudott a helyzetről tájékozódni, hogy jóformán erőszakkal vitték ki az égő szobából. *Londonba* rémes hírek jöttek e szerencsétlenségről.

— Mese a király unokájáról. *Prágából* jelentik: Az a többször megfoltolt hír, hogy a *Grübe*-villában *Erszabet* főhercegnő, *Windischgrätz* *Ottó* herceg felesége és *Ziegler* *Mária* színésznő között izgalmas jelenet folyt le a küldödn, úgy látszik, hitelre talált. *Ziegler* *Mária* ugyanis a *Newyork Herald* szerkesztőségétől kábel-távíratot kapott, azzal a kéressel, hogy táviratozza meg rögtön betegségének okát. A százötven szavas válasz árát a szerkesztőség előre lefizette. *Ziegler* *Mária* különben már egészen jól van s

tegnap megjelent egy katonai zenekar bangversenyén, ahol a közönség, amikor a terembe lépett, zajos tapsal fogadta.

— Roosevelt üzenete a korrupció ellen.
Az az üzenet, amelyet Roosevelt elnök legutóbb az Egyesült Államok kongresszusához intézett, leginkább azzal a passzusával keltett feltűnést, amelyben hadat izen a korrupciónak. A megvesztegetések, eltussolások a föld kerekén sehol sincsenek annyira otthon a hivatalos életben, mint éppen Amerikában. Ezen a nagy darab szabad féldön, amelyen a sok minden egyéb szabadság között felburjánzott a korrupció is, nagyon helyénvaló az elnök üzenete. Mindazonáltal bátorságra vall Roosevelt, hogy éppen most hadat üzent a panamáknak. Meg is nehezítette rá a barátai is, akik éppen abból a fából vannak faragva, amiből az ellenségei. Egyformán nem ismernek morált az érdekeik kiverekedése dolgában. Különben kisütötték már azt is, hogy az elnöki üzenetnek ez a része plágium. Fox államügyész egyik beszédéből plagizálta az elnök az üzenetnek a korrupció megszüntetésére, illetőleg megtorlására vonatkozó ezt a passzusát.

— A vesztegetést eddig nem tekintették az államok olyan bűntetnek, amely miatt a bűnöst kiadják, mert az államok eddig nem látták be ennek szükségességét. Az Egyesült-Államok politikájának oda kellene irányulnia, hogy az egész világon ne legyen egyetlen hely, ahol egy megvesztegetett ember nyugodtan meglepedhessék. A korrupció föltartása és megbüntetése diszere szolgál bármely államnak. Nem a korrupció megbüntetése, hanem eltűrése és leplezése szegény.

Azonban az mindegy, hogy micsoda forrás az, amelyből az elnök merített. Amit mondott, jól van mondva — és az a födolog.

— Károly király mint kérő. *Vacarescu* Helén neve szinte össze volt fonódva *Carmen* Sylviával, a román királynéval. Amikor még tudniillik a román királynénak az udvarhölgye volt. Hanem aztán kiesőppent ebből az állásból, azaz hogy kiesőppentték a miatt a szerelmes história miatt, amelyben a román trónörökös szívet kellett kigyógyítani. És mivel kettőjük közül *Vacarescu* Helén volt az, akit könnyebb volt eltávolítani, hát az ment el szép Oláhországból. Azóta ritkán hallatszott csak hír felőle, most pedig egy londoni lap révén lesz a közérdeklődés tárgya. Ibban a lapban azt mondja el *Vacarescu* Helén, hogyan kérte meg Károly király *Carmen* Sylva kezét. Ez a házasság nem volt szerelmi házasság s mégis a legpótkusabb körülmények közt jött létre. *Hohenzollern* Károly herceg a berlini udvarnál már fiatal korában futólag megismerkedett Erzsébet wiedi hercegnővel, de csak később, amikor már Románia fejedelme volt, ismerkedett meg vele közelebbről. A hercegnő anyjával Kölnben a *Hotel du Nord*-ban lakott, amikor Károly fejedelem tiszteletét tette nála, azzal a szándékkal, hogy megkéri a kezét. Sokáig beszélgetett neki országról és különösen népéről, amely latin és olasz elemeket egyesít, a félig barbár arisztokráciáról és országának romantikus hegyvidékéről. A hercegnő, akinek a költészet iránt való érdeklődése ismeretes, sokáig figyelemmel hallgatta s végre önkéntlenül fölkiáltott:

— Milyen boldog ön!

Csak később tudta meg anyjától, hogy a fejedelem feleségül akarja venni s magával akarja vinni országába. Azonnal késznek nyilatkozott, hogy követi őt messze országába. A nélkül, hogy egy szót mondotat volna, tekintetükkel eljegyezték egymást, amint a herceg legközelebb látogatása alkalmával a hercegnő szobájába lépett. Egyetlen szerelmesszót, vagy udvarias bókot sem mondott a komoly fejedelem menyasszonyának.

— Szikra. Elmés, csipős, tartalmas a *Szikra* ma megjelent harmadik száma is. Szövege, rajzai egyaránt mutatják életrelvéltségét. Az olvasmányokból külön is figyelemreméltó *Jób* Dániel markás bevezető tárcája, *Csismadia* Sándor és *Pásztor* Árpád igaz hangú verse. *Heltai* Jenő folytatja tanulságos meséit és egy sereg apróság egészíti ki az írott részt. A címlapot *Kubinyi* rajzolta, bent *Fényes* Adolf és *Linek* Lajos egy-egy erőteljes rajza és *Nagy* Zsigá hangulatos utcai képe tűnik. A *Szikra* most pályázatot hirdet novellára, képre s élcere. A legsikerültebb novellát és képet 200—200, az élcet 50 és 20 koronával jutalmazza.

— Halálozás. *Czapha* Gyula, az államvasutak püspök-ladányi osztálymérnöke e hó 8-án vonaizsakának hivatalos vizsgálata közben hirtelen elhunyt. 10-én temették el Püspök-Ladányban nagy részvét mellett.

— Beöthy Zsolt üdvözlése. A *Kisfaludy-Társaság* küldöttsége tisztelettel ma délután 1/5 órakor Beöthy Zsoltnál, a társaság elnökénél, abból az alkalomból, hogy 6 fősége a főrendiház tagjává nevezte ki. A küldöttség tagjai *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszternek a New-York-palota III. emeletén levő lakásán gyülekeztek s onnan vonultak fel Beöthy Zsoltnak a IV. emeleten levő lakására. A küldöttségben *Berzeviczy* Albert másodelnök vezetése alatt résztvettek: *Vargha* Gyula titkár, *Kosma* Andor másodtitkár, *Alexander* Bernát, *Abrányi* Emil, *Agai* Adolf, *Bárony* István, *Benedek* Elek *Berzók* Árpád, *Dalmady* Győző, *Endrősi* Sándor, *Ferencoz* Zoltán, *Fiók* Károly, *Hegedűs* István, *Herzeg* Ferenc, *Jakab* Ödön, *Pekár* Gyula, *Radó* Antal, *Somló* Sándor, *Ponori Theorek* Emil, *Vértesi* Arnold. *Berzeviczy* Albert szép szavakkal üdvözölte Beöthyt. A többi közt így szólt:

Szemban a parlamentarizmusnak azzal a válságával, mely Európában terjedt el és amely legnagyobb mértékben az én bennünket sújt, szemben azzal a sok csalódással és kiábrándulással, amely parlamentarizmusunk terén ezt a nemzetet az utóbbi időben érte, a parlamentáris szervezeten valóban szükség van arra, hogy olyan idélokok, amelyekben a nemzet még hisz hű és törbéli képviselői foglaljanak helyt a törvényhozó testületben, hogy parlamentarizmusunk hanyatló nimbusa újra emelkedhessék. (Tetszés.)

A mi legmelegebb rokonszenünk és ragaszkodásunk, amely téged éleled után mindenüvé elkísér, fog téged elkísérni arra az új helyre is, amelyet elfoglalandó vagy.

Beöthy Zsolt egészen elérzékenyülve válaszolt a leikes éljenzés elhangzása után.

Midőn a magyar kultúra leghivatottabb és legméltóbb vezérével iradalunknak emyri jeles tisztéi meg, ugymond, az én szerény hallgatómat, gondolatmondandómat azokra a szenvedésekre, azokra a szomorú kiábrándulásokra téved vissza amelyek között ami nagy elődeink ezt a mi ma magyar kultúránkat kiküldötték. Ugy értem, hogy az az aratása a tisztességnek, melyet mi ma élvezünk, olyan kezek szántotta barázdákból sarjadt, amelyek nem számítottak kintreállításra, nem számítottak világi tisztességre. Ugy értem, hogy az öreg *Kazinczy* lelke szőlő hozám, aki azt mondotta, hogy csak addig nyújtották az élet fonaltát tartó lanyk az ő fonaltát, ameddig megállta a hajnal. Ezek a nagy, ezek a hahatadán küzdők, ezek alakították át ami egész magyar életünket, kicsinyeknek és nagyoknak a szellemét odáig, hogy me ma minden tisztességeinket tulajdonképpen nekik köszönjük. *Kazinczy* szavaival végzi. Addig tonják a Párkát az én tonalamat, amíg hű leszek tihozzátok! (Tetszés.)

— A Vatikán pénzügyvilág. A bíborosok, mint *Rómából* jelentik, legutóbbi ülésükön a szentszék pénzügyi helyzetéről tanácskoztak. Ugyanis a pápai udvar e tekintetben nem áll valami jól. XIII. Leó pápa semmi pénzt nem hagyott utódjának, aki most bizony anyagi zavarokkal küzd. Még XIII. Leó alatt tetemesen lepadt a péterfőllérekből befolyó jövedelem különösen Franciaországban, ahonnan pedig ezelőtt a legtöbb péterfőllér szokott összegyűlni. Ennek az az oka, hogy Franciaország nincs megelégedve a pápának a nem republikánus rokonszenű politikájával s azzal, hogy a Vatikán támogatja a francia kormány által veszélyeztetett, részben eltörölt katolikus intézményeket. A péterfőllérek IX. Pius idején hat millió frankot hoztak a Vatikánnak és ennek a kétharmada Franciaországból származott. Ez a hatmilliónyi jövedelem aztán lassankint három millióra olvadt le, sőt 1902-ben mindössze két milliót tett ki. A külföldi bankokban elhelyezett tőkék három milliót kamatoznak a Vatikánnak, amelynek így öt-hat millió frank az évi bevétele, holott a kiadások meghaladják a hét milliót. A deficit tehát évenként körülbelül másfél millió frank és ennek a fedezésére a Vatikán kénytelen a tőkéhez nyulni. Már két-három éve fordul a Vatikán ehhez az ultima ratióhoz. A bíborosok hír szerint meg akarják reformálni a vatikáni gazdálkodást. Egyesek takarékosági rendszabályokat javasolnak, mások azt proponálják, hogy a pápai udvar minden éven tegye közzé az évi számadásait.

— Estély. A *Budapesti Orvosi Kaszinó Áskulap-társasága* ma sikerült bangversenyvel egybekötött estélyt rendezett. A tetszéssel fogadott számok közül különösen *Kierschner* Zsigmond hedegijátéka és a dr. *Inzell* Arnold és *Szirtes* A. által előadott melodráma arattak kiváló sikert. Az estélyen a következő hölgyek jelentek meg: *Rothenberg* Józsefné, *László* Mórné, *Szölösi* Mórné, *Bergsmann* Jakabné, *Schwartz* Józsefné, *Guth* Sámuelné, *Barna* Adolfné, *Gerő* Arminné, *Grcs* Sándorné és leánya *Irné*, *Grünwald* Mórné, *Róth* Adolfné, *Grünstein* Adolfné, *Somogyi* Lajosné, *Doktor* Frigyesné és leánya *Anita*, *Nemai* Antalné és leányai, *Neményi-Honfiné*, *Deutsch* Adolfné, *Fleischl* Sándorné, *Spietz*né és nővére, *Weisz* Edéné, *Kürthy* Valéria dr. *Steinberger* Sarolta, *Lux* Terka, *Epstein* Lászlóné.

— A hóhér katonáskodása. A francia kamara előtt ez idő szerint a katonai törvény revíziója fekszik s ebből az alkalomból a katonakötelezettség alól való fölmentések között a felett is dönteni kellett a képviselőknök, hogy katonakodják-e a hóhér vagy nem? Tudniillik XVIII. Lajos uralkodása alatt a hóhért fölmentették a katonai szolgálat alól s ez az intézkedés akkor is érvényben maradt, amikor a kormány a német-francia háború után megteremtette az általános katonai kötelezettséget. De *Deibler*, a párisi hóhér nem élt ezzel a kiváltsággal, hanem 1885-ben éppen úgy eleget tett katonai kötelezettségének, mint minden más francia ember. Igaz, hogy a fegyvergyakorlat alól fölmentették és neve azok között szerepelt, akiket csak a legvégső szükség esetén szabad behívni. Az a kamarai bizottság, amelynek most el kellett döntenie, vajjon e régi kiváltságnak helyet adjanak-e az új katonai törvényben is, rövid vita után elhatározta, hogy a francia hóhéroknek és fiaiknak a jövőben sem kell katonáskodniok. — A mi *Bali Mihály*unk bámulva olvashatja ezt ez idő szerint nyugodalmatlan magányában. Őt éppen a katonaság emelte ki a közönséges emberek közül hóhérsorba. Boszniában fedezték fel tudniillik az akasztó tudományát.

— Sabelski Elza fogságban. Pétervárról táv-íratozza tudósítónk, hogy *Sabelski* Elzát, aki a német főváros irodalmi és művészkörében nemrég nagy szerepet játszott, Pétervárról ma váratlanul letartóztatták. *Sabelskinek* éveki lakott Berlinben, azután visszaköltözött Pétervárra. Tavaly sokat beszélték róla egy állítólagos váltóhamisítással kapcsolatosan. Emlékezetes még, hogy az orosz birodalmi bank feljelentette *Sabelskint* s az volt elene a vád, hogy körülbelül 200.000 rubel erejéig váltót hamisított egykori kedvesének, *Kovalevszknök*, az orosz pénzügyminiszter titkárnak nevére. Nemsokára azután szabadon bocsátották, mert sikerült magát tisztáznia. Most ismét a régi váltóhamisítási pör ujult fel és e miatt tartóztatták le *Sabelski* Elzát. Pétervári előkelő körökben azt mondják, hogy a vád alaptalan és a vizsgálóbíró tulbuzgóságáról van szó, de azt is híresztelik, hogy még másokat is letartóztattak *Sabelskinek* együtt, akiknek a *Kovalevszki*-gyűhöz semmi közük. Viszont *Sabelski* Elza mellett szól az, hogy ha tényleg bűnös volna a váltóhamisításban, egy év óta már többször lett volna alkalmá elmenekülni.

— Házasság. *Flum* Mór mészárszakai kereskedő eljegyezte *Rácz* Rezi szisszonyt, *Rácz* Lipót föld-birtokos leányt Nyiregyházáról.

— A bileki katasztrófa válsóttal a hadtörvényessék előtt. A komáromi 12. gyalogezred szomorú katasztróájának előidézői nemsokára hadtörvényessék előtt fognak számot adni az elpusztított 19 magyar fű korai haláláról. Az előzetes vizsgálatot annak idején rabenhorsti *Dragoni* Alfonz vezérőrnagy, a trebinjai 2. hegyi dandár parancsnoka, telekesi *Török* István ezredes, a 12. gyalogezred parancsnoka és eichensiegi *Grünweig* Albert ezredes, a 3. zászlóalj parancsnoka és ezredparancsnok-helyettes ellen indították meg, akiket az előzetes vizsgálat befejezése után föl is függesztették állásuktól és meg is indították ellenük a hadbíróági vizsgálatot. A vizsgálatot, mint tudósítónk jelenti, a minap befejezték. Az utolsó tanu az ezred ügyeletes tisztje volt, aki a trebinjei—bileki menetelés alatt az ezred mögött haladt és így a katonai katasztróának közvetlen tanuja volt. Az egész anyag együtt lévén, a kínos ügyet legközelebb végleg elintézik. A hadtörvényesséket december közepére hívják össze Szerajevóba. Az ítéletet azonban nem hirdetik ki azonnal, hanem a katonai főtörvényessékhez, azután pedig a legfelsőbb katonai törvényessékhez küldik és végül a király jóváhagyását is kikérik.

— Kődös világ Londonban. Egy londoni tudósítás írja, hogy mivel az utóbbi éveken az ismert sárga, vagy fekete londoni kód nem lépett föl régebbi sűrűségével, már mindenki azt hitte, hogy a londoni levegő megjavult és e javulást a villamos világítás terjedésével és a gázkályhák egyre általánosabb használatával magyarázták. Ezt az optimizmust egyszerre megdöntötte a szombaton föllépett kód, amely igazi régi londoni kód volt. A város egyes részeiben napfény volt, míg más helyeken olyan sötétség volt, hogy az ég utcai lámpák fényét csak alig egy-két lépésnyire lehetett látni. A legsűrűbb volt a kód, mint rendszeren, a Trafalgarsquaren, ahol senki sem mert járni. A földalati villamos vasut a kód következtében nagyon jó üzletet csinált. A Temzén hajó egyáltalán nem közlekedett. A városban több baleset történt. A kocsik csak lépésben haladhattak, de még így is többször összeütköztek és néhány embert el is gázol-

“AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérigynöksége.

Megszádk különös figyelmébe. Tiszta acélangy sajtó háromrészlet. Előterjesztés tárgyaláskelefeje. Páncélcél-kormányvezet. Magasított acél-ekelője. Porvédő kerékek Acél G. gerendék. Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjük árjegyzék. Mivel ez az összes talajművelő-gépeket terjedelmében ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosítást nyújt — és díjmentesen küldetük. Ekegyártás törén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Rövidített levelem: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycim: „Agraria” Budapest.

tak. A zsebtolvajok most is jól ki tudták használni a sűrű ködöt, amely már-már ritkaság lett.

— **Egy magyar gróf öngyilkossága Londonban.** Londonból jelentik, hogy gróf Nemes Bálint, aki a cambridgei egyetem hallgatója volt, ma ott egy szállodában agyonlőtte magát és meghalt. Gróf Nemes Bálint a múlt tanévben végezte tanulmányait a budapesti Ferenc József-nevelőtudományban, melynek egyik legjobb tanítványa volt. Októberben ment ki a cambridgei egyetemre, ahol jogot hallgatott. A fiatal, tizenhétéves gróf fia volt gróf Nemes Jánosnak, anyja pedig Bethlen grófnő és így rokonságban volt az összes erdélyi magnásaláddal. Szülei állandóan Budapesten laktak, de ezidőszent Hídvegen tartózkodnak. A fiatal gróf öngyilkosságának a híre ma érkezett a fővárosba s főúri körökben általános részvétet keltett. Azt hiszik, hogy gróf Nemes Bálint családott szerelem miatt lett öngyilkos.

— **Mi lesz az Eiffel-toronyjal?** Érdekes háboruszkodás folyik most Párisban a körül a kérdés körül, hogy mi legyen az Eiffel-toronyjal. Néhány év múlva letelik az az engedelem, amelyet Páris városa 1888-ban a torony építésére adott és a közvélemény egyre része nem akarja az engedelmet megújítani. Ha ez a nézet győz, akkor a tornyot el kell távolítani. Akik ezt akarják, azoknak az a véleményük, hogy az óriási torony már elátszóta szerepét. A nagy vasalkotmány védői ezzel szemben basznossági szempontokat hangsúlyoznak. Rámutatnak arra, hogy a torony művelet Páris vonzó erejét, hogy a tornyot éventekint sok ezer idegen keresi föl. Azonkívül mint tudományos megfigyelő állomás is nagy szolgáltatást tesz a háromszáz méter magas és egészen elkülönítve, a levegőbe vágódó torony. A meteorológiai intézetnek egy hivatalnok állandóan a torony tetején lakik, ahol a fizikusok is érdekes kísérleteket tettek a gázok összenyomhatóságáról a vér alkotórészeiben történő változásról, a levegő ellenállásáról stb. A csillagászok spektroskopiai felvételeket végeznek a tornyon, amely jó szolgálatot tesz a dróttalan távirónak és a katonai távirónak is. Bizonyos jelentőséget ad a toronyak az is, hogy magassága következtében az egész Mars-mező számára vilámbátról szól. Mindezek az okok arra indították Trélat-t, a mérnöki iskola igazgatóját és Pasqual akadémikust, hogy mozgalmat indítsanak a torony érdekében. A mérnöki egyesület háromezerhatvenc tagja egyhangulag a torony fönntartása mellett nyilatkozott. Már azon is gondolkoznak, hogy ha a közvélemény megvonja az engedelmet, akkor népszavazást rendeznek.

— **A főmagasztalt mahdi.** Az angolok szudáni uralmát nemrégiben egy új mahdi fenyegette; ennek a dicsősége azonban nem tartott annyira ideig, mint két elődjé, s hamarosan véget ért — az akasztófal. Az egyiptomi kormány a vallási ürgyek a'att feltámadó veszedelem gyors elhárítását a khatumi főkormányzó, Mahon ezredes gyors s erélyes fellépésének köszönheti. E nélkül a veszély nagy arányokat ölthetett volna. Az új mahdi Mohammed el Amin, egy tuniszi születésű ember volt, aki kétszer tette meg a mekkai zarándokutat. Ez az ember egy szép napon Dél-Kordofánban a Tagalla-hegyen híveivel profétának kiállta ki magát. Amint Mahon ezredes erről értesült, azonnal kétszáz lovas katonát küldött fel hajókora a Fehér-Niluson s parancsot küldött El-Obeidbe, Kordofán fővárosába, hogy ehhez a csapatához kétszáz gyalogos és két tengerész-tüzérvég is csatlakozzék. Ez megtörténvén, az egyesült csapat a Tagalla-hegységben rajtaütött a mahdi seregén, elfogta a vezért s El-Obeidba szállította. Itt azután rövid un ellenlétek a profétát s rögön az ítélet után fel is akasztották. Nála és híveinél számos levelet találtak, amelyekből kitűnt, hogy a mozgalom már meglehetősen kiterjedt volt.

— **A vasúti ör halála.** A budapest-bécsi vasútvonal Zebegény állomásához közel, a pályatest egyik órháza előtt tragikus eset történt. Góva János a pályatest óra vasárnap este is végezte szokott munkáját s mikor a jelző harang az expresszvonatot szignálta, kiment a házikó elé. Már régen elrohant a vonat s az ő csak nem jött pihenésre. A felesége rosszat sejtve, lámpással az ura keresésére indult. Nem sokáig kereste, ott feküdt az ura a házikótól mintegy husz lépésre iszonyuan összeroncsolva. A kétségbeesett asszony bevitte férjét az órházba és az iszonyú éjszákán ő maga teljesítette szerencsétlen ura helyett a szolgálatot. A vizsgálót kiderítette, hogy a szerencsétlen embert, a rohanó vonat nagy légáramlata elütötte és a kerekek alá sodorta.

— **Vörös sztrájk.** Eszékéről jelentik, hogy a Schmier és Urbán-féle gépgyár, melyben ezélt nyolc nappal általános sztrájk keletkezett, héttón az összes

sztrájkolókat elbocsátotta s idegen városból hozatott munkásokat a sztrájkolók helyett. Amikor tegnap este négy munkás odérkezett, a sztrájkolók megtámadták őket a vasuton. A megtámadottak egyike Csuk, aki Temesvárról jött, revolverével viszonosta a támadást s egy munkást könnyen megsejtett. Csuk-ot és a sztrájkolók munkásokat délután hallgatta ki a rendőrség.

— **Orosz egyetemi hallgatók zavargása.** Az utolsó időben a pétervári egyetemi tanuló körében számos röpiratot terjesztettek. A röpiratok küzdésre szólítanak fel mélyreható szociálpolitikai reformok érdekében és tiltakozásra a közoktatási felső hatóság ellen azon alkalomból kifolyólag, hogy egy helyi magángimnázium tanulója öngyilkosságot követett el. Rövid idő előtt a tanuló gyűlést tartottak amely nagyon viharosan folyt le. A tanfelügyelő-helyettes szidalmak között volt kénytelen a gyűlés helyét elhagyni. Azon résztvevőket, akiket kémekek tartottak, elkergették. A tanuló elhatározta, hogy az illetőket tanulókból áll bíróság elé idézik. — Kieyben tegnap a tanulósg gyűléseket tartott, amelyeken a fiatalabb tanuló elhatározta, hogy nem járnak az előadásokra. A mai előadásokat csak kevés diák látogatta. A jogi kar második folyamán csak 168 diák jeent meg. Heves vitakösz után elhatározták, hogy a rektor lemondását követelik. Forradalmi hangon írt kiáltvány december 11-ére általános gyűlést hív egybe. A rendet kívánó tanúk és a tüntetések rendezői folyton nyílt ellenségeskedésben állanak egymással. A műegyetemen is zavarok vannak. A rend hívei kijelentették a rektorokat, hogy nem akarnak tüntetni és minden felelősséget elhárítanak magukról. Ezt a nyilatkozatot 218 tanuló tette. Ma egy gyűlésen, amelyen 400 tüntető vett részt, elhatározták, hogy ho'nap obstruálni kezdenek. Az e hó 8-án az egyetemi épület előtt letartóztatott 82 tanuló közül a kormányzó intézkedésre 43-at szabad-ságvesztés büntetéssel su tották. Néhányat egy-három hónapra, a legtöbbet egy hétre zárták el. A meg-büntetettek között 13 zsidó is van. Az egyetemet és a műegyetemet erősen őrzik.

— **Váltóhamisító alezredes.** Berlinből táviratozák, hogy Götz alezredes, aki váltóhamisítást követett el, a hadbírság harmadévi ítélgázra ítélt. Götz alezredes, akinek felesége egy dusszágd spanyol nő, 50 000 márká évi járulékot kapott apásától, de ez az összeg a spanyol-amerikai háboru kitörése óta elmaradt. A bőséghez szokott alezredes és leánya nem tudott beletörődni a szűkös viszonyokba s így trét Götz alezredes a bűn útjára. Már régebben is hamisított váltót egy barátjának nevére, de akkor az rendezte a dolgot. Az elítélt alezredes mintaszerű katona volt és sok porosz és külföldi rendjellel tündették ki. Felesége és leánya nagy szerepet játszott a német fővárosban.

— **Kis emberek takarékosága.** Az a takarékpénztár, amely nem kicsinyi a szegény emberek és az apróság filléres betéteit sem, ma kiadta az 1902. évi működéséről szóló jelentését. A magyar királyi postatakarékpénztár takaréklétele, mint a jelentésből kitűnik, 1902-ben erős fejlődést mutatott az előbbi évhez képest. 1901-ben a betétállomány 4,634,400 korona volt, 1902-ben már 6,267,198 korona. A betevők száma a múlt évben 17,245-let gyarapodott. A foglalkozás szerint csoportosított számadatok szerint a legtöbb betevő a tanuló sorából kerül ki. 67,238 tanuló gyűjtötte össze kis pénzét a postatakarékpénztárban. Ipari és kereskedelmi alkalmazott 51,134, köz- és magántiszviselő meg katona 47,214, cseléd 24,039, napzsmák 10,366 folyamodik a takarékoságnak ehhez a módjához. Érthető, hogy a jelentésben a betevők számának rovatában a legkisebb számok az önálló foglalkozási ágakat jelölik. Gyáros mindössze 916, földbírtokos 6329 tesz be pénzét postatakarékpénztárba. Ami a kor szerint való flosztást illeti, a legtöbb betevő 10 és 20 év között van, számuk 140 386. A tízéves gyermekekre is tekintélyes numerus esik: 75,772, míg — ami éppenséggel nem csodálatos — 90 éven felüli halandó csak 13 tartoztat pénzét a postatakarékpénztárban.

— **A Pozsony-Komáromi egyesült helyi érdekt vasút tarifája.** Ezen a vasuton 1.04. február 1-től új személydíjszabás lép életbe, mely által a menetdíjak részben leszállítatnak részint felemelnek. Az új díjszabás, melylyel az 1899. évi október hó 1-én a Pozsony-dunaszerdahelyi valamint a Komárom-dunaszerdahelyi helyi érdekt vasút életbe lépett díjszabások érvényen kívül helyeztetnek, a magyar királyi államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 23. sz.) 20 fillérrel kapható.

— **A nyomorúság áldozatai.** A minap — mint megírtuk — Gyórfy Pálné, született Zacsai Mária az Örömvölgy-utca 13. számú lakásán nagy elkeseredé-

sében szengázzal el akarta pusztítani magát és családat. István nevű 2 éves gyermeke meghalt, ő maga pedig kórháza került, ahol felegyógyult s ma a rendőrség lefektőztatta. Gyórfy né kihallgatásánál azt mondta, hogy lére rosszúl bánt vele, keresetét nem adta át neki, úgy, hogy három gyermekével a legnagyobb nyomorban színylődött.

— **Zsarád lovag.** Angelo Vecchio lovag, az ismert milánói sportsman — mint Milanóból jelentik — tegnap palotájába csalta Luigi Berettát, egy gazdag fiatal nemes. A lovag Berettát szolgálával egy székhez szíjaztatta s revolvert tartva mellének, kényserítette, hogy írjon alá egy 70.000 líráról szóló váltót s írja meg végrendeletét, melyben öt teszi általános örökösévé. Vecchio azt parancsolta ezután szolgálójának, hogy ölje meg Berettát. Ettől azonban a szolgáló visszariadt s inkább menekülni engedte a szerencsétlent. Amikor Vecchio ezt megtudta, megszökött Milanóból. Ma azután távirat érkezett a szűkevényről, amely jelenti, hogy Vecchio Rómában öngyilkos lett.

— **A posta karácsonya.** A posta- és táviratigazgatóság a karácsonyi és úévi nagy forgalmat illetőleg a következő figyelmetztést intézi a közönséghez:

A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje a'at a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Péntek, éksztart más tárgyakkal egybe-csomagon nem szabad. 2. Csomagolásra taláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló-papír használandó. Vászon vagy papírburko által bíró csomagokat, gőb nélküli zsiniegelt többszörös és szorosan átkötött, a zsineg keresztelési pontján pedig pecsétviaszszal lezárni kell. A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó. 3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezetékre és keresztnevének vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.). továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kiuttele; a Budapestre és Bécsbe szőló küldemények címirtatiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontja és olvasható feljegyzése különösen szükséges. 4. A cmet magára a burkolatra kell írni de ha ez nem lehetséges, egy a c m táblácskára, bór-darabba vagy erős lemezpapírra írandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papírlapokra ír címeket mindig egészen terjedelmesen kell a burkolatra felragasztani. Felette kívánatos, hogy a feladó nevést és lakását, továbbá a címre: összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha burkolaton levő címirtat leesnek, elveszne vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása útján a jelzett papírap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kiváuatos továbbá, hogy a feladó saját nevést és lakását a csomagon levő címirtat felső részén is kitüntesse. 5. A csomagok tartalmát egy a címirtaton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szőló élelmiszereket illetve jogyszási adó a'at eső tárgyakat (nusnemű, szesz italok stb.) tartalmazó csomagok címirtataira, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, mennyiség és mennyiség szerint ki-irandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr, 2 liter bor stb.) a tartalom i y részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja. Demény s. k.

— **Öngyilkos erdész.** Glatzer Kornél győri születésű 53 éves horvátországi erdész — mint a minap megírtuk — elittnt a Gyár-utca 10-ik szám alatt lévő lakásáról. Glatzer a Schwartzer-intézetben apóltak, ahonnan megszökött. Egy pár napig, úgy látszik, a fővárosban kóborolt. Tegnap a Hűvösvölgy mellett levő Fazekas-erdőben egy uri ember holttestére akadtak egy fára felakasztva. Ma az öngyilkosban tö ismerték Glatzer.

— **A thermálpusz szállítása.** A magyar királyi államvasutak igazgatósága közli, hogy 1903. évi december hó 1-től visszavonásig, illetőleg díjszabási unton leendő életbe léptetésig való érvényességgel a thermálpusz (Fango) ckkre teherárúként első feladás esetén az árúdíjszabás I. részében részes magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasutak vonalain a következő díjtelek alkalmazatnak, és pedig: szabadon vagy zsákokban a II.—A.—C. osztály díjéle, ládákban vagy horókban a II.—A.—B. osztály díj-tételei. A szállítás nyitott kocskiban történik.

— **Rendőri hrek.** A rendőrség lefektőztatta Frankovics Péter irnokot, Oszvádk Ferenc csavargót, akik Glück Armin baromtkereskedő István-tré 16. számú lakásáról egy csomó teherneműt elloptak. — Megírtuk, hogy a Váci-kört 17. számú ház előtt egy teherkocsi: eigazolta Ehrenfeld Henrik 14 kereskedő-inat, aki Grünwald és Grass divatterkeskedésében volt alkalmazva. A szerencsétlen fu ott halt meg az utca

Szájpadlás nélküli amerikai műfogak!!

Füülelegessé teszik az inylemez használatát. — A szájból kivenni nem kell, nem is lehet Egy óra idő alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás. egyedüli specialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében. **BARNA J. Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 26. sz.**

közepén. A rendőrség ma letartóztatta Varga József 52 éves kocsiát, akinek a vigyázatlan hajtása volt a szerencsétlenség okozója.

(x) Ötven év óta közkezdveltségnek örvendenek közhűség, rekedtség, torok és légszervi szervek működési zavaráinak a világhírű *Erger-jéle mellpszitilák*. Doboza 1 és 2 kor. (Próbadozoz 50 fillér.) Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

(x) Ki akar egyéves önkéntes lenni? Lásd az országjáró kiütő hírnévre örvendő Lichtblau-féle katonai előkészítő-tan-olyannak mai hirdetését.

(x) Sportjáték-ujdonságok Kertész Tódornál.

FŐVÁROS

(*) A városi pénztár új rendje. A városi pénztárnál a legnagyobb nehézségeket okozták, ha valaki a pénztár től akarta venni. A pénztárosok még a szabályzatnál is ridegebben jártak el s megtörtént, hogy egyik-másik ember nem egyáltalában nem tudta megkapni a pénzt. A tanács tegnap ülésében végre szabályozta a dolgot. Kimondotta, hogy kétezer koronáig a pénztárnál nem kötelező a személyazonosság igazolása, csak ha a pénztáros gyanusnak tartja azt, aki a pénzt fel akarja venni. Tíz ezer koronáig elég, ha egy tanu igazolja a személyazonosságát, nagyobb összegnél kettőnek kell igazolnia. Ha a számvétségél a számfelteskör az illető szabályszerűen igazolja magát és az igazolást rávezetik a nyugtára, akkor a pénztár mellézet minden igazoló eljárását. Kimondotta azonban a tanács, hogy szám ejjő közeg a pénztárral szemben a személyazonosságát nem igazolhatja. A számvétségnek mindenkor követelnie kell a személyazonosság igazolását a két-ezer koronáig okiratokat is e fogadhat igazolásnak. Átruházás vagy megbízás esetén a számfeltes 500 koronáig el fogadhatja az átruházást, ha az átruházó aláírását ismeri, ha nem, akkor csak közjegyző által hitelesített átruházást fogadhat el. A tanács egyáltalán föl hívja a pénztárosokat, hogy a közbűnséggel szemben előzékenyek legyenek s ok nélkül ne zaklassák a polgárokat.

(*) Választási lakoma. A Ferencvárosi Társasör a közégi választások alkalmából megválasztott körtagjai tiszteletére, a ferencvárosi polgárság tömeges részvétele mellett, fényes lakomát rendezett. A kör elnöke meyeri Krausz Lajos üdvözölte az újonnan megválasztottakat, akiknek nevében dr. Gruber Sándor és dr. Waigand József mondtak köszönetet. Felköszöntöket mondtak meg: Hatlala Péter, Tompa Antal és mások.

(*) Partbérlezállítás. A budapesti csavargözsvállalat a partbér lezállítása iránt adott be kérvényt. 1903-ra 8700 korona partbér volt erre a vállalatra kivetve. A közgazdasági ügyosztály javaslata az, hogy most a béreket az egyes kikötők után határozzák meg, úgy hogy a pesti oldalon fizessen a vállalat egy-egy 20 folyó méternyi kikötő-helyért 500 koronát, a budai oldalon pedig 200 koronát; így aztán összesen 4400 koronát fizetne az összes kikötőkért. A pénzügyi bizottság is a javaslatot el fogadta, azzal, hogy a bérlezállítás csak egy évi időre (1904-re) legyen érvényes.

(*) A budai külső kört szabályozása. A belügyminiszter leiratot intézett a székesfőváros hatóságához, amelyben tudatja, hogy a budai külső-kört szabályozása kérdésében a főváros hatósága és a közmunkák tanácsa közt fölmerült ellentétek tárgyalásába az időszerűt nem bocsátkozhatik, mert annak a vidéknek az állapot, amelyen a külső-kört vonala halad, még nem fejtődött ki arra, hogy ott költséges befektetéseket tegyenek. A szabályozás jogtanácsával pedig mintegy erőteljesebb a külterjes fejtődést, amelytől pedig most már, amikor ebben a tekintetben nagy túllengés mutatkozik, óvakodni kell.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Blaha Lujza a Szókimondó asszonyságban. Érdekes estje lesz holnap, szombaton, a Népszínházban. Blaha Lujza asszony fogja újból eljátszani Sardou drámájában a Szókimondó asszonyság főszerepét. Ez előadásban a nápolyi királynőt P. Lukács Juliska, Napoleont Szirmai játssza. Vasárnap délután Blaha Lujza a Menyesekében lép fel.

** Novelli négy vendégjátéka. A jövő hétfőn egyik legerősebb szerepében Shakespeare *Shylock*-jában, a *Venezai kalmárban* mutatja be magát újból Ermete Novelli, a jelenkor legnagyobb drámai művésze a főváros közönségének, amely rajongó lelkesedéssel ünnepléle eddigéig is a nagy művészt. Nagy társulatjal én ezután is a művészt s Porcia szerepében Olga Giannini, Antonio szerepében Ferrati Luigi s Shylock leányának szerepében *Chiantino* kisasszony lép fel, akik mindannyian elsőrangú olasz tehetségek. Kedden *Lear királyban*, szerdán *Edipo királyban* s utóljára csütörtökön Budapesten először mutatkozik be Tamajo spanyol nagy drámájában, amelyet maga Novelli fordított olaszra *Un dramma nuovo* címen.

** A színészegyesülettel. Az országos színészegyesületnek e hó 19-ikére összehívott nyugdíjbizottsági ülését közbejött akadályok miatt e hó 21-ére

halasztották. Az ülésre Balla Kálmán s Szakács Andor vidéki tanácsosokat hívták be.

** Lysistráta. Szerdán, december 16-kán lesz a Király-Színházban Lincke operettjének, a *Lysistrátának Makrancos hölgyek* címen a bemutató előadása. A szép zenéjű operett a peloponézusi háború idején történik Athénben. A darabban közreműködnek: Fedák Sári, Szamosi Elza, Bánó Irén, Margó Zelma, Szentgyörgyi György, Csatai Janka, Hídvéghy Margit, Ferenczy Károly, Thury Elemér, Papp Miska, Thorma Zsiga és Oláh Gyula. Lincke Pál, az operett zeneszerzője, az igazgatóság meghívására jelen lesz a szerdai bemutatón.

** Vigaszínház. Vasárnap, e hó 18-ikán, két előadás lesz. Délután a *Fúrt nagysámat*, Gavault és Berr határos színművét adják; este az *Aranyhíd*, a szezon egyik legnagyobb sikere kerül színre.

** Kury Klára a Casanovában. Mialatt Kury Klára nagy gondal készíti elő új alakítását az *Ezüst papucsban* (The Silver Slipper), mely e szezonban a nagy művésznő újabb diadalmas sikerének ígérkezik, több kiváló szerepét játssza el egymásután. Így vasárnap este *Casanova* hármass női főszerepét fogja eljátszani. *Faragó Jenő* és *Barna Izso*, e nagyszerű operetteje idei előadásai során is lankadatlan vonzó erőt gyakorol, és legutóbbi előadását az utolsó helyig eladott ház nézte.

** Nemzeti Színház. A *Tépett láncok* és a *Káprázat*, gróf Teleki Sándorné ujdonsága, e hét folyamán még két estére van kitűzve, holnap, szombatra és vasárnapra. A *Vörös talár*, Brieux drámája vasárnap, december 13-ikán délután kerül először színre ebben a szezonban.

** Doktorkisasszonyok. A Magyar Színház második eredeti operettejében az évadban a *Doktorkisasszonyok* lesz, amely a jövő hét végén kerül bemutatásra. Verő György, aki az operett szövegét és zenéjét írta, Siófok és a Bakonyi vidékén játszotta el a vidám jelenetekben bővelkedő történetet és a színházban ezáltal alkalmá jut számos érdekes népviseletet és táncot bemutatni. A jelenetek közül különösen érdekes lesz a *sokák* legények és leányok rubája, amelyet a *költőnő*zena ütnek; hatásos lesz a kilenc doktorkisasszony panyókára vetett szűrje, amelyet a leghiresebb debreczeni szürszabónál készítették a színház. A *Doktorkisasszonyok* bemutatójáig a *Kis kofa* tölti be a színház műsorát. *Sztojánovits Jenő* nagyszerű operettején hétfőn jubiláris estét ér s e huszonötödik előadásban a szerző dirigál.

** A Budai Dalárda alapítási dalestélye. A Budai Dalárda holnap, szombaton este a budai Vigadó nagyteremében megtartandó alapítási dalestélyének műsora a következő: *Hoppe*: Daljáték (új férfiak). A Dunántúli Dalosszövetség férfiak pályázatán első díjjal kitüntetett pályamű. *Liszt*: E-dúr polonaise, zongorán előadja *Le Comte Józsefnek*. *Belloucis*: A kürt (új férfiak). *Pogátschnigg*: Török ima, új férfiak, tenor- és basszus-szólvó. *Mozart*: *Aria a Figaro házassága* című operából. *Huby*: *Aria a Cremonai hegedűs* című operából. *Eneki Kiss Klára*. *Lányi*: Ez a világ amilyen nagy. Férfiak zenekisérettel (u).

** A dallársulatok engedélyezése. A Színészegyesület tanácsa tegnap rendkívüli tanácskozásra gyűlt egybe, amelyen a dallársulatok működésének tervezetét tárgyalták. A tervezet, amelyet gróf *Festetics Andor* országos színészi főfelügyelő készített, a tanács főbb pontozataiban el fogadta s azt megerősítés végett a belügyminiszter elé terjeszté. Sarkalatos pontja többek között, hogy dallársulati engedély után csak a belügyminisztérium által s korlátozott számban kapható. Amint egy dallársulati s a koncessziójában körülírt jogkörét túllépi (amennyiben egész estét betölti, színpad számára irt darabot ad elő), az engedélyt a hatóság nyomban bevonja. Az országos színészi felügyelő s az egyesület tanácsát az bírta a tervezet elkészítésére — amelyet különben a belügyminiszter is sürgetett a sok panasz miatt — hogy eddig a szolgabírák adták ki az engedélyeket erkölcsi bizonyítvány alapján, de már túllépték a határt úgy mennyiség, mint minőség tekintetében. Ezután tehát a közigazgatási hatóságok csak belügyminiszteri engedély felmutatása esetén adhatják ki a működésre szóló engedelmet.

** Bendiner Sándor külföldön. Londonból jelentik: *Bauer H.* Tivadar networki impresszárió három óra szerződöttelte *Bendiner Sándort*, a kitűnő magyar zongoraművészt. A szerződés értelmében, mely kiválóan előnyös a művészre nézve, Bendinernek többek közt a st.-louis kiállításán 17 orchesterális és 8 szólóhangversenyt kell adnia. A programmba két teljesen magyar tárgy hangversenyt is fölvettek.

** Frizzó az Urániában. Frizzó szombati első előadása iránt általános az érdeklődés. Az első előadás négy részről áll. Legkiválóbb alakításai lesznek ezen az első estén a *kameleon* című tragikomikus jelenet és a *gyorspinc* című egyfelvonásos vígjáték. A *kameleonban* Frizzó öt szerepet visz: a férj, a feleség, a házibírást s egy rendőrszerepét. A *gyorspinc*ben már hét rendbeli szerepet játszik a talján művészt.

** Magyar Lant. A *Magyar Lant* című jeles zenemű-folyóirat decemberi száma nagyon értékes tartalommal jelent meg, amelyből dicsérettel kell kiemelniük *Kontor Elek*: *Levél a szegedi kaszárnyából*

című hangulatos magyar dalát. A szerző, aki már sok szép egyházi és világi dalban mutatkozott be hivatott komponistának, társszerkesztője lett a *Magyar Lantnak*.

A meghabonázott zongora.

Irta: Bertioz Hector.

Ma reggel óta folyton nevetek. Nem tudom egy pillanatra se kiverni fejemből azt a furcsa históriát, mely a mi kedves Erardunkból, a híres zongoragyárossal esett meg. Ezen mulat most az egész konzervatóriumi negyed.

Hogy a tényre térjek rá, ez a maga megmagyarázhatatlan, ijesztő egyszerűségében a következő:

A múlt héten kezdődtek meg konzervatóriumi versenyek. Auber mester mindjárt az első napon a zongoraversenyvel akart végezni. A rettenthetlen zsűri, melyet arra kárhözlatott a végezt, hogy meghallgassa a jelölteket, sztoikus nyugalommal vette tudomásul, hogy 31-en vesznek részt a versenyben, 18 leány és 13 férfívendék. Az eljátszandó darabnak Mendelssohn G-moll koncertjét választották ki. Így tehát, ha csak a guta meg nem üti a jelölteket valamelyikét, 31-szer kell a darabot egymásután eljátszani. Hát erre el volt már készülve a zsűri, de — ami ezenkívül történt, azt már senki sem sejtette előre. Én sem, noha bennem egyáltalában nem volt meg az a vakmerőség, hogy részvegyek a szörnyű experimentumban. A történeteket egy fiatal konzervatóriumi növendék beszélte el nekem, akivel ma reggel az intézet udvarán találkoztam.

— Oh, a szegény Erard — mondotta — milyen baleset érte!

— Erardot? Hát mi történt vele?

— Hogyan? Ön nem tud semmit? Ön nem volt ott a versenyen?

— Nem. Hát mi történt?

— Erard szívségből kölcsönadta nekünk legújabb remekművét, egy felséges zongorát, melyet az 1851-iki londoni világkiállítás számára készített. Nagyon büszke volt erre a hangszerre, valóságos pokol-hangja volt. Olyan basszushurokat illesztett bele, amelyeket mind e mai napig nem hallott még emberi hang megdörögni — csak a klaviatura volt kissé kemény. Főleg ezért bocsátotta Erard a zongorát rendelkezésünkre. Így okosodott: „Ha 31 növendék játssza el rajta a Mendelssohn-koncertet, akkor zongorám billentyűi okvetlenül meglazulnak kissé és ez csak előnyére válik majd hangszeremnek.” Igen, csak hogy arról nem volt a mesternek sejtelmé, hogy mennyire fokozódhatik ez a hatás, ha ugyanezen hangszeren 31-szer egymásután játszanak valamely darabot. Ki is sejtette a következményeket?

Az első növendék a zongora elő ül. A hangszeret kissé keménynek találja és bizonytalan, merov ujjakkal igyekszik a zongorából a hangokat kicsalni. A második szintén. A harmadiknak már nem áll oly maktacul ellen a hangszer. A negyediknek és ötödiknek még kevésbé. Hogy milyennek találta a hatodik, azt nem tudom. Mert abban a pillanatban, mikor a zongora elő ül, ki kellett mennem a tereméből, hogy a versenybírák egyikének, aki nem jól érezte magát, egy kis éteres-üvegecskét hozzak be.

Eppen a hetedik fejezte be jétekát, mikor viszatértem. Hallottam, amint egyik barátjának azt magyarázta, hogy a zongora egyáltalában nem kemény, akik előtte játszottak, tévedtek. A zongora kitűnő, nagyszerű, tökéletes. A következő tíz-tizenkét versenyzőnek ugyanez volt a véleménye. Sőt az utolsók ebben a csapatban azt állították, hogy a klaviatura nagyon is puhának tetszik nekik. Délután három órakor a 26-ik növendékhez érkezünk — pedig délelőtt 10 órakor fogtunk munkához. Hermance Levy kisasszony került sorra, aki gyűlöli a kemény klaviaturákat. Nagyon örült tehát, mikor hallotta, hogy a billentyűk már a legesekeylebb érintéssel hangot adnak. A kisasszony olyan könnyedén játszotta a koncertet, hogy az első díjat ígérték neki oda, de azért a nap dicsőségét Vidal és Roux kisasszonyokkal kellett megosztania, kik szintén hasznát vették a klaviatura lágyágának. A hangszer már akkor is megszólalt, ha ráfújtak. Ki hallott ilyent?

A 29-ik számmal újra segítségét kellett hoznom a zsűri egyik tagjának. A jó ember arca bíborvörös volt és nekem úgy rémlett, hogy egy kis érvágás nem ártana a derék mesternek. És valóban az orvos éppen a kellő pillanatban érkezett meg.

Midőn visszajövet az előcsarnokba lépek, a 29-ik szám, a kis Planté, halálsápadtan lép elélem és magánkívül dadogja: Én nem tudom, hogy mi baja a zongorának! A billentyűk maguktól mozognak. Ugy rémlik az embernek, mintha belülről mozogná őket valaki... Félek...:

— Ugyan, ne légy gyáva, lámpalázad van, — vigasztalta a három évvel idősebb Cohen. — Lásd, én nem félek.

Es Cohen, a 30-ik szám ül a zongora elé. Rá se néz a billentyűkre és kitűnően játsza el a darabot. Midőn az utolsó akkord után el akar távozni, a hangszer hirtelen magától kezd meg egyszer a "szonátát" játszani. Ekkor vége az ifjú hősiességének. A rémülettől megdermedve, egy pillanatra mozdulatlanul áll, mintha lába gyökeret vert volna — azután futni kezd.

Ettől a pillanattól kezdve a zongora szakadatlanul dolgozik. Skálák, trillák szállnak el belőle.

A közönség, mely senkit sem lát a zongora közelében és hallja a mindinkább erősödő hangokat, leáll helyéről és nyitott szájjal bámulja a csudát. Némelyek nevetnek, mások elsapadnak. Az egyik szűri-tag, ki bétűl tilt és nem látja a pódiumot azt hitte, hogy Cohen kezdett újra játszani, és dühösen kiáltotta.

— 'Ég, elég! Hagyja abba! A 31-ik kezdjen játszani.

Mi, kik a színpadon állottunk, felvilágosítottuk a haragos urat:

— Uram, senki sem játszik a zongorán. A hangszer magába vette Mendelssohn-koncertjét és most magától újra kiadja.

— De ez komiszság! Küldjenek Erard urért! Siessenek! O talán meg tudja fékezni a borzasztó hangszert!

Kerestük Erard urat. A szőrnű hangszer közben befejezte a játékot és újra kezdte. Játszott szüntelenül, a nélkül, hogy egy pillanatra is elhagyta volna, mind erősebben és dörögdelmesebben, mintha egyszerre négy tuat zongora hangzanék... Fulamok, tremolók, szextek, tercek, tizkótás akkordok, háromsoros trillák, a hangok özvize, a pedál, az ördög és minden kísérlete bömbölt, zuggott, hangzott a zongorából.

Erard megjelenik. De a zongora, mely már magát sem ismeri többé, létrehozójára sem ismer rá. A mester sejteni kezd, hogy itt nem varázslattal áll szemben, hanem ugyanazon darabnak 30-szoros megismétlése okozta a sajátságos tüneményt. Szélszédik a hangszer. Kiveszik a billentyűket. Még mindig mozognak. Az átkozott klaviatúrát az udvarra dobják, ahol a dühöngő Erard fe szecsapásokkal zuzza szét. Még rosszabb! Minden egyes darab táncol, ugál, szökdel, hempereg a földön. Átbukkennek lábaink közt — örületes! Végre egy bátor és hős lakatos az egész nagy zongorát felkapja és a tűzbe dobja. — Szegény Erard! Iyén szép hangszer! Valamennyiünk szívét megremegtetni a részvét, de mit tegyünk? A megsemmisítés volt az egyedüli mód a varázslat megszüntetésére.

— Kérem, hogy is lehet egy zongorától, melyen ugyanazon napon, ugyanazon teremben 30-szor játszószék le ugyanazt a darabot, rossz néven venni, ha végre beleb'ondul?

Igy beszélte el nekem ezt a históriát egy zenénövendék. A szíves olvasó talán nem fogja elhinni és abszurdnak, valószínűtlennek fogja tartani a történetet. De én éppen azért hiszem, mert rendkívüli. Mert konzervatorista még sohasem talált ki valami különösöt.

MŰVÉSZET

□ **As új magyar művészi Szalonban,** a hazai képzőművészet nemrég megnyitott otthonában, a kiállított művek közül eddig megvásárolták *Mednyánszky, Kézdi-Kovács, Gergely* két-két festményét, továbbá *Peske, Margitay, Rippl-Rónai, Keményfy, Innocent, Nagy Zsigmond* és *Schuckzer* egy-egy képét. Az eddigi eredmények után ítélve, úgy látszik, hogy a részletfizetésre való eladás útján sikerülni fog a *Könyves Kálmán* műkiadó-részvénytársaságnak az eredeti művek vásárlását a nagyközönség azon rétegében is meghonosítani, amelynek nem áll módjában, hogy egyszerre nagyobb összeget áldozhasson művészetének kielégítésére.

□ **As Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítását,** mely a legsikerültebbek közé tartozik, napról-napra szépségű közönség látogatja, melynek vásárló-kedve is egyre fokozódik. Legszebb tanúbizonyság erre, hogy már három interieurnek került gazdája. A kiállítás megtekintése ingyenes, csupán szombaton kell egy korona belépődíjat fizetni, melynek fejében minden látogató egy-egy sorsjegyet kap.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Petőfi Társaság** e hó 13-ikán vasárnap d. e. 10 órakor a Magyar Tudományos Akadémia első emeleti termében felolvasó-ülést tart. Tárnyák: 1. az utolsó Zrínyi (történelmi rajz) *Hatala* Péter roudes tagtól. 2. Parnassaus (költemény) *Apor* László vendégtől. 3. Suomi (dalok Finnországról) *Zempléni* Árpádtól,

mindkettőt felolvassa *Zempléni* Árpád Roudes tag. 3. Óásis a sivatagban (elbeszélés) *Jakab* Ödön r. tagtól. 4. Folyó ügyek, köztük az ünnepeles naggyűlés tárgysorozatainak végleges megállapítása.

□ **A Magyar Történelmi Társulat** január 7-én, csütörtökön délután 5 órakor, az Akadémia heti ülés-termében választmányi- és felolvasó-ülést tart. Vendégeket szívesen látnak.

□ **Az Athenaeum ifjúsági könyvel.** Mint minden évben az Athenaeum az idén is az érdekes és értékes könyvek egész sorozatával kedveskedik az ifjúságnak karácsonyra. Orit látuk ezek közt a könyvek közt *Benedek Elek Katalin* című regényét új és illusztrált kiadásban, amely megjelenése óta a fiatal lányok legkedvesebb olvasmánya. Múltán sorakozik eme szép könyve mellé *Tutsek Annának* *Az élet iskolája* című regénye. Szintén fiatal lányok számára készült és azt mutatja meg, hogy az élet iskolája szigorú és nehéz iskola, de azt, aki megállja benne helyét, végre megjutalmazza. A küzdelmek árán kivívott dadalt dícsőíti *Gaal* Mózes is új ifjúsági regényében. Címe: *A három kenyerspajtás*. Az egészen jóleső derű ömlik végig és a szerző humorra még a sötétebb helyeken is keresztülesillog. A kötetet *Mühbeck* E. Károly gyönyörű képei díszítik. Hogy az Athenaeum gazdag ifjúsági kiadványai közül *Cooper* se hiányozzék, az idén a világhírű amerikai író *Börharsnya történetek* című kötetet iktatja be a kiadó-társulat szerzői közé. A kötetet dr. *Kárpáti* Károly tiszta magyarsággal fordította. Az ifjúság régi kedves olvasmányai közé tartozik *Radó Vilmosnak* szép könyve is, mely *gróf Benyovszky Mária* élete és kalandjai címen immár második kiadásban jelent meg. A hatásukban kipróbált könyvek között még a kiadó-társulat *A csodaszép baba és az ó bavatnői* című ifjúsági elbeszélés is, melyet *Cosmar* eredetije után *Sárosi* Bella fordított magyarrá, még pedig úgy, hogy az eredetinek minden bájoságát híven visszatükröztette. Régi hagyományhoz híven a hazai történelemből merített elbeszélő kötetet is ad az Athenaeum karácsonyi kiadványai között. Címe: *Miklós Vitéz és szerzője az ifjúság régi, kedves írója: Donászy* Ferenc, aki már eddig is annyi szép történelmi elbeszéléssel és regényével gazdagította ifjúsági irodalmunkat. A felsorolt könyvek nemcsak tartalmuknál, de kiállításuknál fogva is rendkívül alkalmasak, hogy karácsonyi és újvi ajándékkul szolgáljanak. Árúk: *Benedek: Katalin*, 6 korona; *Tutsek: Élet iskolája*, 5 korona; *Gaal: Három kenyerspajtás*, 3 korona; *Cooper: Börharsnya történetek*, 3 korona; *Radó: Gróf Benyovszky Mária élete*, 5 korona 60 fillér; *Cosmar: Csodaszép baba*, 4 korona 80 fillér; *Donászy: Miklós Vitéz*, 5 korona.

Nyiltér.

Ideal IRÓGÉP

azonnal és állandóan látható írással! Prospektust és írásmintát küldenek:

Schott H. és Donnath Budapest, VII. Erzsébet-körút I. Telefon 62-43.

Képkedvelők figyelmébe!

Fenyvesy Ferenc volt veszprémi megyei főispán **hagyatékából** származó **olajfestmények** az „ANGOL KIRÁLYNŐ” szállóban eladottnak.

Helyi képviselőt

a technikai szakmából azonnal alkalmaz budapesti előkelő cég. Ajánlatok „Ambició” jellegével a kiadói hivatalba intézendők.

Belépési felhívás.

Az Általános takaré- és hitelszövetkezet (V., Sas-utca 24. szám)

üzletrezeinek és 100 koronás részlegyeinek jegyzésére. Szövetkezetünknek 2571 tagja van 11.690 üzletrezeivel és részleggyel. A befizetett tőke 1.868.577 K. 45 f. Eddig kiadott kölcsönök 3.217.864 K. Biztosítéki alapra való levonás vagy utánfizetés nálunk nincs.

Belépési nyilatkozatok és díjmentes kölcsönkérvények naponta elfogadottnak. Levélelbeli megkeresésre azonnal felelünk.

Az igazgatóság.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

□ **Uj tribün a lóversenyterén.** A Magyar Lovaregyesület a lóverseny-terén egy új tribünt kíván építtetni s erre engedélyt kér a fővárostól. A költség mintegy 120.000 koronára rugga. A pénzügyi ügyosztály javasolja az engedély megadását, azzal, hogy a régi tribün anyagáért fizessen be a Lovaregyesület 2000 koronát a lóváros pénztárába; az újonnan építendő tribünt pedig husz év múltán vitesse el az egyesület. A pénzügyi bizottságban ma *Fekete Herceg* azt ajánlja, hogy az új tribünt is vegyék leltárába s husz év után ez is váljék a lóváros tulajdonává. Hozzászó tak még: *Fülöp* Károly, *Eulenburg* Salamon, *Rózsavölgyi* Manó, *Vasútkékvits* János tanácsos, *Springer* Ferenc, *Glück*

Frigyes s aztán a többség az ügyosztály előterjesztését fogadta el.

□ **A Ó-Budai Tornaegetesület** december 19-én szombaton este hetedik órakor tornahelyiségében disznortát rendez a következő műsorral: I. Fővonalas. II. Szabadgyakorlatok bottal. Összeállította s vezeti *Bábel* Rezső. III. Csapatturnász. 1. csapat: *magas nyújtó*. Előtrónázó: *Helmich* Ötő. 2. csapat: *lő szelében*. Előtrónázó: *Pösztinger* Nándor. 3. csapat: *alacsony korlát*. Előtrónázó: *Bábel* Rezső. IV. Assaut-vívás. Vezető: *Szits* Aladár. V. Összetett verseny: a) korlát; b) magasugrás. VI. Fokozatos gyakorlatok korlátlan rugódeszkával. Összeállította s vezeti: *Bábel* Rezső. VII. Versenybirkózás. VIII. Díjak kiosztása. IX. Elvonulás.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A sajtó parazitái.** A zugsajtónak volt egy-két évvel ezelőtt rettegett alakja *Breuer* Lázár, akiből aztán később *Biró* Lajos lett s mint ilyen a *Vasuti Lapok* című újságot szerkesztette. Rövid működése alatt számtalanszor került össze a büntető törvénnyel s a rovtult multu embert ocskói *Ocsagy* Gusztávval szemben megkísérelt zsarolásért, rágalmaszástért egy évi és 4 havi fogházra ítélték el. *Breuer* *Biró* Lajos a büntetés eszenvedése elől külföldre menekült. Ez év őszén azonban a bontalanul bolyongó szélhámost a rendőrség *Bécsben* letartóztatta s hazaszállította szűkebb hazájába, az Alkotmány-utcai fogházba. Itt már várták, amennyiben még volt neki elintézetlen ügye a büntetőtörvényszékekkel abból az időből, mikor *Gerő* Mórral együtt szerkesztették a *Vasuti Lapok*-at. Ekkor — 1898. évi április havában — *Csernoch* Gézát 300 irt óvadékkal feltogadta *Biró* Lajos és *Gerő* Mór kiadóhivatali főnöknek. A 300 forint átvételét együttesen nyugtázták *Breuer-Biró* és *Gerő* Mór. A pénz *Breuer-Biró* vágtá zsebre s el is kölötte. *Csernoch* csakhamar rájött, hogy pénze elveszett, de ekkor *Breuer-Biró*, akivel *Gerő* Mór időközben felbontotta a társas viszonyt, a helyébe társul vette lapjához a feljelentéssel fenyegetődző embert. Mindez nem használt semmit, mert *Csernoch* feljelentette s *Breuer-Biró*t sikkasztás büntette miatt vád alá helyezte ugyan a törvényszék, de mivel megszökött, az ügyet letárgyalni nem lehetett. A mai tárgyaláson *Breuer-Biró* Lajos tagadott mindent s azt állította, hogy fel volt tagadva a pénz felhasználására. A törvényszék azonban dr. *Varga* királyi ügyész vádja után elítélte 14 napi fogházra. Mivel pedig most már három jogerős ítélet van ellene, a törvényszék legközelebb újabb tárgyalást tart, amelyen összbüntetését fognak rá kimérni.

§§ **A zágrábi asztalosstrájk.** A mult év őszén Zágrábban az asztalossegédek strájkolni kezdtek. A munkaadók erre, hogy megbőrjék a strájkolókat ellentálasát. Budapesten kerestek segédeket s egy megbízott ügynökük össze is verbuvált körülbelül 30 asztalossegédet, akiket 1902 szeptember elején az esti vonattal akarta a keleti pályaudvarról elutaztatni Zágrába. Amint erről értesültek a budapesti asztalossegédek, *Welter* Jakabnak, a szociáldemokratapárt egyik vezetőjének vezetéke alatt kivonultak a keleti pályaudvarhoz s itt az elutazni akaró segédeket előbb szép szóval akarták lebeszélteni az elutazásról, de mikor ez nem sikerült, erőszakkal akarták elutazásukat megfűsíteni. Ebből aztán óriási verekedés támadt. Botokkal támadtak rájuk s kegyetlenül ültelgették őket. A verekedésnek a rendőrség közbevetése vetett véget. A budapesti kir. törvényszék vizsgálót indított ez ügyben s a vizsgálat befejezése után *Welter* Jakabot, *Pelczéder* Ágostont a szociáldemokrata párt vezetőit, továbbá *Höröcsz* Ágostont, *Pamper* Ignácot, *Körömszi* Kornát, *Kelner* Márton, *Sterbinszky* Lipót, *Óláh* Dezső, *Kóka* Ferenc, *Kablov* Ede, *Páruosky* Gusztáv és *Turóczy* Imre asztalossegédeket vád alá helyezte magánosok elleni erőszak büntette miatt. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék *Pusearin* bíró előnkölete alatt. A vádlottak a tárgyalás folyamán tagadták, hogy ók tervszerű előzetes összebeszélésre vonultak volna ki a pályaudvarra... Mindegyiküknek volt a Zágrába indulók között egy-egy jó barátja, akik mindenáron le akartak beszélni arról, hogy munkástársaiknak ártva, elutazzanak és munkába álljanak. A dulakodás sem volt bizonyítható a vádlottak vallomásaival. A bíróság erre dr. *Hodászy* Antal királyi ügyész vádelejtése után megszüntette a további eljárást az összes vádlottak ellen.

§§ **A sógor.** *Lederer* Hermann bicskei kereskedő, érvén bukását, bejött atyafiához *Greif* Antal budapesti kereskedőhöz s megkérte, hogy áruinak egy részét nála eladgassa. *Greif* ráállott erre s atvett *Lederer*től mintegy 1.000 forint értékű árut. Közben azonban *Lederer* kiegészítet hitelezőivel s vissza akarván szerezni áruit s *Greif*-nek így szólt: — Sógor, adja ide áruimat. — Micsoda árut? — Hát azt, amit magánál eldugtam a hitelezőim elől! — Nem adom, hisz úgy sem mer beperelni, mert magát csukják be, — volt *Greif* utimátuma. *Lederer* azonban mégis beperelte *Greif* Antalt, aki a vizsgálat folyamán beismerte, hogy az árukat eladta *Róth* Gyula czeplédi kereskedőnek. Ezért orgazdaság miatt *Róth* is a vádlottak padjára ke-

rült. A törvényszék Greif Antal sikkasztás miatt négy hónapi, Róth Gyulát pedig egy hónapi fogsárra ítélte. A királyi tábla Róthot írszentesítette, de Greif büntetését helybenhagyta. A Kuria ma, a semmisségi panasz elutasításával, a tábla ítéletét helybenhagyta.

TÁVIRATOK

A német birodalomgyűlés.

Berlin, december 11.

A birodalomgyűlés ma folytatta a költségvetés tárgyalását. Sattler képviselő megemlékezik amaz igazságtalomsról, amely a hazafias érzésű polgárokat eltöltötte a császár megbetegedésének hírére és azon kívánságának ad kifejezést, vajha a császár teljesen meggyógyulna. Szólv bizalmat szavaz a kormánynak azért, hogy kifelé erőlyesen védelmezze a német érdekeket. Majd a tisztí körökben elterjedt fényűzés ellen fordul, mely sokakat visszatart a tisztí pálya választásától és megnehezíti a katonatisztikar kiegészítését. Ahogy a forbach-i eset kimutatta, a kis helyőrségek nem kedveznek a kiképezésnek. Elítéli a lengyel törökreket. Amire Németország rátette kezét, azt el nem bocsátja.

Einem hadügyminiszter szóváteszi a forbach-i eseményeket és kifejti, hogy Forbach neve, mely valamikor jóhangzású volt, ma sőtét árnyakat terjeszt. Oly dolgok fordultak elő, amelyeket lehetetlennek tartottak. Azon katonatisztok, akik így megfedelkeztek magukról, csak külsőleg voltak tiszték, nem pedig oly értelemben, mint ahogy porosz tiszteknek kell lenniük. Nyilván azon kérdést kell feltennünk magunkban, hogy magyarázhatók meg az ily állapotok. A szociáldemokraták azt mondják, hogy a rendszerben van a hiba, hogy a militarizmus minden bajnak kútforrása. Ha ez való volna, akkor az egész német népnek, mely száz év óta védköteles, el kellett volna hűlyülnie. Ha Forbachban olyan parancsnok lett volna, ki betöltötte volna helyét, ilyesmí elő nem fordulhatott volna. Egy második Forbach a hadseregben nem lehetséges. (Helyeslés.) A sajtó azt mondta, hogy a katonatisztoknak beoliasát ki kell irtani. Azokat a nőket, akik Forbachban hibáztak, összehasonlítani a hadsereg más hölgyeivel, megsértése tisztelretémelő asszonyoknak, akik a legnagyobb dicsőséget mindig az érényben látják. (Bravó-kíátások.) A hadügyminiszter aztán azt mondta katonai bántalmazások kérdéseére és kóns. atálja, hogy a legutóbbi évben a bántalmazások esetei a legutóbbi 10 év átlagához képest csökkentek. Meg vagyok győződve, ugymond a hadügyminiszter, hogy a bántalmazásokat ki fogjuk irtani a hadseregből és ki is kell irtani azokat. Ezt senki sem ismeri el inkább, mint a császár. Hogy itt-ott egy ütés esik, az nem fog elmaradni, amíg emberek vannak. Ez azután mint bántalmazás az újságokba jön. Ha azokat az ütéseket, amelyek a műhelyekben és gyárakban előfordulnak, dobraítékné (Nagy zaj a szociáldemokraták padjain), akkor fényesen állának itt. Ha azt mondják, hogy az altisztikar nem javult, ez nem azért van, mintha olyan volna, mint azelőtt, hanem, mert a követelmények fokozódtak. (Igen helyes.) Ezért fel kell menteni a századokat attól a tebertől, hogy altisztiket írnokokként beszolgáltassanak. Bebel egy új fegyverről beszélt és azt mondta, hogy az 1898-iki fegyvert ki kell cserélni. En erről semmit sem tudok. (Derültség.) Az eddig feltalált önműködő felhúzóval ellátott fegyverek egyelőre nem hozhatók be, mert túlnehézek.

Richter kifejti, hogy a forbach-i eseményeket nem tartja tipikusoknak a hadseregre nézve. Nem a kis helyőrség felelős az ilyen állapotokért. Egy kis város nem hat demoralizálólag az ott működő hivatalnokokra. A hivatalnok azonban nincs annyira elkülönítve minden más körtől mint a tiszt. Ennek oka részben a tisztí étkező intézménye is. A polgári körök panaszkodnak a miatt, hogy egyeseket a szülők foglalkozása vagy vallásuk miatt visszautasítanak a tisztí köröktől és hogy ezért gyakran más körökből való, kevesebbet érő elemekhez jolyamodnak. A bántalmazásokat nem a büntető eljárás megváltoztatása fogja kiküszöbölni, hanem a kaszárnyák belső berendezésének reformja.

Bár Stengei kinstári államtitkár polemizál Richterrel és kijelenti, hogy sőt sincs a birodalmi gyűlés alkotmányos jogainak oszbitásáról.

Kardoff szerint történnie kell valaminek, hogy a szociáldemokrácia terjedésének utját állják. A szociáldemokratáktól, akik köztársaságoknak vallják magukat, az aktív és passzív választói jogot öt évre el kell vonni. A szónok végül azt az óhaját fejezi ki, hogy a katolikuskok és protestánsok közt Isten-béke uralkodjék.

A tárgyalás folytatását ezután holnapra halasztották. A napirendre a költségvetésen kívüli az Angliával köntendő kereskedelemi provizorium van kitűzve.

Berlin, december 11.

A birodalomgyűlésen egy új párt alakult, a szabad gazdasági pártgyűlés, melyhez Stöcker is csatlakozott. Azonkívül hat képviselő megalakította az antiszemita frakciót Werner elnöklete alatt.

Madrid, december 11. Cassa de Comyoban két erdőőrt, Diaz és Garcíát letartóztatták. Egy harmadik erdőőr a korona jószágon öngyilkosságot követett el.

A lengyelek.

Bécs, december 11. A lengyel klub mai ülésén a delegációba megválasztott tagjainak a delegáció ülészakán követendő magatartásával foglalkozik. Több képviselő evel szemben Ausztria-Magyarországnak külső politikáját különösen az Oroszországhoz való viszonyt támadták és utaltak Magyarországnak túlnyomó befolyására, gróf Dzieduszycki védelmébe vette a külügyminiszter politikáját. Gorski hangsúlyozta annak szükségét, hogy a külpolitika ment maradjon belső befolyásoktól és konstatalja, Ausztria-Magyarország és Oroszország közeledését, mely a műrztégi ta'á kozásban világosan kifejezésre jutott és mely a monárkia érdekeinek megfelel. Örvend annak, hogy ezt a nézetét a lengyel klubnak oly sok tagja osztja. Több tag, köztük Abrahamovics Dávid a mellett szölt, hogy ne avatkozzanak be Magyarország ügyeibe. Abrahamovics foglalkozik a Magyarországunk a korona részéről tett koncessziókkal és óva inti a lengyel klubot a Magyarország elleni ellenséges állásfoglalástól. Petelen megjegyzi, hogy Magyarország vívmányai nem adnak nekünk okot elégedetlenségre. Gekibino ki nem tartja ólszerűnek a magyar ügyekbe való beavatkozást. A klub végül elhatározta, hogy a külügyminiszter megintrepellálja az osztrák utlevelekre törvénytelenül kivetett 5 rubeles adó miatt.

A macedóniai reformok.

Szófia, december 11. Bár a porta megígérte, hogy a hazatérni hajlandó menekülöket jóindulatulag fogadják, a török hatóságok mégis mindent elkövetnek, hogy ezeket elkedvetlenítsék. Legutóbb hat ilyen menekülöt, hat okmányokkal voltak ellátva, a drinápolyi pályaudvaron való megérkezésük alkalmával letartóztatták és a kirkilisséi fogházba kísérték. A menekülöket által elhagyott helységekbe a török hatóságok mohamedán parasztokat telepítenek.

Berlin, december 11. Konstantinápolyból táviratozták a Berliner Tageblattnak, hogy amíg az osztrák-magyar és orosz polgári biztosok kinevezése és hivatalukba iktatása könnyen ment s a papíron már meg is történt, addig a csendőrség parancsnokának kizemelésére nagy nehézségeket támaszt, mert a német és más külföldi katonai instruktorok szóba se jöhetnek s Ausztria-Magyarország és Oroszország feltélenyeknek egymásra az állásért. Legnagyobb valószínűsége van annak, hogy angol vagy olasz tisztet fognak a csendőrség parancsnokává kinevezni.

Köln, december 11. A Kölnische Zeitung megerősíti, hogy a bolgár kormány lépéseket tett a portánál az összes bolgároknak megkegyelmezése céljából, akik a macedóniai felkelésben részesek voltak, azonban semmit sem volt képes kieszközölni.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, december 11. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Eladatott: buza: tiszavidéki 8.30—8.70, marosi 8.25—8.45, bánási 7.80—8.30 mosoni 7.85—8.10 K. Ross: tót, felvidéki 6.80—6.90, pestmegyei 6.75—6.85. Tengeri: magyar régi 6.20—6.45, uj 5.30—5.50 K. Zab: magyar 5.55—6.20, válogatott 6.65 K.

New-York, december 11. (Terménytőzsde. (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 12.40 (12.25). Dec-ber 12.07 (11.85). Márciusra 12.42 (12.20). New-Oreansban helyben 12.— (11.7/8). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 9.50 (9.50), Stand white Philadelphianban 9.45 (9.45). Refined in Cases 12.20 (12.20). Credit Balances at Oil City 1.90 (1.90). — Zsír: Western steam 6.90 (6.90). Rohe és Brothers 7.15 (7.15). — Tengeri irányzata tartott. — Dec-ber-re 52.— (51.7/8). — Márc-ra —.— (—.—). — Májusra 49.1/4 (49.1/4). — Buza irányzata tartott. — Píros ószi helyben 91.1/4 (90.1/4). — Dec-re 90.1/2 (89.1/2). — Márc-ra —.— (—.—). — Májusra 85.1/2 (85.1/2). — Juliusa —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — Kávé: iair Rio 7. sz. 7.— (7.—). — Dec-re 6.45 (6.10). Márciusra 6.80 (6.90). — Liszt: Spring Wheat clears 3.65 (3.65). Cukor: 3.1/2—0.— (3.1/2—0.—). Ón: 26 — 26.25 (26.—26.25). Réz: 12.37—12.50 (12.25—12.50). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 11. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata tartott. Dec-berre 79.5/8 (79.5/8). Márc-ra —.— (—.—). — Tengeri irányzata tartott. — Dec-berre 42.1/4 (41.5/8). — Zsír: Januára 6.47 (6.42). Májusra 6.62 (6.57). — Szalonna snort clear 6.18 (6.18). — Sertészsír: Májusra 11.67 (11.52). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Félelem.

— Lenau. —

Rohanj csak zápor-árvíz
A mélybe szabadon,
Süvíto szélvihartól
Fusztuljon a vadon.

Cikázz villám s dörögjön,
Hogy minden megreme,
Nem ijesztek ám ti
Nyugalmas lelketem.

Ha céloztok szívemre,
Fiúknak néztek én,
Kik játszának rombolósdít
A természet ölen.

Nem félek, hogy vad orkán
És árvíz eltemet,
De egy bajtól a szívem
Bizony csak megremeg.

Egy hangtól fél a szívem
S megörne a szegény,
Ha kedvesem susogná:
Már nem szeretlek én!

Fekeli Sándor.

A szmoking.

Főúri palotákban, mikor a szalonok kápráztaót villanyfénye elől a puha szőnyegekkkel bevont, pálmaligetté varázslott Halba vonul az előkelő társaság, a szerény fekete-fehér férfítalet szépen illik a hölgyek rubáinak szines ragyogásához. E fantasztikus kosztümök csillogása nem két harora a sima frakk egyöntettségével. A frakk, a férfítalettel megfeszítőja dacol a divattal. Ez az egyetlen, amely szembeszáll a divat despotizmusával és tradícióval és bár nem egyszer erős küzdelem folyt közöttük, — a divat meg achillesi sarokt sem talál a frakkon, ahol megsebezhetné volna. De hogy mégis egyik vagy másik helyen megingathassa a divat a frakk örökkévalóságát tartó uralmát, — feltalálta a szmokingot. Azt a különös, de azért kedves és nagy kényelmet nyújtó ruhadarabot, melyet a divat már régen bemutatott udvarának, de viseleti szabályai azért még mindig nem eléggé ismeretesek.

A szmoking tulajdonképpen ebédhez való ruha, de csakis olyan ebédhez, mely saját otthonunkban, a rendes családi körben tartatik, vagy olyanhoz, melyet férfi férfiaknak akár otthon, akár máshol ad, vendéglőben. szalodában rendezett olyan ebédhez, hol csak urak hivatalosak, vagy végre klubebédhez. Olyan ebédnél, akár otthon, akár szalodában vagy vendéglőben, hol hölgyek is jelen vannak. a szmokingot nem volna szabad viselni. A szmoking viselhető színházban, ha a társaság, melylyel együtt vagyunk, csak férfiakból áll. Nem viselendő, ha valamely férfi nejevel, vagy egy ur egy hölgygyel megy a színházba. Ettől a divatszabálytól csak azon esetben térhetünk el, ha véletlenül találkoznak olyan társasággal, hol hölgyek is jelen vannak és a csatlakozásra felszólítást kapunk. Helyén van szmoking vadászbalokon, (melyek vadászatok után erdei vagy vidéki kastélyokban tartanak), betölti rendeltetését klub-estéken. atletikai ünnepek utáni vacsoránál, korrek az ugynevezett szmokingkoncerten (hol a hölgyrendezőség az urak kedvéért a dohányzást megengedi) és használható szűkebbkörű, inkább családias jellegű tea-estéken.

Égészen másképpen áll a dolog öreg uraknál, ósz embereknél és olyanoknál, kik előrehaladt koruk miatt nem jól tűrik a feszes frakkviseletet, ily esetekben a szmoking-öltöny szalonképessé lesz. Használhatják azt mindenütt, még ott is, hol a frakk obligát (kivéve az audienciákat és tisztelgéseket) anélkül, hogy eleganciájuk és öltözködési korrektségük ezáltal kisebbednék. Ilyenkor áll be az az egyetlen kivételes eset is, mikor a szmokinghoz fehér batizt nyakkendő használható. Nem valami magasabb társadalmi törvény, hanem csak a szokás határozta meg azon szabályokat, melyeket a szmoking viseleténél követ mindenki, ki korrek öltözeten kíván megjelenni. Éppen ezért tanácsos, ha csak legkisebb kétely merülne fel, — a mindig comme il faut frakkot felöltöni. A divatos szmoking egy felette finom, bársonysímású gúgy, ujjaita szövetből, az ugynevezett dress clothból készül és inkább hosszabb, mint rövidebb legyen. Mellősi kihajtása olyan, mint a frakké, és fénytelen, nehéz selyemmel van borítva. A shawlgallérral ellátott szmokingot már alig viselik. A szmoking nyitva és jól kihajtva viselendő. Alacsony természetű három gombra, magasabb növések négy gombra rendeljék meg szmokingkabátjukat. Alsó sarkait nem szabad tulságosan kikerekíteni. A legújabb divatnak az a forma felel meg, melynek eleje egészen egyenes esésű és sarkai csak kissé vannak le-

gömbölyítve. E kabát akkor elégans, ha kívül csak két alsó oldalzseb van rajta. A belső felső zsebek közül a jobb oldali egyenes és legombolható (a pénztárcának), míg a baloldali merőleges és nem nyúlik nagyon hátra. Ez a zseb a zsebkendő befogására szolgál. Alatta, — szintén belül van az aprópénz-zsebeke is. Az ing sima vászon, vagy piké-eléjű mell-gomblyukkal. A kélzők — melyeknek sarkai kissé kikerekítették — kettős gombbal viselelők. A leghelyesebb és ezidén legdivatosabb gallérfossal, szárnyas, arányos, nem tulságos nagy kihajtással, melynek sarkai szintén kissé kikerekítették. A számtalan újdonság közül legmegfelelőbb az Evening Life nevű estei toaletthez való gallér. Fekete atlaszcsozor, fehér glasszekeztű, gombos lakkcipő és klakk a szmokinghoz megkívántatik. Ez esti öltözet főleg legényelmesebb a fekete Himalaya-szövetből készült és végig selyemmel bélelt Chesterfield-felöltő, vagy az ugynevezett Inverness, mely londoni uri körökben újabban igen gyakran látható.

Mangold Béla Kolos.

—
+ Amerikai párbaj leányok között. Szent-Péterváron a napokban tragikus esemény játszódott le a diáknegyedben, amely a párbajnak egy rettenetes formájára, az amerikai párbajra emlékeztet. Ennél az eseménél az a megdöbbentő, hogy nem férfiak voltak az ellenfelek, ami végre nem lenne nagyon meglepő, hanem két leány állott egymással szemben. Mind a kettő egyetemi hallgató volt és az egyik közülök megismerkedett egy jó családból való fiatalemberrel, akivel később jegybe lépett. Nemskára ezután bemutatva völégényét barátjának és itt kezdődött el a tragédia, mert az állhatatlan fiatalember rögtön beleszeretett menyasszonyának barátójába, akinek szívét szintén nem hagyta érintetlenül a csinos fiatal ember szerelme. A két leány olyan jó barátságban állt, hogy nem volt semmi titkuk egymás előtt és Marianne végre is bevallotta a menyasszonynak, hogy völégénye és ő szeretik egymást. Mindketten kétségbe voltak esve és arra a gondolatra jöttek, hogy a vizsály egyetlen megoldása egyikük halála lesz. Elhatározták, hogy amerikai párbajt vívnak. Bezárkóztak egy szobába és egyetlenegy revolvert vittek be magukkal. Azután sorstól húzták, hogy melyik löjje agyon a másikat; a szerencse a menyasszonynak kedvezett és neki kellett agyonlőnie barátináját. Ez az utóbbi nyugodtan állt, várva a halált és bátran a szeme közé nézett a menyasszonynak, aki kezében tartotta a revolvert. Ez azonban valami hirtelen belső sugallattól ösztönözve, maga felé fordította a legyvert és elűtötte. A lővés talált és a szerencsétlen leány holtan bukkott a földre. Ebben a pillanatban az életben maradt leány kiszakította a halott kezéből a revolvert és ő is meg akarta magát löni, de reszkető kezeivel nem tudott jól célozni és csak könnyebb sebet kapott. Most már elvesztette

bátorságát a szegény leány és barátinója teteménél térdelve kétségbeesve zokogott. Ebben a helyzetben találták meg a szomszédok, akik a lövések zajára a szobába törtek.

+ Találmány a hajószültyedés ellen. A hajó-építészetnek csodáját hangoztatják most világgá az angol lapok. Nem kisebb dologról van szó, mint egy el nem sültyedhető hajóról. Az új módszert a napokban próbálták ki a hamburg-amerikai vonalon, a *Deutschland* hajón. A hidraulikus biztosító ajtók, amelyek megakadályozzák a hajó elsültyedését, vittek megoldás felé ezt a problémát. Ezek a biztosító-ajtók ugyanis a hajón oly nagy vízhatlan teret zárnak körül, hogy a hajó még az esetben sem sültyed el, ha léket kap. A találmány *Rilston* yorkshirei ember műve. A feltaláló a víznyomást használja fel oéllja kivételére, amely egyebekben is sokban pótolja a vilamosság, légnymomás és gőz által nyújtott erőforrásokat.

A fedélzeten egy kis fülkében emeltyű van, amely a csővekben összegyűjtött hidraulikus nyomás feszerejét mutatja. A csővek összeköttetésben állanak huszonhárom biztosító ajtóval, melyek függőlegesen zárulnak az eresztékekre, hosszabban pedig elektromos összeköttetés van. Ha a hajó összeütözközik egy másikkal, vagy pedig más veszély fenyegeti, a szolgáltevő tiszt a fülkében elhelyezett inductoron a villamos áramot működésbe hozza és haragszó figyelmezteti a hajó különböző helyein tartózkodó matrózokat, hogy veszély van. Tizenöt pero mulva a víznyomás ereje lezárja biztosító ajtókat és azokat, akik a biztosított tereken belül vannak, semmi baj nem érheti, a hajó pedig nem sültyedhet el. Ha a matrózok valamelyike a fedélzeten maradt, az esetben önmaga segít magán, ha működésbe hozza azt az emeltyűt, amely az illető biztosító-ajtóhoz vezet. Ha véletlenül a készülék nem működne és az ajtó valamelyike nem zárulna vízmentesen, akkor a vízszintes irányú csapóajtók zárják el, amelyek önműködőleg zárulnak az ajtókhöz.

+ A nők birodalma. Kalifornia közelében egy kis sziget van, amelynek *Tiburon* a neve. A sziget és a kontinen között minden összeköttetés hiányzik és azért majdnem teljesen ismeretlen, bár nincs is nagyon messze a szárazföldről. Nem régen azonban valami tudós került a szigetre, aki etnografikai tanulmányokat akart ott végezni. Legnagyobb bámulására olyan kormányformát talált ott, amely a legnagyobb mértékben hódol a feminizmusnak. A szigetet rézbőrű nép lakja, amely egy régenre hatalmas népes törzsnek a *Sevia*-nak az utóda. Ezek az indiánok nőuralom alatt élnek. A férfiaknak nincs szavuk a tanácsban és se nem választók, se nem választhatók. Ezek a férfiak egyébként teljes megadással türik alárendelt helyzetüket és nem is

gondolnak arra, hogy emancipálják magukat. A család feje ezen a szigeten a nő, a férfiak csak engedelmesség a kötelessége. Az erősebb nemnek bármilyen kísérlete, amely valami jog megszerzését célozza, a legerélyesebben visszautasításban részesül. Ugyálszik azonban, a nők uralmának a faj elpusztulása lesz a következménye, a *Sevia* törzs ugyanis, amely azelőtt ötezer lelket számlált, most alig néhány száz emberből áll.

+ Hány éves korban legszebb a nő? Érthetetlen és semmi komoly okkal nem magyarázható, — írja egy angol újság — hogy a nő az évek haladásával a természeti törvények szerint mért nem nyer arának és formáinak szépségében is. Egyes asszonynak ama kívánsága, hogy újra a szüldőkorba helyezik vissza magukat, éppen olyan hivatásos, mint képtelen. A nőnek természetes és rendszerez életmód mellett a negyvenes évek felé sokkal szebbnek és vonzóbbnak kellene lennie, mint valami 16 esztendő leánynak. Testi és szellemi tökéletesség a „mintasszonynál” elválaszthatatlanok s egész a 35-ik és 40-ik tavasz között a legalkalmasabbak és legbiztosabbak az évek erre. A történelem is bizonyítja rá, hogy a legszebb nők ebben a korban jutottak hírnökül tetőpontjára. Kleopatra átlépte 30-dik évét, amikor Antóninust magához bilincselte. *Aspasia* 36 esztendő volt, amikor Perikles feleségül vette, és állítólag 30 évvel később még mindig szép és kívánatos asszony volt. Ausztriai *Anna* 38 tavaszt számlált, amikor Európa legszebb asszonynak nyilvánították. *Mars* kisasszony 45 és *Recamier* asszony 40 éves korában érte el szépségének tökéletességét.

+ A hajók sebességének megállapítása. A tengeri hajók sebességének mérteke rendszerint a tengeri mértőrd, amely 1352 méterrel egyenlő. A sebesség megállapítására négyféle módszer is van: 1. kötélen lögő mérőorsóval; 2. mértőrd utazással; 3. egy ismert hosszúsági szakasz beutazásával; 4. a gép fordulatszámának megállapításával. Az 1. alatt említtet mérőorsó egy fából készült, olombetéttel nehezített körszektorból áll. A mérőorsót a vízbe dobjuk és abban a pillanatban egy homokórát is működésbe hozunk. A mérőorsó kötele két részből áll: az egyik, amely a mérőorsót tartja, a másik, a mérőszalag, amelylyel a meghatározás történik. Amint az orsó a vízbe jut, a fenékében elhelyezett ólom egyenesre állítja. A sebesség a mérőszalag hosszából, a letölt időből könnyen meghatározható. A mértőrd, vagy egy ismert hosszúsági szakasz beutazásával leginkább a próbatemeteknél határozzák meg a hajók sebességét. Elég jól meglehet határozni a hajók sebességét a gép fordulatszámából. E célból azonban a gép „siip”-jét meg kell határozni, amely alatt

REGÉNY

Egy kis garnizonból

— Katonai kerkép —

Irta: BILSE hadnagy

(1)

Első fejezet.

König Klára asszony puha kényelemmel berendezett lakásában azzal volt elfoglalva, hogy vendégei fogadására az utolsó készüléteket megtegye.

Mert ma zenei est volt, melyre hetenként egyszer összegyűltek a ház bizalmasabb barátai, annyira, amennyire értettek zenéhez. De ma még más családokat is meghívták, hogy minél többen győződjenek meg a „művészek” sikeres tevékenységéről.

A háziasszony emitt egy székelt tolt a helyére, amott egy himzett takarócskát simított egyenesre, amelyet minden színáryalában és izlésének megfelelően maga készítet. Megvizsgálta a lámpák életképességét, a harmónium és zongora fedelét felcsapta s végül aggodó pillantást vetett a toli virágvázára, hogy illatos tartalmát legkitűnőbb oldaláról mutatja-e be. Mert erre igen sokat adott és soha, még hideg télidőben sem, hiányzott a kandallórol vagy más alkalmas helyről egy kis üde zöldség.

Klára asszony körülbelül harminc esztendő, középtemetű, tetszetős külsejű, kellemes, életeli arcu hölgy volt. Vidám kék szeme és izlésesen fésült szőke haja fiatalos, kellemes szint adtak neki.

Miután körülnézett, egy karosszékbe ült, mert minden a legszebb rendben volt. Ez különben mindig így szokott lenni.

Ekkor feltárult a szomszédos szoba ajtaja,

és férje, egy fekete bajusz magas ur lépett be, hogy ő is eleget tegyen kötelességének. Ez ugyanis abban állott, hogy a főcsillart meggyujtsa. Rendszerint minden vendégnek egy lángot számított, de ma a csillár egész ünnepi nyílvoltában gyult ki, mert igen sok vendégre számított s összesen öt láng volt. Meggyujtotta hát a kis viaszfáklyát, mely praktikusán vagy a kályhán, vagy a mellett szokott lenni, aztán szitkozódni kezdett a drága gázszámla miatt, a kályhába szentet töltött s aztán ő is leült.

König Albert ur, minden külső jel szerint, tehetőes százados volt. Svadronját példás rendben tartotta, mert nagy buzgalommal és lankadatlan szorgalommal tördött mindenkor véle. Ha fölös ideje volt, egy *Deutsche Zeitungot* olvasgatta, az árfolyamokat tanulmányozta, vagy a jókarban tartott, nagy kertben dolgoztatott, vagy pedig a tyuktrecre vizgatózott, mert a tojásokat drága pénzen adta el feleségének. Ha éppen semmi dolga sem akadt, egy taktikai barecot gyakorolt kilencéves fiával, borokat kóstolgotott, vagy pedig zongorázott, amibez igazán kitűnően értett.

Az elszobából behallatszó nesz tudomásukra hozta az első vendég megjelenését. Lassu, csoszogó léptekkel hallották és erős szuszogást. Az ajtó felnyilt s rajta Konradi államtanácsos lépett be, egy kövér ur, arisztokratikus orrán csipetűvel, amely fölött elintevite, láthatólag a ház asszonyt kereste. Bár haja ősz volt, feketére volt festve, s rossz nyelvek azt suttogták, hogy ezt éppenséggel csak a szőp nem miatt tette. Az államtanácsos ur ugyanis nőtelen volt. Ideáljait a jó ebéd s még jobbfejta borok alkották, s mert mindezt megtalálta a kapitány ur házában, nagyon szivesen járt ide. Különben gentleman hírében állott.

Miközben azon fáradozott, hogy előadja a háziasszonynak egy fácan történetét, melyet ő rendelt meg, de amely teljesen hasznavehetetlen állapotban érkezett meg, újra feltárult az ajtó s Kahle százados felesége lépett be rajta. Kicsiny, finom alak, de arca neveletlen fiúhoz volt hasonló.

Egészen véve kellemes megjelenés, állandó mosoly játszadozott szája körül, melyet ha felnyitott, kellemetlen, majdnem recsegő hang szállott világgá.

Három fiatalabb ur követte őt. Az első Pommer hadnagy volt. Általában becsülték nyílt, egyenes jelleme miatt, néha éppen ezért kissé nyersnek is tartották, de mindenki tisztában volt azzal, hogy értette. Különös szeretetreméltséggel üdvözölte Kahle asszonyt s színe bántó volt az ellentét a hatalmas, testes férfi s a nippfigura-szerű asszony között.

A második Müller hadnagy volt. Aki nem tudta, az rögtön észrevehette önmagának tetsző ábrázatán és feszes tartásán, hogy az ezredadjutónissal van dolga. Minden háziasszonynak réme volt, mert jóllakhatatlan volt s a legnagyobb belkinyugalommal nyelt el másoknál háromszorta nagyobb adagot. Ha asztaltársai kezűkből letették a villát, akkor ő azzal a kijelentéssel, hogy „ezt éppen nagyon szereti,” harmadszor vett ki a tából.

Az utolsó ur Kolberg hadnagy volt. Feltűnően sápadt fiatalember, kinek bajusza merészen kunkorodott fölfele. Mértéketlen életet élt és mozgalmas multjáról volt hírhedt. Miközben a még hiányzó vendégekre vártak, csoportozatok képződtek. Kolberg hadnagy is Kahle asszonyhoz lépett és megelégedett pillantással tekintett rajta végig. Az adjutáns König asszonyból igyekezett kipuhatólni, hogy mi lesz vaeorára, s amikor megtudta, rögtön kijelentette, hogy ez az ő kedvence étele. Az államtanácsos a századosal beszélgetett egy borutazásról, melyet együtt fog-nak megtenni, hogy pincéjüket új kincsekkel lásák el.

Újra felnyilt az ajtó és egy ügyetlenül kifestett, feltűnően vasok hölgy lépett be rajta. Ruhája fekete-sárga volt és szabása izléstelen-ségét éppen csak színeinek izléstelen-sége multa felül. Rögtön Klára asszonynak esett, kerek, zsiros ujjával megszeritotta a kezét s kifejezést adott annak az öröme, hogy őt is meghívták. A többi jelenlevő urnak ugy az orra alá dugta

azon különbség érteendő, amely a gőzgép és a csavar egy-egy teljes körülforgása között van. A slípet a hajó első próbameneteinél szokták meghatározni.

KÖZGAZDASÁG

Az Osztrák-Magyar Bank. Az Osztrák-Magyar Bank állása 1903. december 7-ikén: Bankjegyjárgalom 1.846.215.000 korona (— 85.141.000 korona). Ércéskészlet 1.478.166.000 korona (+ 2.247.000 korona). Váltóárca 309.558.000 korona (— 13.478.000 korona). Lombard-üzlet 39.714.000 korona (— 389.000 korona). Adómentes bankjegytartalék 228.977.000 korona (+ 37.896.000 korona).

Az Országos Ipari Egyesület összes szakosztályai tegnap este *Thék* Endre alelnök elnöklété alatt ülést tartottak, amelyen *Borszék* Soma nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos a székegy fiuk ipari kiképzetésének tízéves történetéről tartott előadást.

Érdekesen fejtette a székegy fiuknak Budapest és a magyar vidékeken való elhelyezésére irányult mozzanatok előzményeit, az Ipari Egyesület közbenjárását, amelynek az eredménye az volt, hogy a kereskedelmi minisztérium az elhelyezett fiuknak vasuti szabadjegyet engedélyezett és hogy az elhelyezés ügyét rendszeresen támogatta. Ujabbán a mozzalom különösen nemzetiségi oldalról sok megtámadásnak volt kitéve, úgy, hogy az akció további fenntartása már-már kérdésessé vált. Ez szükségessé tette, hogy az eddig is igen hasznosnak bizonyult intézmény általános érdekű tételek és hogy az illetékes körök a mozzalom ezental is még fokozottabb mértékben támogassák. *Thék* alelnök a magyar iparoság nevében is megköszönte az előadónak a székegy fiuk elhelyezése körül kifejtett munkásságát és kívánatosnak mondta, hogy az elhelyezésnél főleg a kézműves iparágakat helyezze előtérbe. *Gelléri* Mór igazgató két irányban szeretné az egész mozzalmat kibővíteni és kiépíteni. A kiképzett székegy fiuknak magyar vidéki városokban való megtelepedését kellene tervszerűen előmozdítani, másrészt pedig a nemzetiségi vidékekről való ifjúságnak magyar mestereknél leendő elhelyezésével a nemzeti eszmét is kellene szolgálni a mozzalomban. Az e nők közzönnö szávaival az ülést véget éri.

Hajózás. A *Dunagőzhajózási társaság* közli, hogy a vegyes szolgálatu személyha újratartak a szerb beljogalomban *Sabac-Belgrád-Dubrovica* között a folyó évadra a következőképpen szünteti meg: Utolsó menet Dubrovicáról Belgrádba december 14-én. Utolsó menet Sabacról Belgrádba december 15-én. Egvuttal közli a társaság, hogy az árufelvétel *Belgrád, Zimony és Pancsova* állomásokon és állomások számára a még ezen viszonylatokra nézve nyitva lévő állomásokon, nevezetesen: Budapest, Grocka, Szendő, Dubrovica, Bazias, Gradiste, Moldova, Drenkova és Orsova állomásokon december 15-én megszűnik.

Fizetésekreptelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésekreptelenségeket jelenti: *Süszér* és *Tarsa* divatárucég *Petrovcsény*. *Reich* Sámuel ruhakereskedő és szabó *Liptószentmiklós*, *Breuer* M. Mihály cég

Gyöngyös, *Messinger* Mór kézműtárkereskedő *Pozsony*, *Legányi* Lajos kereskedő *Budapest* (Kerepesi-ut. 82.)

Donaturát szesz. (*Kalmár* Sándor-cég jelentése.) Az üzemlévőanyagok e cikkben változatlanok és az irányzat tarósan szilárd és emelkedő, miután a hamburgi jegyzés rövid időn belül 1 és 1/2 márkával újból emelkedett a külföldi élénk kereslet behatása alatt. A beföldi fogyasztás is a magas petroleum-árak folytán élénk és a múlt év megjelölt idősakához képest határozottan jobb. Mai nagybani jegyzésünk azonnali szállításra és kötésre 41.50—42.— korona hordóval együtt, a budapesti állomásokra szállítva, pr. 10.000 liter %-ként, készpénzfizetés mellett. Egyes barcelók 1 koronával drágábbak.

Vásárosanok. (*Vámos* és *Bruszt* hatósági közvetítői üzleti jelentése.) Változatlan hozatalok és jó vételkevd mellett a mai nap is élénk forralmu volt. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: *Husz-félék:* Vidéki marhahus eleje —70—86, hátulja —80—1.— K. mm.-künt. Öölt borjúk bőrbén, hosszsan mérve, súlylevonás nélkül —90—110 K. nyertek e helyezés szalonkint. Lehuzott sertésbun 1.06—1.12 sertésbun szalonkint 1.10—1.16 K. kilónként. Szépen, tisztán kezelt szopós malacok kilója 1.80—1.90 K. *Tojás:* I. r. iriss telt áru 90—92, apadt 74—80, meszes 64—66 koronát jegyzett eredeti ládánként. *Tejtermékek:* elsőrendű szövetkezeti teavaj 2.40—2.60, jó friss főzővaj 2.—2.10, iriss tehéntúró —20—28 korona kilónként. *Vágott baromfi* első rendű szépen tisztán kezelt hizott ludak kilogrammjá 110—116, gyengébb minőségű 104—108 fillér minőség szerint. *Előbaromfi:* rántani való csirke 120—150, sütni való 150—200, tyúk 220—260, kacsa 300—400, lud 400—500 fillér, pulyka 5—8 korona páronként. *Vad-félék:* száraz szőrű nagy nyulak darabja 250—260, fogoly párja 240—260 fillér facán párja 4—6 korona. *Szarvas* 60—70, őz 1.0—1.20, vadcsiznó 80—90 fillér kilónként. *Burgonya:* nagvumos válogatott egészséges rózsza 3.40—3.60, fehér 280—320, sárga 380—400 fillér kilogrammonként. *Délgyümölcs:* narancs 360 as 8.50, 300-as 9.—, 200-as 7.50; citrom 360-as 7.20, 200-as 6.60 korona ládánként. Kosárnarancs 100 kilója 20 korona.

Borjáváras. 1903. évi december 11-én. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvényirtársaságtól.) Felhajtás. Belöldi élő borjú 248 drb, leölt borjú 14 db, bécsi borjú — db, — db, nővendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. — Árjegyzések. — Belöldi élő borjú 1. rendű 88—102 l.-ig, kivételes 104 l. 11. rendű élő borjúkért 76—86 l.-ig, 1 kilónként. leölt borjú l. r. 102—120 l.-ig, 11. r. — l.-től — l.-ig, kivét. l. kilónként, levonás nélkül. Rngott borjúkért 46—50 l.-ig. Nővendékmárha — l.-től — l.-ig, l. r. — l.-ig, középminőségű — l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 k.-kint. Bárány élő — k.—, leölt bárány — k. kivételesen ár — k.-ig páronként. — Irányzat élénk, az árak 3—4 fillérral emelkedtek.

Sertéskonsumvásár. (A székesfővárosi sertés-vásár és közzvágbírd intézősége.) December 11-én. Felhajtás: Zsírtertes, ugvymint 11. rendű — kilogrammon felül — darab, 11. rendű 280—350 kilogramm — darab, karló — darab, silány — darab, fiatal nehé 300 kilogrammon felül — darab. közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, sildő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserítés ugvymint: nehé 300 kilogrammon felül — darab,

könnyű 250—300 kilogramm — darab, sildő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 890 darab, 13 darab sildő, Előző napi maradvány 345 darab, 21 darab sildő, Összesen 1235 darab, 114 darab sildő. Eladott 900 darab sertés, 74 darab sildő. Maradvány 335 darab, 30 darab sildő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyzeteket: Zsírtertes: Öreg l. r. 350 kgr.-on felül 97—104 fillérig, 11. rendű 280—350 kilogramm 97—104 fillérig, selejtezett —92 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehé 300 kilogrammon felül 96—104 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 89—98 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm — fillérig, sildő 84—102 fillérig, malac — fillérig. Husserítés: Nehé 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű — kilogramm — fillérig, sildő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, előszulban.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, december 11.

Megfelelő jó volt a kínálat, de azzal szemben malmaink gyöngye vételkevd tanusítottak és a forgalomba került 10.000 métermássa buza változatlan áronként el. Rozs tizletelen, zabban jó forgalom mellett árak tartottak, tengeri és árpa változatlan.

Eladott:

Buza, Tiszavideki: 500 mm. 80 k. 8 K. 11 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 150 mm. 78 k. 7 K. 97 1/2 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 95 f.

Makói: 1000 mm. 78 k. 8 K. — f.

Ejérmegyei: 700 mm. 78 k. 7 K. 8 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 83 f., jan. átvétel, 1000 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 62 1/2 f.

Festmegyei: 500 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 300 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 76 f.

Erdai: 300 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Kulai: 5000 mm. 77 k. 7 K. 8 f., december 20. átvétel.

Bánsági: 8350 mm. 77 k. 7 K. 74 1/2 f. januári átvétel.

Bácskai: 700 mm. 77 k. 7 K. 62 1/2 f.

Raktárár: 1600 mm. 77 k. 7 K. 90 f. dec. 20. szállítással.

Mind három hónapra.

Zab: 100 mm. 5 K. 72 1/2 f., 100 mm. 5 K. 65 f., 200 mm. 5 K. 35 f., 100 mm. 5 K. 35 f., 100 mm. 5 K. 35 f., 500 mm. 5 K. 30 f., 100 mm. 5 K. — f. dohos.

Tengeri (u-ár): 200 mm. 4 K. 72 1/2 f., paritásra. **Cinquantin:** 100 mm. 6 K. 25 f. januári szállításra.

Lóhész: 70 mm. 57.— K., 40 mm. 57.— K.

Készpénzfizetés mellett.

A kézzárú hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde s-akais szerint készpénzben és

kövért kezét, hogy azoknak nem maradt más választás hátra, mint hogy megcsókolják.

Stark századosné volt, az czred legifjabb asszonya, holott már ötven tavasz virágzott el fölötté. Táncoló léptekkel követte őt ugyanolyan kövér férje. Hosszu, hegyes szakála volt s kis-ujja körmét is hosszúra növesztette, ami naponként nagyobb időt vett igénybe.

A házaspár mögött váratlanul felmerült a parancsnok alakja. Mindenki tiszteletteljesen oldalt lépett s mélyen meghajolt előtte, miközben ő Köng századoshoz és feleségéhez lépett. A görbe lábászár, a durva vonású arc éppenséggel nem illettek egy ezredparancsnokhoz s von Kronau ezredest civilben inkább agráriusnak lehetett volna tartani. Állandóan könnyű csillagot szemében, melyet, ha már eléggé nagyra nőt, egy stereotip fejmozdulattal annak a lába elé, vagy kabátjára hajított, aki éppen szemközött állott vele.

Az őt követő, guvernantarcu hölgy, akin rosszul állt gyöngyszürke, piros bársonygaléros ruha volt, a felesége volt. Csaknem egyidőben megjelent a társaságnak még hiányzó része, élén Borgert főhadnaggyal. Szuró szeme csak ritkán pihent meg azon, akivel beszélt, termete erőteljes volt, de a mellett hajlékony és ruganyos. Mőgötte Leimann főhadnaggy állott, kicsiny, kissé meghajlott jelenség, erős lapockával és nagyon kurta nyakkal. Magasrahuzott vállán körtealaku fejült, kis disznószele volt, mely rendszerint bizonytalanul izgett-mozgott, vagy pedig ugy összehuzódott, hogy észre se lehetett venni. Zsironon esüggő monokliját sosem merté szemére csipetni, mert félt, hogy neveltségessé válik. Ez a két ur egy házban lakott s a legszorosabb baráti viszonyban élt. Talán krónikus aprópénz-zavar vetette őket együvé, ami azonban nem gátolta meg őket abban, hogy minden kívánságukat teljesítsék, sőt ellenkezőleg, úgy éltek, mintha gazdag családok örökösei volnának.

(Folytatása következik.)

Egy férj regénye

Írta: SALVATORE FARINA

(45)

Hiába volt minden igyekezetünk, hogy más elhatározásra bírjuk, nagyon is éreztem, hogy anyai szeretete dacára az évek sokasága már inkább a sirba vonzzák, mint gyermekéhez. Könyvek közt váltunk el egymástól.

Most először láttam Laganót, megtetszett. Letizia el volt ragadtatva a tő öblétől, tiszta fehér, a partot félkörben övező házaktól, a bájos halmoktól, a körüle emelkedő hegyektől és a tő komoly ünnepélyes képétől. Képzeltetni egy huszéves leány örömet, aki tavat még soha életében nem látott!

Nem kellett sokáig a megfelelő lakást keresni. Minden mosolygott felénk; az épülő vasutnál nyert állásom szépen jövedelmezett és kétszeresen értékes volt előttem azok a kellemetességek, amelyekkel kedves élettársamat elhalmozhattam, mert munkámnak köszönhettem azokat. Az egyetlen baj az volt, hogy foglalkozásom egész nap távol tartott Letiziától, sőt néha egész nap nem láthattam. Ilyenkor Letizia a házunkhoz tartozó kis kertben foglalatokozott.

A vasuti munkálatok gyorsan haladtak előre, a vállalkozók azt akarták, hogy az építés hamar befejeződjék, hogy a tőke mielőbb kamatokat hajtson; szerencsétlenségre a jóakarát nem volt elég; a társaság egy napon csődött jelentett be.

Alig egyévi mérnökösödés után a munkálatokat beszüntették. E váratlan katasztrófa folytán ismét csekély vagyonom kamataira szorultam, de fájdalom nélkül beletörődtünk helyzetünkbe. Mint apró házi bajok alkalmával, most is segítségemre volt filozófiám, az ilyfajta fájdalmak reám nézve oly határozatlan jellegűek, oly kevéssé érintik a szívet, hogy szinte érzéketlen vagyok azok iránt, csak a tételődés mutatja előt-

tem élnékben a szerencsétlenség következményeit anélkül, hogy ez a szerencsétlenség panasztát sajátolhatná ki szívből. Letizia gondolatai egy pillanattal sem tértek el az enyémétől; megtanult az én ítéletem szerint bírálni, öröndeni annak, aminek én öröndtem és könnyeket ontani azért, ami engem megszorított.

Annymira nem törődünk állásom elvesztésével, hogy még örültünk rajta; nevetve mondtam el hírt hitvesemnek, egy órával később a bul-esetben csak egyet láttunk, a boldogságot, hogy ismét együtt töltjük napjainkat.

Letizia mindjárt az első napokban kis ünnepelet akart rendezni és már reggel azt mondta, hogy készülődjem a mulatságra, nagyon jól fogom magamat érezni, mert 6 jól akar mulatni.

Programja kész volt és nekem nem volt szabad ellentmondanom. Mindenekelőtt csónakázás Campionéba, hogy a mi derék Sempronianktól egy reggelt csikarjunk ki, akivel szoros barátságot kötött a vasut számára történt földvászarlás alkalmával; aztán... egyéb semmi. A véletlen meghozza a többit, szerez majd számunkra egy ebédet és gondoskodni fog a visszatérésről.

— És kedvünkre kicsónakázhatjuk magunkat!

Hangos kacagás következett, aztán még egy és aztán egy csók és még egy.

— Csak egy baj van — szólaltam én, homlokomra csapva.

— Nem igaz, nincs semmi baj; nem szabad bajnak lenni.

— Pedig mégis van...!

— Komolyan?...

— Komolyan, nincs kormányosomat, Paolini Gaggini nem lesz ma Laganóban, tudod, hogy csak háromszor hetenkint jó oda.

— Erre nem is gondoltam.

— Fogadhatunk egy másik kormányost, ha úgy véled...

Süveges András budapesti írói társaság napidíjas hivatalosztárat a kunszentmártoni járásbírószékhely III. osztályú hivatalosztárává nevezték ki.

Földrajz. A magyarországi járásbírószékhely járásbírói állásra két két alatt. — Háromszék vármegye szept. járásában két járási írnok állásra 1904. január hó 10-ig. — A nyitrai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemléző állásra két két alatt. — A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet vegytani tanszéke mellé rendszeresített tanársegédi állásra 1904. évi január hó 10-ig.

Napirend.

Napló: Szombat, december 12. — Római-katolikus: Szinez. — Protestáns: Szpirdion. — Görög-ország: (november 29.) Paramon. — Zsidó: Kislev 23. — Nap két: 7 óra 21 percek. — Nyugszik: 3 óra 52 percek. — Hold két: 12 óra 4 percek éjfel. — Nyugszik: 12 óra 27 percek délután.

A miniszterek nem fogadnak.
A képviselőház háznapja fogad 11—12-ig.
Iparminisztériumi társulat téli kiállítása nyitva egész nap. Belépőj 1 korona.

Szencatörvény-kérdés: a régi képviselőházban, nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér.

Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva egész nap. Belépőj 1 korona.

Téli kiállítás a Műcsarnokban nyitva 9 órától 4 óráig. Belépőj 1 korona.

Könyvek Kálmán-társaság képhírlapja Nagymező-utca 37—39. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Megőrzésségi múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-10 óráig.

Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépőj egy korona.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 8—12 és 3—8 óráig.

A fővárosi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Az aqvinciumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Kúlsó-Szent-Andréi-ut. Helyjérédekű vasút a Pálffy-térről.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mútatóra V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek alandó kiállítása és kereskedelemteremtő gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletpolitikai és kereskedelmi érdekeket szolgálja) a városi iparcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A kiállítás kirendeltsége központi üzletpolitikai (Magyar kereskedelem részvételű) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, december 11.

Hazánk délkeleti részén erősebb fagyok (— 10 C°) voltak, egyébként azonban az idő enyhe jellegű megtartotta. A felhőzet változó és lecsapodások szórnyatosan fordultak elő. A levegőnyomás elcsúszta a tegnapihoz hasonlóan. Európában az idő szárazabb lett; nagyobb esőket csupán Francorszagból jelentettek. A hőmérséklet nyugaton magas, keleten pedig alacsony.

Küldés: Lényegtelen hőváltozással változóan felhős idő várható, semmi nagy keves csapadékkal.

Karácsonyi ajándéknak alkalmas hasznos és tanulságos olvasmányok a serdülebb ifjuság számára
(14 éves kortól felfelé).

Utazási, föld- és néprajzi könyvek

Utazásom Szicília és Málta szigetén. Irta: Erdődi Béla. 50 képpel és 1 térképpel. Fűzve 4 kor. Diszkötésben ... 5 kor. 60 fill.

A Fáraók országában. Irta: Erdődi Béla. 65 kép és Egyiptom térképével. Diszkötésben ... 5 kor. 60 fill.

Szentföldön. Irta: Erdődi Béla. 110 képpel és Palesztina képpel. Diszk. 5 60

Kolumbusz Kristóf, Amerika felfedezése. 1 szines és 24 a szöveg közé nyomott képpel. Irta: Brózik Károly. Szinyomatóú diszes kötésben ... 4 kor. 80 fill.

Utazás a Keleten. Irta: Rudolff Trónérkök Ö cs. és kir. fensége fűzve 14 k. kötve ... 20 kor.

A sárkányok országából. Életeképek és utirajzok Kinából. Irta: Cholnoky Jenő. 197 képpel és 1 térképpel. Fűzve 12 kor. Diszkötésben ... 15 kor.

Ázsia sivatagjain keresztül. Irta: Sven Hedin. Átdolgozta: Dr. Thüring Gusztáv. Számos képpel. Ára diszes bekötésben ... 7 kor.

A mennyei birodalom története. (K h i n a és népe). Irta: Lóczy Lajos. Számos képpel. Diszköt. 7 kor.

Négy tengerek világa. Fordította: Szilády Z. dr. Számos képpel. Diszkötésben 7 kor. 50 fill.

Észak csillaga. (Stella Polare). az északi sarkteregen. 1599—1900. Irta: Szavajni Lajos Amadé. ábrázolt kir. herceg. Olaszból fordította: dr. Darvai Mária. Számos képpel. 2 kötet. Diszkötésben ... 14 kor.

Röptében a nagy világ körül a világ 256 remek képen. Szövegét írta: Timár Szaniszló. Diszes albumkötés ... 20 kor.

Utazás a föld körül 80 nap alatt. Irta: Verne Gyula. Diszes kötésben ... 2 kor.

Elegáns női ruhákat

készíték raját műhelyemben, mérték szerint 15.— és 18.— méretre. A 18 forintos ruhák 2 ft 50 krosz divatkatalógusból készültnek. Elegáns Giberné-Gostum, reformál és Páletó, a téli divat díszre 15 és 18 ft. Elegáns angol és francia Szarzielőtűk 18—20 ft és felebb. Téli kabátok és Páletok, finom fokozott posztóbeli elegáns kábilébon 7, 8, 10, 15 ft. — Pongyolák flanel vagy barcból 3 ft 50 kr., 4 ft 50 kr. — Ingblúzok flanel vagy barcból 90 kr., 1 ft 20 kr., 1 ft 40 kr. — Divat ingblúzok atlasz flanelből 1 ft 50 kr., 2 ft 20 kr. — Finom kocka és sáros szöveteiből 1.50—1.90 ft., 2 ft 20 kr., 2 ft 80 kr., 3 ft 80 kr. Vidéki megrendelések leküldésére eszközöltetnek. Mértékemegadást fellebből, alsóbból, ujjá hossza vagy egy jólló derék és alghossa beküldésével. Mintegyűjtemény bérmentve.

BRUCK ZSIGMOND
CSENGERY-UTCA 35. ANDRÁSSY-UT 61. SAROK.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a karácsonyi occasio-árúkról egy szines nyomatu árjegyzék kivonatolt bocsátok ki, melyben a legelőszerebb és igen jutányos árban karácsonyi és újév ajándékokra alkalmas árúk vannak fölmutatva.

Ezen kivonat nagyon előnyösen van szerkesztve a nagyérdemű közönség számára, miután az egyes tárgyak neve, valamint azok színezése is nagyon hűen van ábrázolva, a mi a rendelést lényegesen megkönnyíti.

Az ily alkalmi árúk nagy kelendőse végett, bátorodom a nagyérdemű közönséget kérni, hogy ne mulassza el a szükségletét mielőbb fedezni, mert későbbi időben a választék nem volna kielőgítő.

Színezett árjegyzéki-kivonat, valamint ehhez való minták kinyitatra bárhova készséggel küldök bérmentve.

Mössmer Főzsef

vászoni- és fehérnemű kereskedő
„A menyasszonyi”-hoz
Budapest, Koronaherceg-u. 12.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; húgycsőfolyást, hólyagbaj, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Psynpiron által. Onfor-tózt és annak utóajánlt ideg- és hátrgerinebajt és minden női bajokat.

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotid-palota (I. emelet).
Ájtáró ház — Lift használat.
Levelekre válaszol, gyógyszerrekről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

„Bizalmas Barát”

E napokban hagyta el a sajtót: „Bizalmas Barát” című könyvecskéje, mely mindennemű férfi- és női neműeknek kelendő tanácsokkal szolgál. Készítette a szerző: Dr. Kajdacsy József. Ára csak 1 kor. Vidéki megrendelésre 20 fillérrel drágább.

VÁROSI

és utazó-bunda, gazdasági kabát, szörme- vagy szövetszerű, lábszár, télikabát, dűbel-nlster, férfi-, nő- és gyermek-öltönyök, flu- és gyermek-télikabát, korecsolya-kabát. Eredeti svéd bőrkabát, m é r s é k e l t z a b o t t árak mellett. — Az elősorolt ruhadarabok tiszta gyapjuszövetekből kizárólag saját műhelyünkben készülnek.

GROSS és LÖWENSTEIN

férfiszabók
Budapest, IV. ker. Deák Ferenc-utca 18. sz.

DÓCZI M. BUDAPEST.
Kerepesi-ut 10. sz.

bámulatos olcsó árak mellett kapható saját készítményű elegáns, csinos, tartós cipő és csizma.

Női cipő:
Sárga fűző v. cuqos 2.50, bagariból 3.20, gombos 3.40
Kéllőlegere v. borjúbőr, fűző v. cuqos 3.—, gombos... 3.10
Kéllőlegere, amerikai box fűző v. cuqos 3.50, gomb. 3.60
Terdő cuqos v. szalonnak fűző v. cuqos 3.50, gombos 3.80
Finom francia sovó fűző v. cuqos 4.20, gombos... 4.50
Zerge v. lakk kivágott 1.50, keresztalatt 2.—, regatta 2.50
Postó cuqos, bőrről boritva 3.20, oroszalkál... 3.60
10,000 gyermekcipő posztóbeli vagy bőrből 20—25 szimig 1.—

Férfi cipő:
Sárga fűző v. cuqos 2.—, bagariból 3.50 gombos 3.80
Lugujabb orosz v. szalonnak fűző v. cuqos 4.20, gombos 4.50
Udonság, Derby-bakancs, box-, szalon v. oroszalkálból — 4.80
Elegáns amerikai box-, fűző v. cuqos 4.—, gombos — 4.50
Kéllőleg. cuqos, francia sovó fűző v. cuqos 4.50 gombos 5.—
Borjúbőr sima 3.—, belső 3.20, fűző 3.30, bakancs 3.50
Postócipő, bőrről boritva 3.30, oroszalkál 4.—, box. szar. 4.50

Csizma:
Vízmentes bagariból 7.50, borjúbőről 8.50, vizesből 10.—
Haltáncsizma, alacsony bódzve 3.—, magasba bódzve 3.—
Vadászcsizma kálitából 9.—, vízmentes vadászcipő 9.—
Fűzősizma, lakk- v. bőrszárral, 5—10 szig 2.20, 11—16-ig 2.50
Orosz palocsni, férfi 1.80, női 1.30, toroncipő gummi 1. 1.10
30,000 pár női hárpicpó, nemez vagy bőrből 65 kr-től fölfebb.

Videki rendeléseket utánvétellel pontosan eszközöltek. Nem megfélemlít kiscserélek. 10 forinton felül bérmentve új árjegyzék és csomagolás ingyen!

Magy. kir. államasutak. 169169/903. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a m. kir. államasutak részére a jövő 1904. évben, illetőleg 1906. év végéig a következő anyagokból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ez-nel nyilvános pályázatot hirdet.

I. Norton-féle, naxos csiszoló- és carbonum-dum anyagból készült csiszoló korongokra.
II. Csiszoló-árúk, nevezetesen: csiszoló-por, füveg-, papír- és csiszoló-vázsonra.

A kiírt tárgyat képező egyes cikkeket előtűntetve jegyzékek, melyek egyszerűsödött ajánlati mintául szolgálhatnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési (AIII.) szakosztályánál, Bpest, VI. Andrássy-ut 73. II. 47. ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, iventik egykoronás m. kir. okmányblyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb f. évi december hó 23-iki déli 12 óráig a m. kir. államasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján odaküldendők és a boríték ezen külcimmel látandó el: Ajánlat 169169/903. számhoz. Az ajánlott árúk egy évi értékének 5 százalékkal feljebb bántépnéz készpénzben vagy állami letétrekben alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi december hó 22-iki déli 12 óráig a m. kir. államasutak főpénztáránál letendő.

Bántépnéz nélküli vagy később bonyolított ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok betartása mellett állítanak ki, figyelembe vétele nem számíthatnak.

Budapest, 1903. nov. hó. Az igazgatóság. (Utánnyomtat nem díjazt.)

MAGYAR

orvosi műszertár

Budapest, VII. Kerepesi-ut 32. a Rókus-körbirtal szemben.
Universális páratlanok a maguk nemében, biztos lekvés, nem okoz nyomást, gummitöltés, kis pelottával a legnagyobb sérv is elzárható. — Tessék prospektust kérni.

Műfűzők, haskötők, egyenestartók, támegépek, gummi-harisnyák, jótállás mellett legfontosabban és legolcsóbban készülnek.

Gummi és halhólyag-különlegességek, valódi francia gyártmány, 2—12 kor-ig tucattja, rövid Capotok 4/9 0 kor-ig tucattja, női óvszer, pessz, oculus, orvosi rendelre, 3—5 kor. darabja. Diana-öv havibaj-kötél, 3—7 kor. drbjja.

20 kor. megrendelésnél 20% engedmény.
Betegtoló-székek
és az összes betegtolási cikkek nagy választékban kaphatók. Nagy képes árjegyzék diszcreten, ingyen és bérmentve.
A vörös keresztre ügyeljünk.

székrekedés

megszünteti azt az én huss-kalácsom.

SANTAL EGGER

biztos és gyors gyógyító erejével felülmúlja a külföldi szerkeket. Hirneves orvosok és a betegek egyaránt dícsérik kiváló hatását azon bajknál, hol Santal-olaj, Copaiva vagy Cuboba van javaslva. Csak a törv. védett „tigrisfej” védjegyvel valódi. Ára 3 korona. Vidékre 3 kor. 40 fill. előleges beklüldése után bérmentve küldi a „NÁDOR”-gyógyszertár
Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. sz.

CZÉLSZERŰ AJÁNDÉK TÁRGYAK

1 KR. TÓL - 10 KR. IG

LUSTIG EDE

URI NŐDIVAT ÉS FEHÉRNEMŰ RAKTÁRA

KEREPESI ÚT 2

A m. kir. szabad. osztálysorsjáték

II. osztályának húzásához

mely f. é. december hó 16-án és 17-én lesz, ajánlunk sorsjegyeket. Ezen XIII. sorsjátékban rövid idő alatt **14 millió 196,000 koronát** sorsolnak ki közpénzből.

A II. oszt. sorsjegyek megújítási árai:
(melyek az I. osztályban már játszottak.)

Egy egész eredeti sorsjegy	-----	korona 20.-
Egy fél " " " " " "	-----	" 10.-
Egy negyed " " " " " "	-----	" 5.-
Egy nyolcad " " " " " "	-----	" 2.50

A II. osztályu vételsorsjegyek árai:
(Új vevőknek.)

Egy egész eredeti sorsjegy	-----	korona 32.-
Egy fél " " " " " "	-----	" 16.-
Egy negyed " " " " " "	-----	" 8.-
Egy nyolcad " " " " " "	-----	" 4.-

Török A. és Tsa
bankháza, Budapest.

Központ: TERÉZ-KÖRUT 46/c.

Fiókok: Váci-körut 4., Múzeum-körut 11., Erzsébet-körut 54.

== Legnagyobb osztálysorsjegyzület hazánkban. ==

ORVOSOK SORSJÁTÉKA

Húzás visszavonhatatlanul **JÖVŐ HÉTEN** december 16-án.

Kedvező esetben Fényeremény

50.000 korona ért.

1 sorsjegy 1 korona
11 sorsjegy 10 korona

Sorsjegyek minden bankházban és dohányboltokban kaphatók.

Központi iroda: **BUDAPEST, IV., Váci-utca 2.**

KOHN HELMANN és FIAI

legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruháza az „ANGOL SZABÓ”-hoz

Budapest, IV., Károly-körut 12.

Legjobb bevásárlási forrás, minden tiszta gyapjuból, ami nem feslik és nem fakul. Minden darabon olcsó, szabott árak. Meg nem felelő árúért a pénzt visszadjuk.

Dús választék csak is valódi szőrmevel bélelt városi bundákban 40 frt.
Utazó-bunda 35 frt.
Vadászkabát szőrmebéleléssel 15 frt.
Téli-kabát 16 frt.
Valódi iramszarvasbőr-kabát szőrmebéleléssel 35 frt.
Téli-öltöny 12 frt.
Gyermekruha 4 frt. és följebb.

Minden darabon ezen törrényes védjegy látható.

1 korona az ára egy **Iparművészeti sorsjegynek.**

Nyeremények: **60.000** korona összegben.

Kapható a **Mercur-Bank-nál Budapest, IV. Váci-utca 37** (Mercurpalota)

Alapítottak 1876-ban.

Húzás már december 28-án. Húzás már december 28-án.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP

1 szeszhatós vastag 8 db kivethető matraca	10.-	1 női sodrony ágybetét	6.-
1 rongy paplan	1.80	1 tengorfü matraca	4.00
1 prima	2.80	1 férfi " " "	5.-
1 oshmir paplan	3.40	1 alak köper függöny	3.-
1 satin	3.80	1 tunis	1.00
1 alvas sacshár	4.80	1 gyapjú	4.50
1 nejron alvas paplan	8.50	1 ágyl. szőnyeg	5.50
1 fodros selyem al. papl.	13.50	1 nagy szobaszőnyeg	3.00
1 ágyl. paplan	1.80	1 ágyl. szőnyeg	1.50
1 ágyl. paplan lepedő	2.-	1 ágyl. szőnyeg	0.85
1 ágyl. paplan	1.80	1 ágyl. szőnyeg	0.85
1 gyapjú	5.50	1 ágyl. szőnyeg	0.85
1 ágyl. paplan	1.80	1 ágyl. szőnyeg	0.85
1 ágyl. paplan	1.80	1 ágyl. szőnyeg	0.85
1 ágyl. paplan	1.80	1 ágyl. szőnyeg	0.85
1 ágyl. paplan	1.80	1 ágyl. szőnyeg	0.85
1 ágyl. paplan	1.80	1 ágyl. szőnyeg	0.85

GICHNER JÁNOS

paplan, matraca és kárpitosok gyáros, szőnyeg, függöny, valdior stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Arjegyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan csomagoltnak, nem kelso árú kisereltek csak. Vagy a néni visszatér.

Acetylen-lámpák.

Kocsirud-Spritzbogenszéria

lámpák

kerit-udvari-istálló-és kézi-asztali

Szőlőpille acetylenlámpa.

Automobil- és kerékpár-acetylenlámpák.

Féjeli szántásoknál gézekre kiválóan alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

BÁRDI JÓZSEF

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 48. sz.

Arjegyek ingyen.

Villamos zseblámpa.

Zsebben hordható, különösen tartós elemmel 95 kr.

„AITA” amerikai áruház Budapest, Nador-u. II.

Viszonytelármástok keresztetnek körjén arjegyek.

Legnagyobb levelező.

Legnagyobb levelező, ügyvéd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ár-füve 2 kor., köve 2 kor. 40 fill. Az őszir előzetes bekioldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhet: Lampel Róbert (Wollánor F. és Fiai) és. és kir. udvari könyvtáros-kedvesében, Budapest, Andrássy-ut 21. szám

Megkezdődött!!

a karácsonyi szövetvásár!

Weiner Mátyás

női divatáruházában

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 3. sz.

Legdivatosabb téli és nyári gyapjuszövetek mtrje 35 krtól 5 frtjg.

Mindenemü téli és nyári mosóárak a legjobb minőségben mtrje 12 1/2 krtól 1 frt 50 krig.

FIGYELEM! FIGYELEM!

Karácsonyi alkalmi szövetáruházában a raktárt képező összes gyapjuszövetek és mosóárak még sehon a világon nem létezett olcsó árakon csak rövid ideig adatnak el.

UJDONSÁG!!! Angol Plaide (gyapjukendő) 2 mt. hosszú, 160 cm. széles, világos vagy sötét kockás kiviseiben, ezeltóti ára 8 frt 50 kr., most 3 frt 90 kr.

Mindkét áruház teljes karácsonyi mintagyűjteménye a vidékre ingyen és bérmentve küldetik.

Mindenemü hivatali, intézet, iroda figyelmébe!

Most jelent meg! Pontos és megbízható hivatalos adatokkal!

AZ ATHENAEUM MAGYAR KÖZIGAZGATÁSI KALENDÁRIUMA

XIII ik éviolyam közel 400 oldal terjedelem.

AZ 1904-IK ÉVRE

Ára keménykötésben **1 K 40 f.**

Megrendelhető, minden hazai könyvkereskedésben, valamint a kiadó ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénrtárs. könyvkiadóhivatalában. (Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 54 szám.)

Lucca

a hkrök királya az élőköltség kedvence!

kapható csak is elsőrangú üzletekben és kávéházakban

Lucca

Lucca

TÁRSASÁG, Hamburgban.

Vendég-prieváltság Magyarországon részlete:

Hirsch és Perl gyarmatár-ügynökség

Budapest, V. Szabadság-tér 6. Telefon 38-60

Nagybani felirustó: Eszrázy Kálmán Budapest.

Oh jaj!

Eljen!

EGGER mellpszállít

csak egyszer is használna, meg van gyógyóva arról, hogy azok kélhártsónál, rekedtségűnél, ényálkésőzűnél, a légzősi szorvek minden savarainál gyors-és biztos hatással.

Doboz 1 korona és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Fő-és szétlőlési raktár: **„NADOR”-gyógyszertár** Budapest, VI., Váci-körut 17.

Megfojt az az átkozott köhögés.

Egger mellpszállít csakhamar megszabadított

KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végeztek, elsőköszültségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntességi jogot. — Aki 1883-ban született, már fél nem vehető. — Születési év közlendő!

Prospektus ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debrecenben.

A felügyeletet az állam gyakorolja.

Tisztviselői kölcsönök!

Állami, megyei, városi tisztviselők, nyugdíjasok és katonatisztek

törlesztéses kölcsönt nyerhetnek kötelezőenre, (váltó nélkül) elsőrendű intézetből Csak 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró tisztviselők jelentkezhetnek.

Már előjegyzett kölcsönöket előnyösebbre és nagyobb összegre konvertálunk. **Semmi néven nevezendő előleges kiadás nincs!**

Lebonyolítás soron kívül. Felvilágosítást teljeseleg díjtalanul ad az: **ORSZÁGOS HIRADÓ pénzügyi osztálya** Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 20.

3.95

... egy finom metsett üvegkosztet, mely következő 41 darabból áll: 12 db vízsz., 12 db horos., 6 db kősz. pohár, 1 vizes-, 1 borostüveg, 1 illófürdő, 1 csomag, 6 csomagotányr és 1 gyümölcs-álmag. Legnagyobb kivételben 1 fridő drágább. Még nem felelő árú visszavétel, a pénz visszafizeték. Lakástól 30 kr. számítatik fel. Rendelési a vasútiállomáson megjelölés: oxigénbűzlés. VI. Hunyady-körút. Böhm J., Budapest.

HYGIEA

elektro-fizikai gyógy-intézet.

Legmodernebb berendezésű fizioterápiás kombinált gyógyintézet. Elektro-hydro-oxidát thoraxia; elektroforézis; rezgéses fürdők, ultraviolett, szines lámpa-fürdők véres és kék fényvétel; lábfürdők villamosítással; galvanizáció, multipol fürdők, elektro vibrációs massage, szénásványfürdők; oxigénbűzlés.

Intézetünk a következő betegségek gyógyítására van berendezve:

- rheuma, csúsz, neurasthenia, hysteria, idült nemibajok, húgyvesebetalmak, elhízás, asthma, a szív- és légzőszervek különféle bántalmak, neuralgiák, ischias, hurog, orr-, gégebántalmak és vérkeringési zavarok.

Különböző esztétikumbetegségek és női betegségek. Ideges feszültség, emésztési zavarok, hőmérgezés bántalmak és különféle bormegbetegedések.

Díjazás méréselt.

Az intézet orvosai: d. e. 9-1, d. u. 3-7-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. e. 9-12-ig.

„HYGIEA” gyógyintézet Budapest, VII., Nagymező-utca 12. sz.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalati alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakkóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(húgycsőfolyást, ebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepető az eredmény FÉRFIUGYENEGESÉGNEK (IMPOTENTIA) még erősebb egyéneknek is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz; kiváncsi gyógyszeresek. Rendelés délután 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Erzsébet-kört 12. sz. Félémelet; bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem

Az ATHENAUM r. t. kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBE.

Irta; KNORR LAJOS egyvéd., ny. táblai bíró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házaspár is hasznát veheti.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAUM r. társulatnál (Epest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hasznikönyvesboltban.

és halálhagyatéka különlegességei, valódi francia gyártmány, eredeti pártai csomagolásban! Orvosi ajánlva, feltétlen biztos és ártalmatlan! Árak koronáértékben: Tucatont: 2, 4, 6, 8, 10, 12. **Ered. amerikai udjongsági „Newerrip”** Felülmúlhatatlan! Ruganyos! Elviharthatatlan! jelenkor legjobb övszere! Bonts-amerikai, tucatont 6, 8, 10. Női övszer „Fessartum odinivum” Mensis tanár szerint, orvosi rendeltető adatik ki. Ára 3-5 korona. Valódi francia öv bittossági szivacsok (safety-sponges) ára tucatont 6-12 korona.

Uj! „Auto Vaginal Spray” a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.- Diana-öv (havibiz. köv) hasköték. Gummi görög-hársnyak, fecskendők, irrigátorok, bidet, szobabútorok stb., a legolcsóbb árak mellett. Figyelemre méltó! Legújabb és, és ár. szab. Kétféle sűrűségű, pneumatikus gummi-szemüveg, a legköltségteljes ezen nemben. Legújabb képes árjegyzéket, azt birtokában, titoktartás mellett küld.

KELETI J. orvos-sebeszi mű- és kőtszergyár. Alapítva 1878. Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17. A hirdetésre hivatkozók gummiáru rendelésénél 20 százalék árkedvezményben részesülnek!

Meghívó.

Az Egyesült Takarékos és Hitelszövetkezet

1903. december 26-án d. e. II órákor saját helyiségében (VII., Dohány-utca 39. I. emelet) tartja

IV-ik rendes közgyűlést,

melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről.
2. A zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
3. A felügyelő-bizottság jelentése és határozat a felmentvény megadására iránt.
4. Az 1899. évben megalakult I-ső évtársulat felszámoló-bizottságának jelentése a felszámolás tárgyában és határozat a felmentvény megadására iránt.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. 4 felügyelő-bizottsági tag és 2 felügyelő-bizottsági póttag megválasztása és a választmány kiegészítése.
7. Alapszabályok módosítása.
8. 5 felszámoló-tag választása.
9. A tagok részéről netán teendő indítványok.

Jegyzet: A tagsági igazolványok, melyek a közgyűlésen való részvételhez és a szavazati jog gyakorlásához okvetlen szükségesek, a betéti könyv felmutatása ellenében 1903. december hó 23-ig bezárólag a hivatalos órák alatt adtnak ki a szövetkezeti helyiségben. A mérleg az intézet helyiségében a tagok rendelkezésére áll.

Az igazgatóság.

VAGYON. Mérleg-számla 1903. november hó 30-án TEHER.

	kor.	fil.	kor.	fil.
48 Pénztár számla			3838	08
67 Pénztárvezető elhelyezve			2760	—
66 Értékpapírok			230182	—
40/50 Kihelyezett kölcsönök				
54 Felszerelés	1697	20		
15% leírás	254	60	1442	00
54 Szervezkedési költségek	1778	30		
20% leírás	355	66	1422	64
55 Nyomatványok	1262	—		
30% leírás	380	—	882	—
67 Adósk folyó számlán			1562	09
69 Átmeneti tételek				
Előre kifiz. visszlez. kamat	734	30		
hábér	191	—	925	30
			251622	71

	kor.	fil.	kor.	fil.
38-52 I. évtársulati vagyon	54855	35		
53 II.	22525	—		
56 III.	21857	—		
58 IV.	24182	—		
65 V.	6867	—	130266	35
Hitelezők			88070	—
57 Letétek			14688	—
51 Tartalékok			3320	22
45 Biztosítéki alap			5513	70
50-68 Fel nem vett jutalék			15	10
39 Átmeneti tétel:				
69 Előre beszédett kamat			1253	12
Nyereség egyenleg:				
a) Átmozat a múlt évről	401	98		
b) folyó évi nyereség	8094	24	8496	22
			251622	71

Vécei Kálmán s. k. pénztáros, Budapest, 1903. november hó 30-án. Fischer M. Ignác s. k. elnök, Gutwillig Zsigmond s. k. alelnök, Gonda Lipót s. k. főkönyvelő, Glüek József s. k. vezérigazgató. Ezen mérleglet a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és helyesnek találtuk; Rothschild Mór felügy. b. elnök, Greiner József felügy. b. tag, Klein Mór felügy. b. tag, Rigócz Zsigmond felügy. biz. tag.

VESZTESÉG. Veszteség-nyereség számla 1903. november hó 30-án. NYERESÉG.

	kor.	fil.	kor.	fil.
61-59 Üzleti költségek (fűtés, világ. stb.)			1464	57
60 Tiszti és szolgai fizetések	7377	—		
37 Hábér	1653	—	9030	—
31 Tiszti lakbér			905	—
14 Adó és illeték			648	17
64 Tőke kamatadó			8	15
62 Hitel utáni kamatok			4534	74
63 Letét kamatok			581	34
Leírások				
54 Felszerelésből	254	60		
54 Szervezésből	355	66		
55 Nyomatványokból	380	—	990	26
Nyereség egyenleg:				
a) Átmozat a m. évről	401	98		
b) folyó évi nyereség	8094	24	8496	22
			26708	45

	kor.	fil.	kor.	fil.
46 Nyereség áthozat a m. évről			401	98
47, 58, 59 Beiratasi és egyéb díjak			3264	05
64, 46 Kamatok és kezelési díjak			21687	19
62-63 Kéredelmi bírság			1354	33
31				

Vécei Kálmán s. k. pénztáros, Budapest, 1903. november hó 30-án. Fischer M. Ignác s. k. elnök, Gutwillig Zsigmond s. k. alelnök, Gonda Lipót s. k. főkönyvelő, Glüek József s. k. vezérigazgató. Ezen veszteség-nyereségszámlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és helyesnek találtuk; Rothschild Mór felügy. b. elnök, Greiner József felügy. b. tag, Klein Mór felügy. b. tag, Rigócz Zsigmond felügy. b. tag.

A múlt évről maradt: 517 tag 1249 üzletrésszel
A számadási évben belépett: 340 938
Összesen: 857 tag 2187 üzletrésszel
Időközben leszámolás folytán kilépett: 209 534
Az év végén maradt: 648 tag 1653 üzletrésszel
Felmondott: 33 88

TARTOZIK A felszámoló 1899-1903. I. évtársulat vagyon-mérlege. KÖVETEL

	1903. nov. 30.		1903. nov. 30.		
Az évtársulat vagyon	54855	35	Üzletrészekre befizetve	50649	—
Folyó évi jövedelme	1594	31	Üzletrészek jövedelme	5150	51
	56449	66	Felszámolás díja és költségei	650	15
				56449	66

	1903. nov. 30.		1903. nov. 30.		
Üzletrészekre befizetve	50649	—	Üzletrészek jövedelme	5150	51
Üzletrészek jövedelme	5150	51	Felszámolás díja és költségei	650	15
Felszámolás díja és költségei	650	15		56449	66
	56449	66			

Vécei Kálmán, pénztáros. Budapest, 1903. november hó 30-án. Fischer M. Ignác, elnök. Gutwillig Zsigmond, alelnök. Glüek József, vezérigazgató. Ezen mérleglet, illetőleg vagyonfelosztási-kimutatást a közgyűlésileg kiküldött felszámoló-bizottság megvizsgálván, azt helyesnek találta. Gonda Samu, felsz. b. elnök. Gellért József, felsz. b. tag. Szabó Bálint, felsz. b. tag. Steiner Kálmán, felsz. b. tag. Kellner Adolf, felsz. b. tag.

